

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

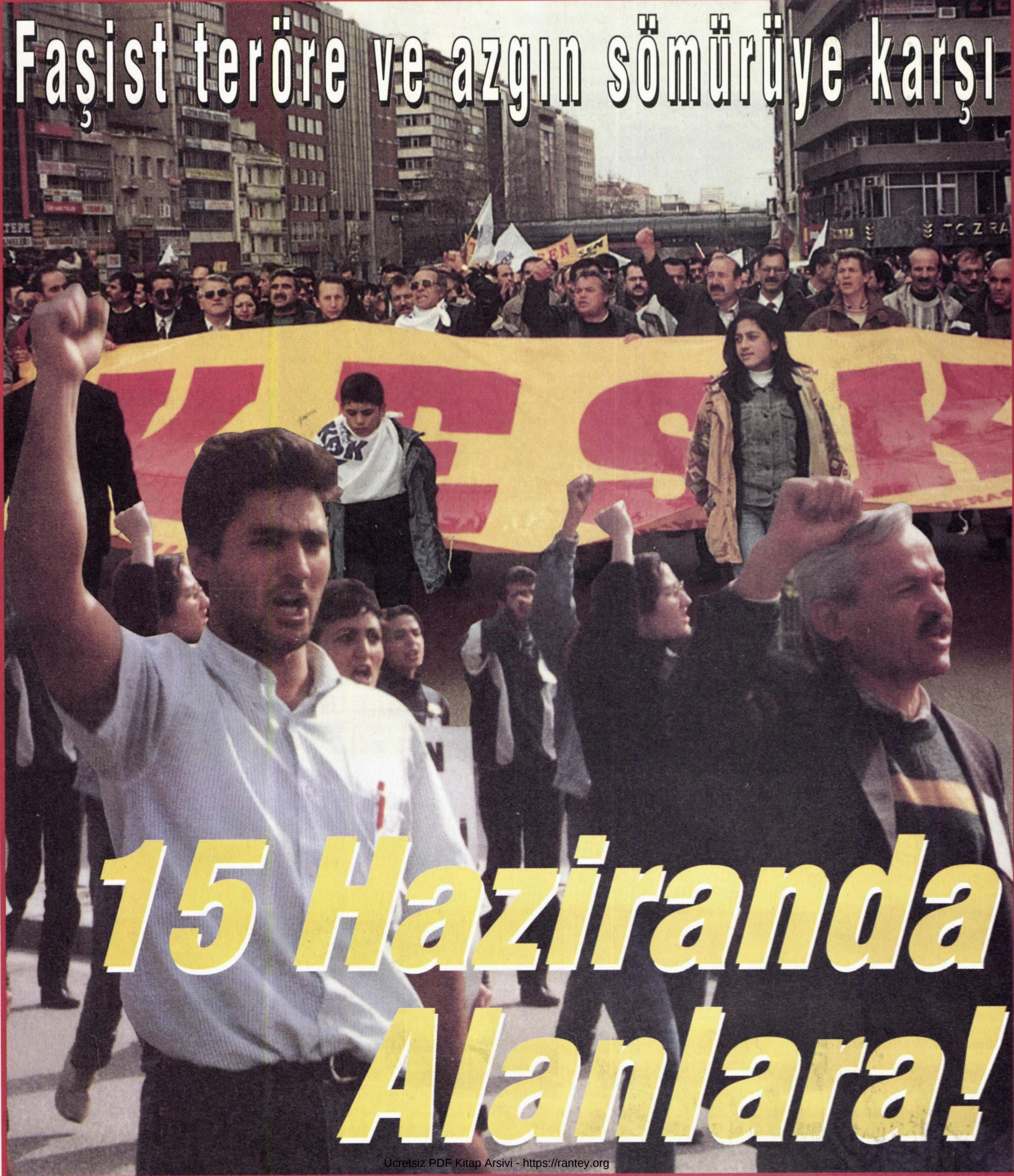
- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı: 43 • 7 Haziran '97 • 80 000 TL. (KDV dahil)

Faşist teröre ve azgın sömürüye karşı

15 Haziranda Alanlara!

İÇİNDEKİLER

Kızıl Bayrak'tan.....	2
Kapak.....	3
Kamu Çalışanları	
Hareketinin Sorunları.....	4-5
Düzen Cephesi.....	6-8
Gençlik Hareketi.....	9
Sınıf Hareketi.....	10-12
Kamu Çalışanları Hareketi.....	13
Orta Sayfa: Program Sorunları	
ÜzerineKonferanslar:	
Demokrasi Sorunu-6.....	14-19
Tartışma Platformu.....	20-21
Uluslararası Hareket.....	22-25
Kültür / Sanat.....	26
Mücadele Postası.....	27

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı:43 • 7 Haziran 1997

Fiyatı:80 000 TL. (KDV. dahil)

Sahibi ve Sorumlu Y. İşl. Md.: Gonca Balyemez
EKSEN Basım Yayın Ltd.Şti.

Yönetim Adresi:

Eksen Yayıncılık Laleli Cad. 52/5 İstanbul,
Tel: 0 (212) 638 28 83 Fax: 0 (212) 517 39 49
E-mail : kb@arti.net.tr

Baskı:

SERLER Matbaacılık
İSTANBULGenel Dağıtım:
BİRYAY

EKSEN Yayıncılık Büroları:

Hacı Halil Mah. 1219. Sok. Göçeoğlu İşhanı Kat:4 No:33
Gebze/KOCAELİ Tel: 0 (262) 642 41 90853. Sok. Bilen İşhanı No:27/604, Konak/İZMİR
Tel-Fax: 0 (232) 445 21 50İlkiz Sk. Ekmen İşhanı 22/14 Kat: 5 Sıhıye/ANKARA
Tel-Fax 0 (312) 229 40 19Cemal Gürsel Cd. Shell Karşısı, Vakıf İşhanı Kat:3 No:306
ADANA, Tel: 0 (322) 351 36 84Alemdar Cd. Erdoğanlar İşhanı. No: 4 Kat: 6
ZONGULDAK, Tel: 0 (372) 252 25 92Ünlü Cd. Sarı Sk. Mavi Köşe İşhanı. No: 8
BURSA, Tel: 0 (224) 223 65 39

Kızıl Bayrak'tan

Kızıl Bayrak üç yaşında!

Kızıl Bayrak bundan 3 yıl önce, 1 Haziran '94'de yayın hayatına atılırken, başyazısında şöyle diyordu: "Biliniyor ki, kapitalizm için, bir şartla, içinden çıkılamayacak ya da aşılamayacak bir kriz durumu yoktur. Bu şart da, işçi ve emekçilerin devrimci bir örgütlenme ve önderlikten yoksun olmasıdır. Zira, işçi ve emekçiler böyle bir örgütlenme ve önderliğe, ihtilalci sınıf partisine sahip değillerse, kapitalizm, şu ya da bu hızla, şu ya da bu güçlükte işçi ve emekçileri ezecek, onların yaşam ve ücret koşullarını sefalet çizgisinin çok daha altına çekecek ve böylece de kendi asalak düzenini bir süre daha yaşatmayı başaracaktır. Evet, kapitalizm çok boyutlu bir kriz içindedir, çürümüş ve asalak düzeni her yanından parça parça dökülmektedir; ama onun hala böylesine önemli bir şansı vardır. İşçi ve emekçiler, devrimci politik bir önderlikten hala yoksun durumdadırlar. Bu ise, krizin yükünü işçi ve emekçilere bindirerek sömürü ve talanı bir süre daha uzatmak amacıyla olan kapitalist düzenin bu amacına ulaşmak için sahip olduğu en büyük avantajıdır.

Tüm bu tablo bize, komünistlerin en acil görevlerinin ne olduğunu da kendiliğinden gösteriyor: İhtilalci sınıf partisini örgütlemek!"

Aradan geçen 3 yıllık zaman, biz komünistleri doğruladı. Gerçekten de, kapitalist düzen tüm kokuşmuşluğuna ve çürümüşlüğüne rağmen, içine düştüğü birbirinden derin krizleri yönetmeyi başarmış,

işçi ve emekçileri her geçen gün artan bir yıkıma sürüklemiştir. İşçi sınıfı devrimci önderlik ve örgütlenmeden yoksun kaldığı oranda, bu alandaki boşluğu sermayeye hizmette kusur etmeyen sendika bürokrasisi ve devrimin dalga kıranı reformizm doldurmuştur.

Ne var ki bu aynı 3 yıl aynı zamanda komünistlerin ihtilalci sınıf partisini örgütlemek alanında önemli mesafeler kaydettikleri bir zaman dilimi de olmuştur. Geline aşamada komünist işçi partisinin inşası hızla sonucuna ulaştırılması gereken pratik bir görev halini almıştır. Kuşkusuz, bu, komünist hareketin teorik, örgütsel ve politik cephelerde katettiği mesafe üzerinden olanaklı olmuştur.

3. yayın yılını dolduran Kızıl Bayrak faaliyetini çıktığı ilk günden itibaren komünist işçi partisinin inşası görevine tabi kılmış, bu mücadelenin bir aracı olagelmıştır. İşçi sınıfı davasının savunuculuğunu üstlenen Kızıl Bayrak'ın misyonu bu üç mücadele yılı boyunca ilk günkü duruluğundan hiç bir

şey kaybetmemiştir. İlk sayısında, "Bugün, bu ilk sayısıyla yayın hayatına başlayan Kızıl Bayrak da, kendi yayın çizgisini ve amacını, işte bu temel perspektife ve göreve bağlı olarak ele almaktadır. Kızıl Bayrak'ın komünist mücadelede tutacağı yer ve izleyeceği yayın çizgisi, komünistlerin ihtilalci sınıf partisini inşa çabaları ile, önlerine koydukları bu acil görevle sıkı sıkıya ilintili olacaktır. Kızıl

Bayrak, yayın çizgisi ve pratik tutumuyla; komünistlerin öncü işçileri, sınıfı ve emekçi kitleleri politik olarak kuşatma, etkileme, yönlendirme ve kazanma çabalarına kendi alanından, kendi alanına uygun yöntem ve araçlarla en etkin desteği sunmayı amaçlamaktadır. Bunu yapabilmek, komünistlerin temel perspektiflerinin, taktik ve şiarlarının öncü işçilere, devrimcilere ve emekçi yığınlarına ulaştırılmasında etkili bir silah olabilmek, Kızıl Bayrak'ın en temel hedefidir." iddiasını ortaya koyan Kızıl Bayrak geçen 3 yıl boyunca bu hedeflere ulaşmak için mücadele vermiştir. Bu mücadele içerisinde düzeyini sürekli artırmış, daha da yetkinleşmiştir. Haftalık atılımı bunun en üst ve somut ifadesi olmuştur.

Sermaye devletinin baskı ve terörüne inat bugünlere ulaşan Kızıl Bayrak, bundan böyle de parti, devrim ve sosyalizm bayrağını yükseltecektir.

Kızıl Bayrak'ı Yeni Ekimlerde dalgalandırmak için ileri!

Gazetene sahip çık!
Abone Ol! Abone Bul!

Adı :
Soyadı :
Adresi :
Tel :
6 Aylık Yurt içi 2 000 000 TL.
Yurt Dışı 130 DM.
1 Yıllık Yurt içi 4000 000 TL.
Yurt Dışı 260 DM.

Fatma ÜNSAL adına, Y. Kredi Bankası İSTANBUL/Aksaray Şb.
TL için : 0079219-2

DM için : 3002991-8 No'lu hesaba yatırdım.

Makbuzun fotokopisi ektedir.

Abone
Formu

Kızıl Bayrak

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Devrimci Gençlik Hareketi

Genişletilmiş 2. Baskı

Kürt Ulusal Sorunu

Teorik
Programatik
Perspektifler
ve
Siyasal
Değerlendirmeler

Faşist teröre ve azgın sömürüye karşı 14-15 Haziran'da Alanlara!

Sıcak günler yaşıyoruz. Susurluk ile ipliği pazara çıkmış olan çete devleti, bir yandan MGK eliyle faşist tahakkümünü sürdürmeye çalışıyor, diğer yandan IMF patentli en azgın sömürü koşullarını yaşamımıza dayatıyor. Yanıbaşımızda, kardeş Kürt halkına dönük sömürgeci kirli bir savaş tüm hızıyla sürüyor.

İşçi sınıfının can ve kan bedeli kazanımları birer birer budanıyor. Sözde sınıfın temsilcileri, sendika ağaları, açık bir ihanet içinde sınıfı masa başında sermayeye peşkeş çekiyor. Rıdvan Budaklar, Bayram Meraller Refik Baydurlarla kolkola girmişler, alay edercesine işçi-işveren ortaklığından bahsediyorlar.

Özeleştirme saldırısı tüm hızıyla sürüyor. Yüzbinlerce sınıf kardeşimiz tensikatlar sonucu işsiz kalmış durumda. Çalışıyor olanlar ise, üç otuz paraya emeğini satıyor, açlık ve sefalet koşullarında yaşıyor. Düşük ücret ve örgütsüzleştirme demek olan taşeron sistemi her işkolunda hızla yaygınlaşıyor. En son bir ay önce KİT işçilerinin TİS görüşmeleri açık bir ihanetle sonuçlandı. Sınıfa saldırının yeni bir boyutu, eşel mobil sistemi bu görüşmelerde sınıfa dayatıldı. Kısacası, sermaye düzeni emek cephesine dönük saldırılarına büyük bir hız vermiş durumda.

Sınıf hareketi ise tüm bu gelişmeler karşısında henüz ciddi bir karşı koyuş örgütleyebilmiş değildir. Ancak bu karşı koyuşun bir takım anlamlı ilk örnekleri ortaya çıkmaya başlamış durumdur. Soma'da maden işçileri TİS ihanetini tanımadıklarını açıklayarak işyerlerini bir gün işgal ettiler. Sendikal ihaneti teşhir ederek kendi işyeri komitelerini kurdular ve sözleşmeye karşı mücadele bayrağını açtılar. Mutlu Akü'de, Kav Kibrit'te grevler başladı. GİNTM'de belediye işçileri devletin saldırılarına rağmen kavgayı yükselttiler. Bir çok işkolunda, fabrika ve işyerlerinde tepki ve öfke had safhaya ulaşmış durumdur.

Şimdi önümüzde KESK'in 14-15 Haziran eylemleri var. Uzun yıllardır grevli-TİS'li sendika hakkı için mücadele veren kamu çalışanları, 14-15 Haziran'da alanlara çıkacaklar. Sermayenin yoğunlaşan saldırılarına dur diyebilmek, taleplerini haykırabilmek için Türkiye'nin bir çok yerinde kitlesel eylemin gücünü kullanacaklar.

Kavgada önde gidenin sorumlulukları büyük olur. Kamu

çalışanları, sermayenin emek cephesine yönelttiği saldırılara karşı 14-15 Haziran'da mücadeleyi yükseltmek görevini omuzlamış durumdadır. Özelleştirme saldırısına, düşük ücret politikalarına, eşel mobil sistemine, sendikal örgütlülüklerle yönelen saldırılara... kısacası sermayenin tüm saldırılarına karşı birleşik-militan-politik bir mücadele bayrağını alanlarda yükseltecekler. 14-15 Haziran aynı zamanda çete devletine de bir hesap sorma eylemine çevirilmelidir.

Bu sorumluluk sadece kamu çalışanlarına değil, başta sınıfın öncü kesimleri olmak üzere saldırılara dur demek isteyen tüm işçi ve emekçilere aittir. Faşist baskı ve teröre, azgın sömürü koşullarına karşı mücadeleyi yükseltmek bugünden yarına ertelenemez bir görevdir.

Büyük 15-16 Haziran direnişinin yıldönümüne denk gelen 14-15 Haziran eylemleri geline yerde mücadelenin yükseltilmesi için önemli bir mevzi durumundadır. 15-16 Haziran 1970'de işçi sınıfı, şehitler vermek pahasına yükselttiği direnişle sermayeye unutamayacağı bir ders vermişti. Türkiye işçi sınıfı tarihinin en önemli tarihsel mirası olan bu direniş, işçi sınıfının birlik ve dayanışma içerisinde, kendi gücüne dayanarak neler yapabileceğinin bir göstergesi olmuştur. Şimdi ise, işçi ve emekçiler, kamu çalışanları 15-16 Haziran'dan da aldıkları güçle sermayeye günü dar etmelidirler.

Mücadele bayrağının yükseltilmesi için bugün her zamankinden daha fazla olanaklara sahibiz. Emek cephesinin tüm kesimleri sermayeye karşı öfke içindeler. İşyerlerinde, fabrikalarda her yerde mücadele filizleri yeşermiş durumda. Bugün yapılması gereken; buzun kırılması, yolun açılmasıdır. Sınıf bölüklerinin eylemli sınıf dayanışmasını örnek, birleşik-militan-politik mücadeleyi bu zeminden yükseltmek mümkündür. Buzu kırmak, yolu açmak için; sermaye devletine, sendikal ihanet çetelerine ve reformist barikata karşı sınıfın bağımsız politik tavrını ve çıkarlarını sahiplenmek, en büyük silahımızı, üretimden gelen gücümüzü kullanmak zorundayız.

14-15 Haziran eylemlerini bu bakışla ele almalı, bir başlangıca dönüştürebilmeliyiz. Öyleyse 14-15 Haziran'da alanlara!

Türkiye, geçtiğimiz yılın son aylarından bu yana, süreci önceleyen uzun yıllarla kıyaslanamayacak derecede önemli gelişmelere sahne oldu. Susurluk kazası ve ardından yaşanan gelişmeler çeteleşen devlet/çürüyen düzen gerçekliğini inkar edilmez boyutlarıyla birlikte gözler önüne serdi.

Sermayenin emeğe ve emekçilere dönük saldırı politikalarının da iyice yoğunlaştığı, deyim yerinde ise pervasız bir hal aldığı bu aynı dönem, toplumun geniş kesimlerinde varolan tepki ve öfkenin yeni bir düzeye ulaştığı bir süreç olarak yaşandı. Sendika konfederasyonlarının üst üste düzenledikleri merkezi mitingler ve metropollerin yoksul emekçi katmanlarının sokaklara taşan ve uzun günler boyu devam eden protesto eylemleri, toplumsal muhalefetin kendini ifade biçimleri oldular. Küçük burjuva katmanların ve hatta orta burjuvazinin bir bölümünün de çeşitli biçim ve içeriklerle sahiplendiği bu protesto dönemi, belki hedefleri ve sonuçları itibarıyla değil ama toplumsal hafızaya kazındıkları ile öne çıktı. Sermaye düzeni tüm olanaklarına ve manevra yeteneğine rağmen, içinde bulunduğu çürüme ve kokuşmanın işçi ve emekçi kitlelerin belleklerine bir daha silinmemecesine kazanmasına engel olamadı. Dahası; devrimci güçlerin bu dönemi değerlendirmek noktasında yaşadıkları tüm yetersizliklere rağmen, (büyük oranda Susurluk skandalının içeriğinin etkisiyle) toplumun genelinde "sol"a geniş bir hareket alanı doğdu. "Devrim ve sosyalizm" alternatifi belleklere kazınmadı, yeni bir sol değerler sistemi yükseltilmedi belki ama, faşist baskı ve terör teşhir olduğu, düzen ve devletin emek düşmanı kimliği açığa çıktığı oranda toplumsal arayış "sol"a kaydı.

Sermaye devleti, aynı dönemi MGK güdümünde yeni bir reorganizasyon süreci olarak değerlendirme çabası içerisine girdi. Bunda önemli oranda başarı sağladığı ve yeniden gündemi belirleme gücüne kavuştuğu oranda da Susurluk'un üstünü kapatma konusunda da olabildiğince pervasız adımlar attı. Haklarında onlarca belge ve tanıklık bulunan kontrgerilla şeflerine göstermelik bir dava dahi açmayan devlet, en sonu geçtiğimiz günlerde Susurluk dosyasını fiili olarak mecliste kapadı.

Tüm bu gelişmeler sırasında dikkat çekilmesi gereken bir diğer önemli olgu da sınıf hareketinin durumuydu. Susurluk'a karşı toplumsal muhalefetin farklı katmanlarından farklı içerik ve biçimlerde yükselen tepkilere rağmen, işçi sınıfı gelişmeleri belli bir durgunluk süreci ile izledi. Dahası, bu aynı süreçte sermayenin sınıfa dönük azgın saldırıları durmaksızın sürdü. Özelleştirmeler büyük bir hız kazanırken, tensikatlar arttı. Taşeron sistemi gittikçe boyutlanırken, sendikal örgütlülükler saldırılar had safhaya ulaştı. En sonu TİS ihanetleri ve eşel mobil dayatması geldi.

Bu gelişmelere rağmen sınıf hareketinin durgunluğunun gerisinde iki önemli faktör rol oynadı. Sendikal ihanet çeteleri ve reformist barikat. Yetkin bir devrimci önderliğin sergilenemediği süreç boyunca, bu iki truva atı sınıf kitlelerini denetlemekte ve yönlendirmekte güçlük çekmediler.

Kamu çalışanları hareketi ise süreci daha erken bir evrede ve daha hareketli karşıladığı da, son tahlilde anlamlı bir

karşı koyuş sergileyemedi. Sınıf kitlelerini denetlemek ve tepkilerini yönlendirmek alanında sendikal ihanet çetelerinin nasıl özel bir rolü olduysa, kamu çalışanları hareketi içerisinde de reformist politikaların (farklı biçim ve içerikler altında da olsa) özel bir rolü oldu.

Susurluk sonrası, MGK eliyle tırmandırılan ordu-RefaH gerilimi/darbe-şeriat ikilemi bir yanıyla MGK'nın siyasal süreçlere daha etkin ve dolaysız müdahalesinin vitrinini oluşturduysa da, bir yanıyla da toplumsal arayışın "sol"a kayışına düzen cephesinden verilen yanıt oldu. Rejim; darbe-şeriat ikilemi çerçevesinde düzen içi "sol"a ciddi manevra alanları açtı. Devrimci sol güçlere dönük faşist terörün yoğunlaşmasıyla atbaşı giden bu taktik açılım, reformist hareket için bir genişleme alanı yarattı.

Kuşku yok ki; reformist hareket bu manevra alanını değerlendirmek konusunda kendinden beklenen performansı sergiliyor. "Demokratik Türkiye", "demokratik devlet", "ne Refahol, ne hazirol" vb. çığırtkanlıkların yükseldiği bu dönem bunun bir göstergesidir. Susurluk'la beraber devlet ve düzenle bağları büyük ölçüde kopan işçi ve emekçi kitlelerin bilincinde, bu tür beklentiler ve hayallerle yaratılacak bir "sol" kırılıma büyük ölçüde bu kitlelerin MGK ve ordu üzerinden tekrar düzene yönelmelerini sağlayacaktır. Bugün bunun en açık ifadesi İşçi Partisi'nin sürece yaklaşımıdır. Kemalizmin bu katkısız savunucusu, sınıf işbirlikçisi gürüh, "sol" adına darbe alkışçılığı görevini üstlenmiş durumdadır.

İşçi kitlelerinin bu dengeler içerisinde denetimi ve yönlendirilmesi, yine büyük oranda sendikal ihanet çetelerine düşmüş durumdadır. Türk İş, DISK ve Hak İş üstlendikleri bu görevi açık bir ihanetle yerine getirmeye çalışmaktadırlar. Geçtiğimiz günlerde "işçi-işveren elele" safsataları ile gündeme getirilen oluşum bunun en somut görüntüsüdür. "Demokrasiyi savunmak" adına, sermayenin en has temsilcileriyle ortak davranacaklarını açıklayan sendika ağaları, işçi sınıfının çıkarlarını sermayeye peşkeş çekmede ne derece pervasız olduklarını bir kez daha sergilemişlerdir.

Bugün gündemde kamu çalışanlarının 15 Haziran eylemleri var. KESK'in önceki günlerde açıkladığı takvim çerçevesinde somutlanan bu eylemler reformist hareketin etkinlik kurmaya çalışacağı önemli bir mevzi durumundadır. Zaten KESK yönetimi üzerinden kamu çalışanları hareketi içerisinde önemli bir denetime sahip olan reformist hareket, bu mitingler yoluyla önderindeki manevra alanını değerlendirmek yoluna gideceklerdir.

Ancak şurası açıktır ki; gelişmeler ne yönde seyrederse seyretsin sınıf ve kitle hareketinin tabanında önemli bir tepki birikimi mevcuttur. Geçtiğimiz ayların hızlı seyri içerisinde bağımsız dinamikleri ile gelişme ve mücadeleyi yükseltme kanalları bulamayan bu tepki ve öfke birikimi, kendisine eylemli bir kanal aramaktadır. Bu durum KESK'in eylem takviminin önemini artırmaktadır. Reformizmin alana dönük hakimiyeti ne olursa olsun, tabandaki bu mücadele potansiyellerine seslenebilmek ve harekete geçirmek özel bir önem taşımaktadır. Devrimci güçler bu imkanı görüp değerlendirmek görevi ile yüzyüzedir.

Sermaye politikalarına dolgu malzemesi olma!

14-15 Haziran'da hak ve özgürlükler için alanlara!

KESK 14-15 Haziran'da tüm Türkiye çapında 11 ilde bölgesel mitingler düzenliyor. Mitinglerin merkezinde temmuzda yapılacak maaş zamları, eşel mobile hayır ve toplu sözleşme hakkı yer alıyor.

Ne var ki, içinden geçtiğimiz dönemde sözkonusu eylemler apayrı bir nitelik taşıyor.

***

Geçtiğimiz günlerde devletin kirli gerçekliğini tüm iğrençliğiyle suyuüne çıkaran Susurluk dosyası mecliste resmen kapandı. Çeteleşmenin ve kokuşmanın odağında yer alan devlet ve MGK, suçlarını örtmek için aylardır toplumun üzerine sis bombaları yağdırıyor. Ezilen emekçi yığınlar "ya şeriat, ya darbe" ikilemi ile önce kısıpaca alınıyor. Ardından ise "laik kemalist düzenin savunucusu" pozlarındaki sosyal demokrasi ve reformizm tarafından kuşatılıyor. MGK komutası altında işçi-işveren cephesi kurulurken, işçi ve emekçiler son dönemin en ağır saldırısıyla yüzyüze geliyor. TİS ihanetleri, özelleştirme ve eşel mobil ile hak gaspları had safhaya vardiirılıyor.

Çalışan sınıflar derin bir yıkıma sürüklenirken, ortalığı şeriat umacası, darbe tehditleri, erken seçim tartışmaları vb. kaplarken sermaye devleti kendini yeniden tahkim etmek, köhnemiş ücretli kölelik düzenini biraz daha onarmak için zaman kazanıyor.

Bu aynı zamanda, savaşın faturasını ödeyen işçi ve emekçiler için ekonomik yıkım, kırımdan geçirilen kardeş Kürt halkı için acı ve gözyaşından başka bir anlama gelmeyen kirli savaş daha da tırmandırılıyor. Sömürgeci Türk ordusu ABD emperyalizminin Ortadoğu politikasında aldığı rol doğrultusunda Güney Kürdistan'ı işgal ediyor. Emperyalizme kölece bağlı olan sömürgeci sermaye iktidarı, bir yandan ezilen halklara kan kusturarak, diğer yandan Türkiye işçi ve emekçi sınıflarına IMF'in onulmaz paketlerini dayatarak uşaklıkta sınır tanımadığını ortaya koyuyor.

Burjuva siyaset ahırını ordu-refah gerginliği, Çiller-Erbakan koltuk pazarlığı kaplarken, geçmişteki iktidar yıllarında emek düşmanı yüzünü tartışmaya yer bırakmayacak tarzda sergilemiş bulunan dünkü SHP, bugünkü CHP yeniden parlatılırken, sendika bürokratları açık bir ihanet içerisinde TÜSIAD kurmayları ile kolkola girerken ezilen emekçi kitleler tüm bunları sessizce izlemektedir.

***

İşte bugün sorun, tam da işçi ve emekçilerin, MGK meyşeli bu oyunun eklentisi haline gelip gelmemeleri sorunudur. Bugünün yakıcı sorusu, emek cephesinin bu oyunu bozup

bozmayacağıdır.

Bu oyunu bozmanın yegane yolu, çalışan sınıfların, ezilen emekçi kitlelerin kendi öz çıkarları için harekete geçmesidir. Sermaye rejiminin içinde bulunduğu krize çözüm arayışlarına dolgu malzemesi olmayı redetmesidir. Ücretli kölelik düzeninin bekası, diğer bir deyimle sömürü ve baskı çarklarının sorunsuz bir tarzda işletilmesi işçi ve emekçilerin sorunu olamaz!

Ne laik-kemalist düzenin savunuculuğu, ne de erken seçim, ne de bu iğrenç çete devletinin demokratikleştirilmesi işçi ve emekçilerin çıkarlarını ifade etmektedir. Aksine, özünde onun ekonomik, demokratik ve siyasal haklar uğruna yürüttüğü mücadeleyi saptırmak, toplumsal muhalefeti düzene bağlamak için ona karşı yöneltilmiş silahlar durumundadır. İşçi ve emekçi sınıflar kendi bağımsız politikalarını oluşturmadıkları, toplumsal yaşama politik bir güç olarak müdahale etmedikleri sürece, düzenin politikalarının dümen suyuna kapılmaları kaçınılmazdır.

Öyleyse bu oyunu bozalım. KESK'in çağrısını yaptığı 14-15 Haziran mitinglerinde, başta kamu çalışanları, tüm bir emek cephesi olarak alanlara çıkalım. Kendi sesimizi haykıralım, kendi politikamızı yapalım!

Herşeyden önce, Susurluk'un üstünü örtmeye çalışan çete devletinden hesap soralım!

Özelleştirmeye, eşel mobil sistemine hayır! Krizin faturasını kapitalistler ödesin! Grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkı!, Sınırsız söz basın ve özgütlenme özgürlüğü!, Kirli savaşa değil, eğitime, sağlığa bütçe! Güney Kürdistan işgaline son! Kardeş Kürt halkına özgürlük!, Kahrolsun MGK, MİT, CIA, Kontr-gerilla!, MGK dağıtılsın! Susurluk'un hesabını emekçiler soracak! Sermayenin katil devleti hesap verecek! Kahrolsun ücretli kölelik düzeni! Kahrolsun kapitalizm! Yaşasın devrim ve sosyalizm! Vb. cinslerde birleşerek, mücadele alanlarına çıkalım!

Kamu çalışanları '80'li yılların sonlarından bu yana mücadele ve eylemlik süreci içerisinde. Başlangıçta kamu çalışanlarının çok sınırlı bir kesimini kapsayan bu mücadele süreci, bugün yüzbinleri bulan bir örgütlülüğe kavuşmuş durumdadır. Hareketin başlangıç evrelerinde, bir avuç devrimci kamu çalışanının bedeller ödeyerek yükselttikleri militan mücadele, bugün önemli bir kitleselliğe ve etki alanına ulaşmış durumdadır.

Kamu çalışanlarının mücadelesi, daha başlangıç evrelerinden itibaren politik bir kimlik sergilemektedir. Grevli-TİS'li sendika talebi etrafında şekillenen mücadele bugüne kadar, çeşitli renk ve biçimler altında "sol" bir karakter sergilemiştir. Devrimci ve reformist kanatlarıyla sol hareket, kamu çalışanları hareketi içerisinde etkin bir güç olagelmıştır. Ancak bu "sol" karakter, iktisadi/sendikal mücadelenin dar sınırları içerisinde, başlangıcından bu yana hep reformizmin ve demokratizmin etkisi altında şekillenmiştir. Konfederasyonlaşma süreciyle beraber bu durum daha net bir ifadeye kavuşmuş ve hareketin önderliği reformizmin açık hakimiyeti altına girmiştir.

**"Hak verilmez alınır" anlayışından
"Hak alınmaz, dilenilir"e**

Kamu çalışanları, '89 Bahar eylemliklerini izleyen süreç içerisinde grevli-TİS'li sendika talebi ile mücadelelerini yükselttiler. Devletin tüm baskı ve terörüne rağmen, bedeller ödeyerek mevziler kazandılar. İlk kamu çalışanları sendikaları bu zorlu mücadelenin ürünü olarak şekillendi. Bu şekilleniş, kamu çalışanları içerisinde kuvvetli bir dayanışma ve işbirliği ortamında gerçekleşti. Sermaye devletinin yasal/yasadışı tüm engellemelerine rağmen, bir çok kamu sendika, fiili olarak kuruldu. Bu sendikaların ve temsilciliklerinin

kuruluşu, tamamıyla tabandaki dinamik/militan potansiyelin çabaları ve çalışmalarıyla oldu. Devrimci kamu çalışanları, bu sürecin sürükleyicisi ve mimarı oldular.

Gelinen aşamada, kamu çalışanları sendikalarında konfederasyonlaşma tamamlanmış ve egemenliği reformist akımlar ele geçirmişlerdir. ÖDP ve EMEP'in yanı sıra, hareket içerisinde oldukça önemli bir kitle tabanına sahip durumda olan yurtsever kamu emekçileri KESK'in yönlendiriciliğini ellerinde tutmaktadırlar. Yurtsever kamu emekçileri, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin dinamikleri çerçevesinde ve "barış" talebi etrafında KESK'e yüklenmiş durumdadırlar. KESK'i, devleti zorlama araçlarından biri olarak kullanmak isteyen yurtsever kamu emekçileri, bu çerçeve içerisinde KESK'in kitleselliği ve "meşruiyeti" adına reformist politik hattın bir temsilcisi durumundadır.

Kamu çalışanları sendikalarında reformist politikaların hakimiyet süreci, aynı zamanda hareketin geriye çekiliş sürecini de tanımlar. Başlangıçta "grev hakkı grev yapılarak kazanılır" ve "hak verilmez alınır" şiarları ile özetlenebilecek olan kamu çalışanlarının militan mücadelesi, süreç içerisinde çok daha pasif ve geri bir sınıra çekilmiş durumdadır. Bugün için, grevli-TİS'li sendika talebi, KESK reformizmi için uzak geleceğin bir hedefi durumundadır. "Hak verilmez, alınır" anlayışı yerini, uzlaşmacı-pasifist bir tarza bırakmış durumdadır.

Hareketin ilk evrelerinde çok daha sınırlı olanaklarla ve güçle hayata geçirilmeye çalışılan/geçirilen; iş bırakma/iş yavaşlatma vb. üretimden gelen gücün kullanımına dönük eylemler, militan sokak gösterileri bugün yerini, KESK'in merkezi eylemlerine ve basın açıklamalarına bırakmış durumdadır. Bu değişim, hareketin tabanında değil belki ama tavanında, reformizmin uzlaşmacı kimliğinin doğal sonucudur.

'95 Haziran Kızılay Eylemi

'95 yılı 15 Haziran'ında başlayan ve bir kaç güne yayılan Ankara eylemi, bu dönüşümün ve taban-tavan arasındaki gerilimin en açık biçimde gözler önüne serildiği örnek oldu. Eylemin başlangıcında, "taleplerimiz kabul edilinceye dek iş bırakacağız" tehditleri savuran KESK'in yeni yetme bürokratları, eylem alanında devrimci dinamikleri bastırmak, tabanın eylem isteğini boğmak için ellerinden gelen çabayı sarfettiler. Yüzbin aşkın kamu çalışanının Kızılay Meydanı'nı doldurmasına rağmen, sermaye

devletin eylemi büyük oranda görmezlikten gelmesi, zamanın bakanı Moğultay'ın ifadesi ile “bir güç olarak” görmeyişi, tam da bu uzlaşmacı/pasifist çizginin varlığı ile açıklanabilir.

‘95 Kızılay eylemi, bir yanıla KESK yönetiminin uzlaşmacı-pasifist yüzünün önemli bir göstergesi olurken, diğer yandan da hareketin tabanında yüzü eyleme dönük, dinamik ve mücadeleci önemli bir potansiyelin de varlığını gösterdi. Kızılay'da eylem içinde eylem örnekleri yaşandı. Çeşitli sendika şubelerinin yürüyüşleri, KESK yönetimini protesto gösterileri, yükselen mücadele sloganları ve benzeri göstergeler, reformist önderliği rahatsız eden gelişmelerdi. Her ne kadar bunlara rağmen denetim ve hakimiyetlerini bir şekilde kurmayı başardılarsa da, bu potansiyelin basıncını da görmezlikten gelemediler. Eylemin 17-18 Haziran günlerine taşmasında temel dinamik de bu basınç oldu.

Özetlersek; KESK yönetimini elinde tutan reformist blok ve tabanda yüzü eyleme ve mücadeleye dönük önemli bir potansiyel. İşte KESK'in son bir kaç yılını bu şekilde özetlemek mümkündür.

Devrimci Önderlik Boşluğu

Tabanda sözünü ettiğimiz bu potansiyelin bir bölümünü devrimci kamu çalışanları oluşturmaktadır. Yıllarca hareketin yükünü çeken, bedeller ödeyerek mevziler kazanan devrimci kamu çalışanları, işyeri ve sendika şubeleri bazında hala önemli bir gücü temsil etmektedirler. Bu güce, tavanda reformist bloğa dahil olsalar bile tabanda devrimci harkete yakınlaşabilen yurtsever kamu emeçlerini de dahil etmek gerekir.

Tabanda bu düzeyde devrimci bir etkinlikten bahsedildiği yerde, tavandaki reformist bloklaşmanın politik hakimiyeti çok anlaşılır olmayabilir. Çelişkili gibi görünen durumun açıklaması ise çok karmaşık değildir. Birincisi, hareketin ilk evrelerinde birlikte davranma refleksleri iyi işleyen ve doğal bir dayanışma ortamında mücadeleyi yükselten devrimci kamu çalışanları, geline aşamada atomize durumdadırlar. Alana dönük iş ve güç birliği üretmek, reformizme karşı ortak tavır almak konusunda ciddi tikanıklıklar yaşanmaktadır. İkincisi ve daha belirleyici olanı; geleneksel devrimci hareketin sendikal mücadele anlayışından kaynaklanan ve çoğunlukla reformizme doğal bir dayanışma ortamında mücadeleyi yükselten devrimci kamu çalışanları, geline aşamada atomize durumdadırlar. Alana dönük iş ve güç birliği üretmek, reformizme karşı ortak tavır almak konusunda ciddi tikanıklıklar yaşanmaktadır. İkincisi ve daha belirleyici olanı; geleneksel devrimci hareketin sendikal mücadele anlayışından kaynaklanan ve çoğunlukla reformizme doğal bir dayanışma ortamında mücadeleyi yükselten devrimci kamu çalışanları, geline aşamada atomize durumdadırlar. Alana dönük iş ve güç birliği üretmek, reformizme karşı ortak tavır almak konusunda ciddi tikanıklıklar yaşanmaktadır.

sergilenememesinin zeminidir. Bu zemindir ki, reformistlere önemli bir hareket alanı açmış ve hareketin önderliğini almalarını sağlamıştır.

Reformist Hareketin KESK'ten Beklentileri

Reformizmin KESK içindeki egemenliğini sadece alana dönük sınırlarla tanımlamak hayalcilik olacaktır. Özellikle bugün, çok daha somut biçimlere bürünerek karşımıza çıkan olgu, reformist/legal partilerin KESK'i kendi politik varlıklarının dayanaklarından biri olarak kullanmaya çalıştıklarıdır. ÖDP, EMEP ve HADEP; KESK içerisindeki hakim durumlarını, genel politik söylemlerinin bir devamı ve kürsüsü olarak kullanmaktadırlar.

Sermayenin düzen içi “sol” a yol açtığı; bir yandan CHP, DBP vb.lerini parlattığı, bir yandan da reformist sola yeşil ışık yaktığı bir dönemde KESK'in bu işlevi daha da önem kazanıyor. Tabanında dinamik bir potansiyel barındıran ve kitlesel bir güce sahip olan KESK reformist hareket için önemli bir politik mevzidir. KESK, diğer konfederasyonlardan farklı olarak bünyesinde önemli oranda politikleşmiş bir emekçi potansiyeli barındırmaktadır. Kamu çalışanlarının politikaya en açık, ilerici/devrimci potansiyelini kapsamayı başarmış bir merkezi yapıdır. Daha açık bir ifade ile, toplumsal muhalefetin önemli bir kesimi KESK içerisinde örgütlü durumdadır. Reformist hareket, dönemin kendisine sağladığı bir takım ek olanakları da arkasına alarak, KESK üzerinden sınıf ve kitle hareketine dönük politik bir hakimiyet kurma çabasıdır.

Ancak, KESK'in tabanında var olan bu “sol” potansiyel, aynı zamanda reformist hareketin işini de zorlaştıran bir etmen durumundadır. Özellikle devletle açık hesaplaşma gerektiren çatışmalarda (örnek olarak ‘95 Haziran eylemleri ya da Haber Sen ‘95 Ocak eylemleri verilebilir), reformist hareketin uzlaşmacı-pasifist kimliğini zora sokan, yer yer bu kimliği teşhir eden durumlar doğabilmektedir.

Türk-İş, DİSK ve Hak-İş, reformist blok ve tabanda yüzü eyleme ve mücadeleye dönük önemli bir potansiyel. İşte KESK'in son bir kaç yılını bu şekilde özetlemek mümkündür.

ihaneti seçebilmekte ve devletle bütüleşme yolunu açıktan izleyebilmektedir. Ancak KESK'in yeni yetme bürokratları bu yolu tercih edecek, ne konuma ne de olanaklara sahip değildir. Kamu çalışanları hareketinin tarihsel mirası ve tabandaki mücadeleci potansiyel bunu engelleyen temel faktör durumundadır. Bunun yanı sıra, KESK bürokrasisi henüz politik olarak da açık bir ihanet çizgisi izlemekten uzak durmaktadır. Ancak, son tahlilde devletle uzlaşma çabası içerisinde geldikleri nokta farklı olmaktadır.

Sermaye cephesi de KESK içindeki reformist hakimiyeti tercih etmektedir. Devrimci politik etkinliğin kırılması, kamu çalışanları hareketinin en sonu reformist barikatın denetimi ve yönlendirmesi altında tutulması sermayenin işin gelmektedir. Bu denetim parçalandığında devrimci hareketin doğal kitle tabanı haline gelebilecek bu kitlesel güç, bugün KESK reformizminin denetimi altındadır.

İçinden geçtiğimiz dönem, reformist hareket ile sermaye devletin arasındaki uyum daha da önem kazanmış durumdadır. Kitle hareketine dayatılan darbe-şeriat ikilemi çerçevesinde politika üreten reformist sol, düzenin soldan destekçisi konumundadır. Bu konumun gereği bugün devlet tarafından önu açılan reformist hareket elindeki tüm araçları, sermaye devleti ile de uzlaşma çerçevesinde olabildiğince rahat kullanmaktadır. KESK bu çerçevede içinden geçtiğimiz bu dönemde daha da özel bir öneme sahip durumdadır. “Demokratik devlet”, “Ne şeriat, ne darbe”, “hükümet düşürülsün, erken seçime gidilsin” vb. düzeniçi beklentiler KESK kanalı ile kitlelere pompalanabilmektedir.

Sonuç yerine...

Tüm bunlar göstermektedir ki, geline aşamada kamu çalışanları hareketinin önündeki en büyük engel reformist barikatlardır. Gerek kamu çalışanlarının mücadelesinin yükseltilmesi, gerekse KESK'in sınıf ve kitle mücadelesi içerisinde oynaması gereken asıl misyonun kurgulanabilmesi için bu barikatlar yıkılmalıdır.

Burada asıl görev devrimci kamu çalışanlarının omuzlarına yüklenmiş durumdadır. Reformist hakimiyete karşı ideolojik/politik ve örgütsel/pratik mücadelenin yükseltilmesi ertelenemez bir görevdir. Reformizmle mücadele, aynı zamanda sermaye düzenine karşı yükseltilecek militan bir mücadele hattı içerisinde anlam kazanacaktır. Alana dönük etkin bir devrimci siyasal çalışma ve devrimci bir programatik hat ile devlet ve düzen karşıtı mücadele yükseltilmelidir. KESK'in tarihsel mirası ve tabanındaki mücadelecilik unsurları bu yükselişin en önemli olanaklarıdır. Yeterki devrimci güçler bu sorumluluk ve örgütlenme hareket edebilsinler.

Düzenin değirmenine su taşımak

KESK'in eylem takviminin açıklanmasından bir kaç gün sonra, Genel Başkan Siyami Erdem'den “genel grev” çağrısı geldi. Türk İş, DİSK ve Hak İş'i sınıfın çıkarlarına uygun davranmamakla suçlayan Erdem, bu üç konfederasyona genel grev çağrısı yaptı.

Başlangıçta oldukça anlamlı ve olumlu gibi görünen bu çağrının altını biraz kazıdığımızda karşımıza çıkanlar düşündürücüdür. KESK Genel Başkanı genel grevin hedeflerini şu şekilde somutluyor: “Birinci ayağı hükümeti düşürme ve genel koşulları hazırlanmış bir erken seçim, ikinci ayağı demokrasinin hayata geçirilmesi”

Siyami Erdem'in konuşmasını incelemeye devam ettiğimizde daha ilginç şeylerle karşılaşyoruz. “İşçi ve işveren kurumlarının son günlerde başlattıkları hükümeti düşürme kampanyası, süreci bütünüyle görmekten uzaktır.” diyor Erdem. Türk İş, DİSK ve Hak İş'i bu çerçevede sınıfın çıkarlarına uygun davranmamakla itham ediyor.

Susurluk kazasının yaşandığı, çete devletin ipliğinin pazara çıktığı bir ülkede yaşıyoruz. Faşist baskı ve terör uygulamalarının, sömürgeci kirli savaşın en ağır faturalarını öduyoruz. IMF patentli en azgın sömürü koşulları yaşamımıza dayatılıyor. Daha bir ay önce, TİS görüşmeleri büyük bir ihanetle sonuçlanmış ve Erdem'in sadece “süreci bütünlüklü ele almamakla” suçladığı sendika ağaları işçi sınıfını sermayeye peşkes çekmişler. Özelleştirme saldırısı, sefalet ücreti, taşeron sistemi, sendikasılaştırma ve en sonu eşel mobil saldırısı tüm hızıyla sürüyor. Tüm bunlara ek, kamu çalışanları henüz grevli-TİS'li sendika haklarını elde edebilmiş değil ve bu saldırılardan nasiplerini fazlasıyla alır durumdadır. İşte böyle bir ortamda KESK Genel Başkanı genel grev çağrısı yapıyor. Ama ne için? Şeriat ve darbe tehlikesine karşı, hükümeti düşürmek ve bir erken seçimi zorlamak için.

Bu kadarına pes dememek elde değil doğrusu. Türk İş, DİSK ve Hak İş bürokrasisi, işçi-işveren cephesi adı altında açık bir ihaneti seçtiler. Yukarıda çizdiğimiz tabloyu bilerek ve onaylayarak. Sermaye iktidarının reorganizasyon süreçleri içerisinde kendilerine verilen görevi layıkıyla yerine getirebilmek için sermaye ile elele verdiler. Bunları yaparken de; “demokrasi”den, “demokratik devletten”, “hükümeti düşürmekten” dem vurdular.

Peki Siyami Erdem ne yapıyor? İşçi sınıfının üretimden gelen gücünü, en büyük silahını ne için kullanmak istiyor? Birincisi; hükümeti düşürmek ve erken seçimi zorlamak için. İkincisi; “parlamentar demokrasi” için.

Fark nedir? Birinci kategoridekiler de, MGK'nin politik güdümü altında açık bir ihanet şebekesi olarak sermayenin uşaklığına soyunmuşlar, aynı şeyleri söylemiyorlar mı? Siyami Erdem'in somutladığı genel grev çağrısında TUSİAD'ın, TOBB'nin, biraz daha ileri gidelim MGK'nin karşı çıkabileceği ne var? Onlar da hükümetin düşmesi ve bir erken seçim için çaba sarfetmiyorlar mı? En sonu onların da ağzından “demokratik devlet”, “temiz toplum” istemleri dile gelmiyor mu? Niyetler başka olsa da, eni sonu bu politika da sermaye devletin değirmenine su taşımak anlamını taşıyor mu?

Burada soruları sormakla yetinelim. Ancak şunu da ekleyelim ki; faşist terör ve azgın sömürü koşullarından kurtuluşun yolu ne Refahiyol hükümetini devirmekten, ne de sermaye iktidarının parlamentar demokrasiyi işletmekten geçer. Darbe-şeriat ikilemi arasında işçi ve emekçilerin bilincine pompalanan bu parlamentarist hayaller, onları düzene tekrar bağlamanın dışında bir işlev görmezler.

Düzenin Yeni Kozu: CHP

Burjuvazi CHP'nin yelkenlerini şişiriyor!

“ Sosyal demokratlarla sağ arasında ezeli rekabet bitti

Söylem çok mühim.

Solcu olduğum için bana oy verin demek, artık yetmez.

Esasen seçim kampanyasını **solcu bir çizgi**'ye kitlemek gerekmez.

Tersine... icraatıyla övünen merkez sağ'ın **kozlarına** tecavüz edeceksin... Diyeceksin ki:

- Ben de yaparım... *barajlar, köprüler, otoyollar yaparım... daha iyisini yaparım.*

- Ekonomi'yi en iyi ben bilirim.

- Dünya'ya en kolay ben açılırım.

- Vergi terbiyesini sadece ben getiririm...

Köklü Adalet Reformunu sadece ben gerçekleştiririm.

- Hür teşebbüs'ün güvencesi benim...

- Yani ben, *sırf müzisyen, şair, ressam üretmem. Ben Devlet Adamı da üretirim. Muhalefete değil iktidara talibim. Talebe Derneği değil, ben Öğretmen Parti'yim.*

Ve sonra da Atatürkçü oylar CHP'ye.

En iyi **Baykal** gördü ki, salt solcu oylar yetmiyor. **Solcu olmayan pazarlar**'a da kepçe atmak lazım.

Kaldı ki, sosyal demokratlarla **aydın sağ**'ın arasında, artık ciddi bir ihtilaf yok.

Ezeli rekabet bitmiş, irticaa karşı ortak tavır başlamıştır.

(Rauf Tamer, *Sabah*) ”

“ Sol ittifak Türkiye'yi karanlıktan aydınlığa çıkaracaktır

Acaba Erbakan ikide bir niçin sola çatıyor? Yanıtı açık: ‘Soldan korktuğu için...’

Fransa seçimleri, **sosyalistlerin başarısıyla** sonuçlandı. İngiltere’de de **İşçi Partisi kazandı** daha önce. Hacı, artık ‘sol’a vuracak. Azgın şeriatçılar ‘sol’a saldıracak...

Sol partilerin söylemlerini, **yoksul kesimlere** ‘mama’ olarak sunan, onları kandıran RP, başarısızlığın nedenini ‘sol muhalefetin’ üzerine atacak...

ÖDP’nin Sultanahmet, CHP’nin Tekirdağ mitingleri Türkiye’de bir şeylerin değişeceğinin göstergesi değil mi?

Türkiye’de CHP’den DSP’ye; ÖDP’den İP ve HADEP’e dek bir sol ittifak RP’yi tarihin tozlu raflarına kaldırır...

RP bundan korkuyor ve solun üzerine gidiyor...

İnanıyoruz, **sol ittifak** Türkiye’yi **karanlıktan aydınlığa** çıkaracaktır...

(Hikmet Çetinkaya, *Cumhuriyet*) ”

“ Sol için altın fırsat doğdu

Türkiye rüzgarını buldu. Gemisini arıyor. Yapılacak ilk seçimde Refah’a ummadık bir tokat atacak olan ve Çiller’in partisi DYP’yi tabela partisi durumuna düşürecek olan bu halk rüzgarı daha çok Deniz Baykal’ın CHP’sinin yelkenlerini dolduruyor.(...)

Korkuyu halkın yüreğinden silip atacak sığınak Baykal’ın partisi oldu. Refah’ın toplumu gericiliğe çivileyecek, medeniyetten, gelişmeden uzaklaştıracak ve bizi götürüp Arap merkezli bir islam hareketinin uydusu yapacak korkusunun halkta yarattığı yeni rüzgar Deniz Baykal’ın partisinin yelkenlerini şişirmek için hazır bekliyor. Sol bu rüzgarı kullanabilir mi?(...)

Solun eline altın fırsat geçti. Darbesiz, tüfeksiz çözüm gelebilir. Ordu da rahatlar, Türkiye’de.

(Necati Doğru, *Sabah*) ”

Hergeçen gün ağırlaşan bir sömürü ve buna eşlik eden pervasız bir terör ile ayakta duran sermaye rejimi uzun bir süreden beri ağır bir bunalım yaşıyor. Kapitalist krizin yapısal sorunlarını çözemeyen burjuvazi, sonuçlarını (faturasını) işçi ve emekçilere devrediyor. Senelerden bu yana Türkiye’de düzen politikasına kemer sıkma paketleri ve devlet terörü hükmediyor. Hiç bir hükümet bu politikanın dışına çıkamıyor. Hatta hiç bir düzen partisi geline aşamada kitlelere bunun ötesinde bir şey vaat edemiyor. Emekçi yığınların sorun ve taleplerine yanıt veremeyen düzen ve onun kurumları hızla yıpranıyor.

Sermaye rejimi kitlelerin dikkatlerini yaşamlarını yıkıma uğratan sorunlardan uzaklaştırmak ve devlet, ordu, parlamento gibi düzen kurumlarına güven tazelemek için toplumsal gündemi sürekli manipüle etmektedir. Günden güne tırmandırılan darbe-şeriat ikilemi de topluma dayatılan, bu yapay tehditlerden biridir. Uzun bir dönemdir orduyu kurtarıcı rolünde izliyoruz. Şimdi buna bir de sosyal-demokrasinin yeniden parlatılması eklendi. Özellikle CHP, medyanın da tam desteğiyle, sermaye tarafından şişirilmektedir.

Susurluk kazasından bu yana, sermaye devletin, kendi çürümüş gerçekliğini örtme, imaj tazeleme ve toplumsal muhalefetin öfkesini başka hedeflere kanalizasyon ihtiyacı yakıcılaşmıştır. Altında çeşitli sermaye grupları arasındaki çatışmalar (örneğin yeni yetme “islami” sermayenin palazlandırılmasına diğer sermaye grupların duyduğu tepkiler vb.) yatsa da, şeriat karşıtlığı ve somutta Refah düşmanlığının kışkırtılması esasta buna hizmet ediyor. Dün, kullandığı sosyal demagojilerle ve henüz yıpranmamış oluşuyla toplumsal muhalefeti düzen içerisinde tutmanın bir aracı olarak iktidara getirilen Refah partisi, bugün benzer kaygılarla toplumsal tepki ve öfkelerin baş hedefi haline getiriliyor. Dün “adil düzen” aldatmacasıyla oyalanan kitleler, bugün şeriat öcüsüyle laik kemalist düzene yeniden bağlanmaya çalışılıyor. Laik kemalist düzenin savunuculuğu ekseninde toplumsal muhalefet adeta kısıpca alınıyor. MGK’nın komutalığını yapma hakkı sermaye ve devlet başta ordu, sendika bürokrasisi, sosyal-demokrasi ve

reformist sol destek sunuyor.

Uzun iktidar yıllarında izlediği emek düşmanı politikalar sonucu kitlelerin desteğini neredeyse tümüyle kaybeden sosyal demokrasi, MGK’nın ona biçtiği role sıkı sıkı sarılıyor. Çünkü bu rolü kendi geleceğinin kurtarmanın önemli bir fırsatı olarak değerlendiriyor.

Düzen CHP’nin yelkenlerini şişiriyor

Burjuva kalemsörü Necati Doğru düzen içi solu kastederek bunu şöyle formüle ediyor “sol için altın fırsat doğdu!”. Gerçekten de darbe-şeriat ikilemi üzerinden yaratılan toplumsal atmosfer bugün herşeyden önce sosyal demokrasiye ve reformizme yarıyor. Suni bir tarzda şişirilen irtica tehlikesi kadar bugün darbe tehdidi de toplumda yoğun tepkilere yolaçıyor. Tam da bu noktada, kitlelere alternatif olarak sosyal-demokrasi sunuluyor. Özellikle CHP parlatılıyor. Böylece toplumsal muhalefet bir kez daha düzenin koltuk denegi sosyal-demokrasi üzerinden düzene bağlanmak isteniyor.

MGK’nın komutası altındaki medya bugün CHP’yi allayıp pullama kampanyası sürdürüyor. Yüzbinin üzerinde katılımın olduğu Zülfü Livaneli konseri CHP şovuna dönüştürülüyor. Deniz Baykal TV kanallarının sürekli misafiri yapılıyor. CHP mitinglerinin kitleliliğinden, coşkusundan dem vuruluyor. Milliyet gazetesi yazarı Ali Sirmen yazısında “Bir şeyler yap Deniz!” başlığını atarken, diğer burjuva kalemsörler gibi kendi elleriyle yarattıkları “toplumsal kurtarıcıyı” göreve çağırıyor. Böylece bir kez daha, ezilen emekçi kitleleri demokrasi havariliği ile oyalama, toplumsal muhalefetin hedefini şaşırtarak boğma görevi sosyal demokrasiye veriliyor.

Sermaye düzeni sosyal demokrasiyi kitlelerin önüne yeniden alternatif olarak çıkarırken, her zamanki gibi kendi sorunlarına çözüm arıyor. Ancak dün sosyal-demokrasi daha ziyade kitlelerin ekonomik-demokratik ve siyasal taleplerine yanıt verecek bir alternatif olarak sunuluyordu. Buna paralel olarak popülist bir söyleme ağırlık veriyordu. Fakat bu kez, MGK’nın sosyal demokrasi üzerinde oynadığı oyun biraz daha farklı. Sosyal

demokrasi hiç de esas olarak kitlelerin taleplerine yanıt verecek bir alternatif olarak değil, sermayenin adeta toplumsal bir felaket ve umacı haline getirdiği şeriate karşı “demokrasi içerisindeki” tek çare olarak sunuluyor. Şeriat yaygarası ile ulusal düşman, CHP önderliğinde düzen içi sol ile ise tüm sınıfsal çelişkileri, toplumsal sorunları örtecek bir ulusal cephe yaratılmak isteniyor.

Tam da bu nedenle bugün sosyal demokrasi ve reformist sol üzerinden toplumsal muhalefete yöneltilen saldırı geçmişinden çok daha tehlikelidir. Bu manevra, herşeyden önce yoğun bir ideolojik saldırı anlamına geliyor. İşçi-işveren kurumları laik-kemalist düzenin savunuculuğu için bir araya gelip emek-sermaye çelişkisi üzerine sünger çekerken, CHP lideri Deniz Baykal “Atatürkçü oylar CHP’ye” söylemiyle şeriat öcüsüne karşı kışkırtılan sağlı-sollu tüm tepkileri potasında eriterek düzene harç yapmak üzere kolları sıvıyor. Kısacası düzen içi sol bugün darbe-şeriat, irtica-laiklik sahte ikilemleri üzerinden “ulusal barış”, “sınıfsal uzlaşma”yı sağlamak üzere devreye sokuluyor. Bu başarılabildiği ölçüde, Susurluk kazasından bu yana reorganizasyon çabalarında önemli mesafeler kaydeden sermaye devleti daha fazla zaman kazanacaktır. Toplumsal muhalefete, onu uzun bir dönem için sersemletecek ağır bir darbe indirilecektir. Sermayenin topyekün saldırıları ise ciddi bir engele takılmadan istenen hızı kazanabilecektir.

CHP’nin gerçek yüzü

İşçi-emekçiler bir düzen partisi olan CHP’nin gerçek yüzünü iyi görmelidirler. Çünkü SHP, bugünkü CHP daha yakın geçmişte iktidar ortaklığı yaptığı yıllarda ezilen emekçi yığınlar acı ve gözyaşından başka hiç bir şey vermemiştir. Azgın sömürü paketleri ile çalışan sınıfları sefaletle sürükleyen bu parti, her türlü özgürlük ve hak talebinin karşısına devlet terörü ile dikildi. Sivas ve Gazi katliamı onun hükümet olduğu dönemde yaşandı. Faşist anti-terör yasaları ile SHP-DYP koalisyon yıllarında toplumsal muhalefet cendereye alındı. Yasalar yetersiz kaldığında kontr-gerilla çeteleri devreye sokuldu. Kayıplar, yargısız infazlar, işkenceler onların iktidarı altında daha da yoğunlaştı. İSKİ skandalı gibi nice rüşvet ve yolsuzluk olayı aldı başını yürüdü. İMF ve Dünya bankasının dayattığı İMF reçeteleri sorgusuz sualsiz devreye sokuldu. Özelleştirme saldırısı yoluyla çalışan sınıflar örgütsüzleştirildi, işsizlik çığ gibi arttı. Kısacası düzenin yegane politikası olan sömürü ve terör sosyal demokrasinin de tek programıdır.

Bu oyuna artık bir dur diyelim! Düşmanımızı, dostumuzu iyi belirleyelim. Zira gerçek düşmanı ile gerçek dostu tanımak savaş kazanmanın birinci şartıdır. Öyleyse ne şeriat-darbe teranelerine, ne de sosyal-demokrasinin kurtarıcı pozlarına papuç bırakmayalım. Hak ve özgürlüklerimiz için bu çürümüş, çeteleşmiş düzene karşı mücadelemizi yükseltelim! Kendi bağımsız çıkarlarımız uğruna örgütlenelim, birleşelim!

İşçi Sınıfının Tek Alternatifi Vardır: Devrim

28 Şubat tarihli MGK toplantısıyla, ülkeyi yönetenin parlamento değil MGK olduğu alenen bir gerçeklik halini aldı. Parlamentoyla MGK arasındaki ilişkiyi, kuklayla ipleri elinde bulunduran kukla oynatıcısının ilişkisine benzetebiliriz. 28 Şubat öncesine kadar kuklaların sesini duyup da, “ben bu sesi bir yerden anımsıyorum ama nereden? bir türlü çıkaramadım...” diyenler, bu tarihten sonra sesin sahibini açıkça gördüler: Ses, MGK’ya, orduya aitti.

Hatırlanacağı gibi Susurluk kazası sonrasında yoğun bir devleti aklama operasyonu başlatıldı. Bu operasyon sırasında göz boyamak için, bazı siyasi katillerin dizginleri bir süre için geri bile çekildi. Ne var ki, buradan yola çıkarak devleti aklamak mümkün değildi, tersine devlet tüm yüzüyle desifre bile olabiliyordu. Burjuvazi her zamanki taktiğine başvurdu yine: Yapay gündemler, yapay saflaşmalar yarattı. RP’nin anti laik kimliğini “keşfetti” ve toplumu laik-anti laik temelinde ayırmaya sürükledi.

Tekelci burjuvazi, RP’ye yüklenerek bir yandan “islami” sermayeye hegemonyayı kolay kolay kaptırmayacağını gösterirken, diğer yandan şeriat-laiklik sahte ikilemi üzerinden emek-sermaye çelişkisini gölgeledi. Böylece hem devleti temize çıkarma operasyonunu, hem de aralıksız süren saldırılarını rahatlıkla yürütmek için ortalığa etkili bir sis bombası da atmış oldu.

Darbe tellallığıyla ordu alternatif olarak sunulurken, bu alternatifi beğenmeyenler soldan kuşatma altına alınıyor. MGK’nın direktifleri doğrultusunda laik-kemalist düzeni korumak adı altında başta CHP, İP, sendika bürokratları ve ÖDP olmak üzere “emekten yana” söylem kullanan sol güçler sermaye ve onun ordusu ile cephe birliği yapıyor.

Ordu Ne Kadar Pürüpak?

Ordu deyince MGK anlaşılır. Düne kadar komünistlerin söylediği bu olgu artık burjuva medya tarafından da dillendiriliyor.

MGK’nın ilk oluşumu ise 1961 Anayasasına dayanıyor. Önceli 1949’da kurulan Milli Savunma Yüksek Kurulu (MSYK)’dur. MSYK’nun görev kapsamı “yurt savunmasıyla” sınırlıydı. 1961 Anayasasıyla “savunma” kavramı yerini “güvenlik” kavramına bıraktı. Dönemin başbakan yardımcısı Turhan Feyzioğlu, bu kavram değişikliğini ve MGK’nın kuruluş amacını şu sözlerle ifade etmektedir: “Bugün (1962) milli güvenlik politikası dendiğinde, PDİ Kitap Arşivi <https://kitap.arshi.org> ve gelişmelerini sürekli takip ederek değerlendirir,

memleketlerde, askeri politikadan, dış politikadan ibaret meseleler aklı gelmeyecek. Sağlık, ticaret, sanayi, ziraat, ulaştırma, bayındırlık politikasıyla ilgili meseleler de bu kurulda görüşülecektir.” Görüldüğü gibi MGK kuruluşundan itibaren gerçek bir “hükümet” misyonu ile görev başlamıştır. Öyle bir “hükümet” ki, parlamentoda onlarca hükümet değişse de, o hiç değişmeden misyonunu sürdürmüştür.

12 Eylül’ün hemen sonrasında ise Danışma Meclisi’nde benimsenen 126. madde MGK’nın anayasal gerekçesini düzenlerken, Turhan Fiyzioğlu’nun sözlerini daha sistemli bir şekilde formüle etmiştir: “Devletin varlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması... ‘MGK’nın varlık koşuludur.”

Halen yürürlükte bulunan 2945 sayılı MGK ve MGK sekreterliği yasası 1983 tarihinde kabul edilmiştir. Bu yasanın, ‘82 anayasasının bir ürünü olduğunu söylemeye bile gerek yoktur.

Yasaya göre MGK ayda bir toplanır ve “n’olacak bu memleketin hali? ...” babından kurul üyeleri fikir teatisinde bulunur! Her toplantı sonrasında parlamentodaki hükümet gerçek “hükümet”ten, ne yapıp, edeceklerinin listesini alır. Malum ya, parlamentodakiler, MGK’nın memurlarıdır!..

Oturumlara Cumhurbaşkanı, onun olmadığı koşullarda da başbakan, başkanlık eder. Başbakanın dışında 4 sivil, 5 asker olmak üzere 9 kişi katılır oturumlara. Protokol sırası ise şu şekildedir: Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Milli Savunma Bakanı, İçişleri Bakanı, Dışişleri Bakanı, Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanı. Protokol dışında günün mana ve ehemmiyetine göre ilgili bakan ve kişiler de katılır oturumlara. Son oturumlara, Adalet Bakanı’nın, Emniyet Genel Müdürü’nün katılmaları hatırlardadır.

Ayrıca MGK Genel Sekreteri oy hakkı bulunmaksızın toplantılarda hazır bulunur.

MGK’nın görevleri ise “iş başından aşkın” dediyecek yoğunluktadır:

a) Devletin milli güvenlik politikasıyla ilgili kararlar alır ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusunda görüş tespit eder; tespit edilen milli hedeflerin ve hazırlanan milli plan ve programların gerçekleştirilmesine ilişkin tedbirleri belirler. Milli politikayı belirleyecek güç unsurlarını ve ülkenin siyasi, sosyal, iktisadi, kültürel, sosyal ve gelişmelerini sürekli takip ederek değerlendirir,

bunların güçlendirilmesini sağlayacak temel esasları belirler.

İnsanın bütün bunları MGK yapıyorsa parlamento ne işe yarıyor? diye sorası geliyor. Öyle ya MGK memurluktan başka bir görev bırakmadı. Görünen o ki “devletin sürekliliği esastır” sözünü anlamlı hale getiren MGK’nın varlığıdır. Bu durum aynı zamanda, ordunun 1983 seçimleriyle köşesine çekildiği lafzının düpedüz bir yalan olduğunu kanıtıyor.

Görünen o ki, Susurluk’ta ortaya çıkan kirli çamaşırların çoğunluğu orduya cuk oturuyor. Çünkü devleti yöneten esas güç ordunun kendisidir. Yapılan tüm kirli işlerin devlet adına yapıldığını gözönünde bulundurursak, basit bir uslamamayla ordunun hiç de pürüpak olmadığı sonucuna varırız.

MGK’nın yani ordunun görevleri bunlarla da sınırlı değil. Dedik ya işi başından aşkın...

b) Devletin varlığı, bağımsızlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güveninin korunması hususunda zorunlu gördüğü tedbirleri tespit eder. Mesela balığı yok etmek için denizi kurutmayı amaçlar; köy yakmaları zorunlu göçü, yargısız infazları, faili “meçhulları” gerçekleştirir; kirli savaşın bizzat yürütücüsüdür.

c) Anayasal düzeni koruyucu, milli birlik ve bütünlüğü sağlayıcı vs... hususlarını tayin eder. Bunlara yönelik yurtiçi ve yurtdışı tehditlere karşı koymak ve tehdidi etkisiz hale getirmek için strateji belirler; sıkıyönetim, seferberlik, savaş hali ilanı için görüş tespit eder. Hatırlanacağı gibi, OHAL’in kaldırılması için her oylama yaklaştığında MGK kaldırılmasının yönünde “görüş” belirtirdi. Bu görüş askerden geldiğinden olsa gerek, emir olarak algılanıyor ve parlamentodan OHAL’e devam kararı çıkıyordu.

d) MGK bütçeye vakıftır ve nereye ne kadar ödenecek ayrılacağı konusunda “görüş” bildirir. Tabi bu “görüş” bildiriminin ne anlama geldiğini artık biliyoruz.

e) Milli güvenlik kapsamına giren konularda yapılan ve yapılacak olan milletlerarası anlaşmalarda “görüş” tespit eder. Böylece hükümetin elinde kalan son görevi de kendisi üstlenir.

Emekçilere, makyajlanarak, alternatif olarak dayatılan “ordu partisi”ni yığınlar, en yakın olarak 12 Eylül’den anımsamalıdır. Yinelemek gerekirse, böylesi zamanlarda hafıza kaybı ölümcül bir hastalıktır. Keza, körlük de öyle.

İşçi sınıfı ve emekçi yığınlar için tek alternatif vardır, o da, devrimdir. Başkaca hiçbir alternatif yoktur.

Burjuvazi erken seçime hazırlanıyor!

Sermaye rejimi yeni bir erken seçim evresine girdiği bir sırada, burjuva partilerin en iğrencinden seçim pazarlıklarına şahit oluyoruz. CHP'nin yelkenlerini bizzat MGK ve onun komutasındaki medya doldururken, Çiller ve Erbakan başbakanlık koltuğu üzerinden anlaşmaya vardılar. Şu sırada mecliste en hararetli tartışmalar ise milletvekili transferleri için harcanan milyarlar oluşturmaktadır.

Haftalardır gündemi kaplayan laiklik-seriat ikilemi topluma pompalanırken, burjuva siyaset ahırında yalan dolan, hile, kirli işin bini bir para ediyor... Düzen partileri bir yandan iktidar pas-tasından pay kapmak için entrikalara hız verirken, diğer yandan düzeni ayakta tutmak için tam bir uyum içinde sahnedeki rolünü oynuyor.

Yeni bir erken seçimin ezilen emekçi kitlelere hiçbir şey kazandırmayacağı açıktır. Aksine, erken seçim yalnızca yığınların bir dönem daha oyalanmasına yarayacaktır. Sermaye, oluşturulan yeni, nispeten yıpranmamış bir hükümetle saldırı programlarını daha rahat devreye sokma imkanına kavuşacaktır. Zamlar, özel-leştirmeler, işsizlik ve sefalet daha fazla hız alacaktır. Susurluk kazası ile birlikte ortaya çıkan çeteleşen devlet gerçeği biraz daha arka plana atılacaktır.

***

Burjuva demokrasisinde seçimler, halkın iradesine başvurma misyonunu değil, sermayenin iradesini halka dayatma rolünü üstlenirler. Çürümüş, kokuşmuş ve köh-nemiş bir devlete sahip olan Türkiye gibi ülkelerde ise seçimler kirli bir senaryonun ötesine geçmemektedir. Bugün de yaşanan budur. Burjuva siyaset sahnesi gelinen aşamada pislik dışında bir şey üre-tememektedir. Burjuvazinin topluma kurtarıcı olarak, bula bula, Deniz Baykal gibi yıpranmış, kof bir kimliği sunması, kitlelere karın doyurmayan "laik-kemalist düzen" dışında vaad edecek hiçbir şeyi kalmayan CHP gibi bir partiyi parlatması bile bunu göstermektedir.

Erken seçimin göstermelik bir şovdan ibaret kalacağını gösteren bir diğer gelişme geçtiğimiz günlerde yaşandı. "Bayrak indirme" davasına bakan mahkeme, HADEP'in kapatılması için Yargıtay Başsavcılığı'na suçduyurusunda bulundu. Bayrak indirme olayının bir devlet provokasyonu olduğu, Susurluk'tan sonra konuşmaya karar veren kontr-gerilla elemanlarının ifadelerinde yer alıyordu. Buna rağmen mahkeme HADEP genel başkanı Murat Bozlak'ı yeniden tutuklamaktan geri durmadı. Dahası HA-DEP'in kapatılması için suçduyurusunda bulunarak, Kürt halkının erken seçimde kendi temsilcisini seçme hakkını da gaspetmeye kararlı olduğunu ortaya koydu.

***

Kısacası seçim oyunu, hem koltuk için, hem sermayenin programını uygulamak için kıyasıya yarışan pespaye düzen partileri arasında geçen bir mücadele olarak ya-şanacaktır. Bu mücadeleyi kazanan ise her koşulda sermaye, kaybeden ise işçi ve emekçiler olacaktır.

Bu oyunu bozmanın ise tek bir yolu vardır. Sermayenin topyekün saldırılarına ve çete devletine karşı mücadeleyi yük-seltmek! Hak ve özgürlükler için birleşmek, örgütlenmek! Baskı ve sömürüye karşı devrim ve sosyalizm bayrağını yük-seltmek!

METİN GÖKTEPE'nin KATİLİ DEVLETTİR! Beş polis tutuklayarak devleti aklayamazsınız!

Birbuçuk yıl önce, 8 Ocak 1996 günü faşist sermaye diktatörlüğünün kolluk güçleri tarafından katledilen Metin Göktepe'nin katillerinin göstermelik olarak yargılandığı Afyon Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki 4. duruşması yapıldı.

Yargılamanın göstermelik niteliğini kamuoyundan gizlemek için il sürgüne gönderilen davaya gösterilen ilgi, özellikle Susurluk'ta açığa çıkanlardan sonra, devlet eliyle işlenen bu cinayetin kolay kolay üstünün kapatılamayacağını gösteriyordu. Çeşitli kitle örgütleri temsilcileri, gazeteciler, yurtdışından gelen Göktepe davasını izleme delegasyonu üyeleri, avukatlar ve başta İstanbul, İzmir ve Ankara olmak üzere birçok ilden gelenlerle izleyici kitlesi bini buluyordu.

Sabah saatlerinden itibaren, o gün için, güvenlik gerekçesiyle Afyon'da grup halinde yürümek yasaklanmıştı. Davayı izlemeye gelenler 4-5 yerde durdurularak aranıyor. Kolluk güçleri Metin'in resminin bulunduğu ve üzerinde "Bu yürek yargılıyor!" yazan tişörtlere ve yaka kokartlarına el koymaya çalışıyordu.

Biriken kitle sloganlar atarak adliyenin önüne kadar yürümek isteyince polis barikatıyla karşılaştı. Ancak polis kitlenin kararlılığı karşısında geri adım atmak zorunda kaldı. Alkışlarla ve "Katiller halka hesap verecek!", "Anaların öfkesi katilleri boğacak!", "İnadına hepimiz birer Metin'iz!", "Metin'ler burada katiller meclisde!" sloganlarıyla adliyenin önüne kadar yürüyen kitle, duruşmanın başlangıç saati olan 14.45'e kadar alkış ve sloganlı protestosunu sürdürdü.

Duruşma salonunun kapısı açıldığında adliye binasına önce avukatlar, sarı basın kartı olan gazeteciler, yabancı heyet ve ailesi alındı. Salona girişte de arama yapan polisler Metin Göktepe'nin yakınlarını tartaklayınca arbede çıktı. Bunun üzerine Fadime ana "Bizim oğlumuz öldürülmüş, onlar bize işkence yapıyor. Metin'in adından, fotoğrafından bile korkuyorlar." diyerek öfkesini dile getirdi. Metin'in yakınlarından başka kimsenin alınmadığı duruşmanın dışında kalan kitle ve içeriye alınmayan İHD ile İHV bu durumu protesto ettiler.

Duruşmayı başlatan mahkeme başkanı Kamil Şerif "Bu dava 2-3 ay önce bitebilirdi; daha rahat çalışabilmek için prensip kararı aldık, basın mensupları 10-15 dakika salonda kalıp sonra dışarı çıkarılacak." diyerek, askerlere "gazetecileri salondan çıkarın" emrini verdi. Zorla dışarı atılan gazetecilerin ardından Göktepe'nin avukatları da "Gazeteciler, bu duruşma sizin için değil, devlet için. Devleti aklamak için yapıyor" tezahüratları altında

diyerek dışarı çıktılar. Salonu terk eden 30 avukatı temsilen kalan 3 avukattan biri olan Fikret İlkiz mahkeme başkanına salonda 3 sivilin silahlı olduğunu söyledi. Duruşma salonuna girene kadar 4-5 aramadan geçilmesine rağmen kim olduğu bilinmeyen, belki de kiralık katil olan kişilerin silahlı bir şekilde nasıl rahatlıkla içeriye girebildiğini, kimin kime karşı korunduğu sorusu üzerine, silahlı kişilerin Göktepe'yi katledenlerin avukatlarının korumaları olduğu öğrenildi. Protestolar sonucu sözkonusu şahıslar mahkeme salonundan çıkarıldı.

Bu gelişmelerin ardından müdahil avukatlar adına Fikret İlkiz dilekçeyi okuyarak Metin'in öldürülmesine doğrudan karışan 12 polis hakkında tutuklama kararı verilmesini istedi. Bu istemin karşısında söz alan katillerin avukatları da, şimdiye kadar yapılan

bütün işlemlerin yok sayılmasını, dosyanın yeniden il idare kuruluna gönderilmesini istediler. Savcı İsmail İlhan 9 sanığın tutuklanmasını isteyince; katillerin bu istemi reddedildi. Katliamcı çete devletinin 48 uşağının yargılandığı duruşma 5 polisin tutuklanmasıyla sonuçlandı. Gelecek duruşma 26 Haziran saat 10.00'a ertelendi.

Açıktır ki, katiller sürüsünün ve onları yöneten katliamcı çete

devletinin sözcülüğünü yapan Afyon Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Kamil Şerif; katliamcılarının arasından seçilen bir kaç piyonu göstermelik olarak yargılamak amacındadır. Asıl amaç, kitlesel öfkenin seçilen bu piyonlar üzerinde yoğunlaşmasını sağlamak ve 37 polisli karıştığı Metin Göktepe cinayetine gerçek faili olan katliamcı devletin suçunu örtmektir.

Henüz tutuklanan 5 polisin dahi mahkemece suçlu bulunup bulunmayacağı bile belli değildir. Metin Göktepe'yi katleden devlet, davayı önümüzdeki dönemde de sürüncemede bırakmak niyetinde olduğunu duruşmaları sürekli ileri tarihlere erteleyerek yeterince göstermektedir.

Burjuva hukukundan adalet beklemek boşunadır! Sermaye devletinden hesap sorulacağının yeri mahkemeler değil, mücadele alanlarıdır!

Susurluk'un hesabını emekçiler soracak!

Susurluk kazasıyla birlikte devleti boydan boya sardığı ortaya çıkan kontr-gerilla ve çetelerin ilk davası DGM'de görüldü. Bu davanın göstermelik niteliğini en çarpıcı tarzda hazırlanan iddianame ortaya koymaktadır. İddianame'de yer alan şu sözler: "terör örgütlerine destek veren kişilerle hukuki yollarla mücadele edebilme imkanı bulunamadığı düşüncesiyle oluşturulan teşekkülün eylemlerinin, yetkili ve görevli merciler tarafından artık kontrol edilemez boyutlara ulaştığı" bir itiraftan başka bir şey değildir. Belki karmaşık bir dil, ama yanlış anlaşılması imkansız bir içerik saklıdır bu sözlerde. Kısacası devlet, eli kanlı kontr-gerilla çetelerini terörle mücadele amacıyla bizzat kurduğunu açık açık itiraf etmektedir. Diğer bir deyimle, "devlet için kurşun sıkan" çeteler de faili oldukları binlerce yargısız infaz, siyasi cinayet, katilam, gözaltında kayıp vb. gibi insanlık suçları nedeniyle değil, "kontrolten çıktıkları" için mahkeme önüne çıkarılmaktadır.

Sanıklar DGM'ye kolluk güçlerin ve faşistlerin "Türkiye sizinle gurur duyuyor" tezahüratları altında

girerken, savunmalarını da "bu ülkenin bütünlüğünü bozmak isteyen terörist örgütlere karşı bazı faaliyetlerde görev aldıkları" şeklinde yapıyorlardı. Elleri kontr-gerillaca katledilen yüzlerce insanın kanına bulanmış özel timci İbrahim Şahin ise mahkemede "bu toprak için 3 kez kanımı döktüm" derken, kimbilir belki de şeref madalyası bekliyordu.

Açık olan şu ki, iliğine dek çeteleşmiş, mafyalaşmış sermaye devleti Susurluk dosyasını resmen kapatmak istiyor. Süren göstermelik dava ise yalnızca Susurluk'taki devletin üstünü örtmeyi değil, aynı zamanda devletin iğrenç insanlık suçlarını da meşrulaştırmayı amaçlıyor.

Tüm bunlar bir daha gösteriyor ki, Susurluk davası burjuvazinin mahkemelerinde değil sokaklarda görülecektir. Devletin, toplumsal muhalefeti bastırmak, devrimci ve öncü güçleri yok etmek, işçi ve emekçilerin mücadelesini boğmak için işlediği insanlık suçlarını karşılıksız kalmasını istemiyorsak mücadele bayrağını yükseltelim! Çete devletinden hesap soralım!

Sağ-sol çatışması yok! Devletin faşist saldırıları var!

gerçekleştirirken (polis yardımıyla), bir yandan da kongrede yaşadığı bozgunu onarmaya çalışmaktadır. Komünizm tehlikesine karşı birlik olma demagojisine yeniden güç katmaktadır.

Devletçe planlanan bu faşist saldırılar, öğrencilerin kitlesel (sayısı çeşitli yerlerde bini geçen) tepkisiyle karşılanmıştır. İstanbul başta olmak üzere tepki Ankara, Trakya, Denizli'ye

kadar sokaklara taşmıştır. Saldırıları karşı oluşan refleks yeterli düzeyde olmasa da, önemli ve olumludur. Fakat bu olumlu refleksin kendi meşruluğunu öğrenci kitlesinin geniş bir kısmına hissettirmesi ve kitlesel destek sağlaması genel öğrenci gençlik mücadelesinin kavranışı ve durumuna bağlıdır. Militan bir sınıfsal bakış açısıyla emek-sermaye çelişkisi temelinde kavranan öğrenci gençlik mücadelesi, ortaya çıkan olanakları meşru mücadelesi için çok daha iyi kullanacaktır. Örneğin; Susurluk'tan bu yana öğrencilerin çeteleşmiş devlete olan tepkisi örgütlenebilseydi, devlet sağ-sol çatışması provakasyonuna girilemezdi.

Kendisini kaba bir anti-faşist mücadele üzerinden tanımlayan ve haklı talepleri konusunda aktive olamayan mücadelesini sınıf hareketiyle bütünlemeyen bir gençlik hareketi düzenin gündemine düşmekten kendisini alamaz. Bu noktada mücadelesi daha çok etkiye tepki üzerinden gelişir. Bu temelde gelişen bir mücadele ne kadar kitleselleşirse kitleselleşsin sorunlar konusunda politika üretmekten uzak ve sönümlenmeye hazırdır. Ancak işçi sınıfı ideolojisiyle donanmış, her türlü toplumsal sorunu kendi sorunu olarak gören militan bir gençlik hareketi politika üretebilir ve hayata geçirebilir. Politika üretirken karşılaştığı her türlü devlet ve sivil faşist saldırılarına da sınıf devrimciliğinin kararlılığıyla karşı koyar. İşte o zaman faşizmi yok etmek ve sağ-sol çatışması provakasyonuna düşmemek başarılabılır. En önemlisi de ancak bu şartlarda kendi bağımsız gündemini oluşturabilir.

Sağ-sol çatışması provakasyonu konusunda belli bir bilinç taşıyan devrimci öğrenci gençlik hareketinin her bileşeni, hem kendi iç dinamikleriyle hem güç birliktelikleriyle öğrencinin kendi gündemini oluşturmak ve bu provakasyonu aşmak üzere maksimum çaba göstermelidir. Bunun için asgari müşterekler üzerinden anlaşılan bir platform (ÜÖP) vardır zaten, önemli olan bu platformu işlevli hale getirmektir. Eğer platformun işlevliği sağlanamıyorsa birliktelikte ve mücadeleyi kavrayışta temel bir sorun var demektir. Bu sorun aşılmalıdır ve aşılması için herkes üzerine düşeni yapmalıdır. Gerekirse yeni bir bakış açısıyla ÜÖP'ü aşan bir örgütlü güç birlikteliği yaratılmalıdır.

Sağ-sol çatışması yok!

Devletin faşist saldırıları var!
Kızıl Bayrak okuru bir üniversiteli

DTCF'de faşist saldırı!

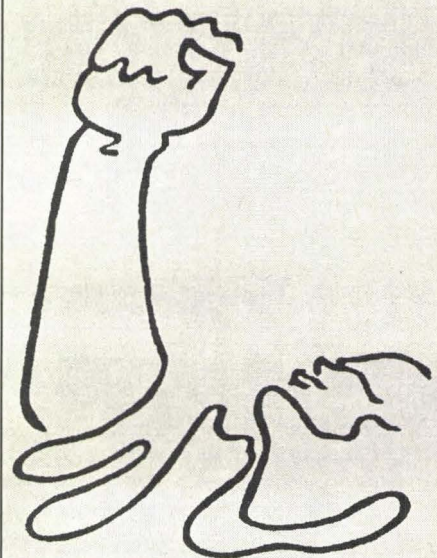
Bizzat devlet eliyle tırmandırılan faşist saldırıların bir yenisini 2 Haziran'da Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde yaşadık.

Faşist sermaye devletin tasmasından saldıran faşist sürüsü, Ankara DTCTF'de özgür, bilimsel eğitim isteyen, kendini bu kimlikle tanıtan öğrencilere silah, demir, sopa ve bıçakla saldırarak, tehditler savurdu. Fakat saldırı öğrencilerin militan ve kararlı tutumlarıyla boşa çıktı. Saldırı sonrasında okula gelen polis, öğrencilerin uyarılarına rağmen faşistlerin üzerlerindeki silahları almayarak saldırıdan haberdar olduğunu açıkça göstermiş oldu. Devletin ve polisin bu tutumu faşist saldırılara yalnızca göz yummak olarak değil, bizzat bu saldırıları örgütlemek ve yönetmek olarak anlaşılmalıdır. Silahlı faşistler daha sonra polisin koruması altında okuldan çıkarılmıştır.

Bir süre öncesine kadar "biz kavga istemiyoruz, okulda silah kullanan ülkücüleri Ülkü Ocağı'ndan attık, eski MHP değiliz" şeklinde imaj değiştirmeye çalışan MHP'liler son dönemde okullarda yoğunlaştırdıkları faşist saldırılarla gerçek yüzlerini saklama gereğini artık duymadıklarını ortaya koyuyorlar. Özellikle MHP'nin son kavgalı kongresi bu faşistlerin tasmasından kopan azgın itler olduğunu ayan-beyan ortaya çıkarmıştır. Kendisini bütün saldırganlığıyla devletin hizmetine sokan sivil faşistler, sağ-sol çatışması provokasyonunu körükleyerek, tabanın ilgisini iç çatışmadan solcularla çatışmaya kaydırmak istemektedir. Böylece bugünlerde yaşadığı iç hesaplaşmanın üstünü örtmeye çalışmaktadır.

Fakat bu faşist grup istediği kadar provokasyon ortamı yaratmaya çalışsın, bu komünist, devrimci ve demokrat öğrencilerin kendi talepleri etrafında gündemlerini oluşturmasını engelleyemeyecektir. Öğrenciler faşist saldırılara karşı tek yumruk olarak, provokasyonları boşa çıkartmalı ve başta eşit, parasız, bilimsel ve özgür eğitim için kendi devrimci mücadele yoluna devam etmelidir..

Kızıl Bayrak/ANKARA

Okullarda parasız, demokratik, özgür ve bilimsel eğitim isteyen öğrencilere dönük faşist saldırılar sık sık yaşanmaktadır. Özellikle son günlerde, okul içinden ve dışından harekete geçen faşistler sanki tek bir merkezden emir almışçasına saldırılarını yoğunlaştırdı.

Faşist saldırılar burjuva devletin medyasına her zaman sağ-sol çatışması şeklinde yansıyor. Öyle ki, 5 Aralık'ta İstanbul Üniversitesinde kantinin faşistlerce basılıp öğrencilere ateş açılması, 22 Mayıs'ta ise İ.Ü'de faşist saldırıya verilen polis desteği (polis faşistlere karşı harekete geçen kitlenin üzerine ateş açmıştır) bile burjuva medya tarafından sağ-sol çatışması olarak verilebiliyor.

Faşist saldırıların tırmandırılmasıyla sermaye düzeninin neyi hedeflediği şüpheye yer bırakmayacak derece açıktır. Burjuvazi, toplumsal muhalefetin gelişme evresine girdiği dönemlerde öğrenci hareketinin mücadeleye katacağı dinamizm ve militanlığı deneyimlerinden iyi bilmektedir. Sağ-sol çatışması gündemiyle her şeyden önce bilinçleri bulandırmak istemektedir. Böylece sorunun, toplumsal düzenin bozukluğu ve ona karşı gelişen muhalefet olarak değil de çeşitli öğrenci gruplarının çatışması olarak algılanmasını sağlamak istemektedir.

Düzeni buna zorunlu kılan ise öğrenci hareketinin taşıdığı gelişme potansiyelidir. '96 Şubat'ına gelindiğinde üniversite işgallerine varan eylemlilik burjuvazinin hafızalarında henüz canlılığını korumaktadır. Kaldı ki, devrimci muhalefetin bu yükselişi öğrenci hareketiyle sınırlı kalmamış, '96'da yaşanan Gazi direnişi ve 1 Mayıs işçi-emekçilerin

düzene olan öfkесinin bir simgesi olmuştur. Bu tehlikeyi görerek '96 1 Mayıs'ının hemen arkasından harekete geçen sermaye, toplumsal muhalefeti çok yönlü kuşatmaya almak konusunda uyanık ve atak davranabilmiştir. Bu alanda aldığı mesafeler ise devrimci hareketin bütününe bir zaafının ürünüdür. Devrimci hareket nasıl ki Gazi'nin ve '96 1 Mayıs'ının coşkusunu sıçrama tahtasına dönüştürememişse, öğrenci hareketinin dinamizmini de değerlendirememiştir.

Emek-sermaye çelişkisi temelinde kavranamayan bir öğrenci gençlik mücadelesi, devletin sunmaya çalıştığı sağ-sol çatışması görünümünü parçalayacak bir içerik ve güç kazanamamıştır. Devrimci öğrenci gençlik, kendisini devrimci öğrencilerle kolluk güçleri ve sivil faşistler arası düelloya dönüşme tehlikesi taşıyan sığ bir anti-faşist mücadele perspektifine hapsedmiştir. Düzenin amaçladığı da budur. Sağ-sol çatışması gündemi ve baskısı üzerinden öğrenci gençlik mücadelesinin boğulması olayın bir yanısıdır. Olayın ikinci yanı ise, bu durumun, MGK'nın darbe-şeriat ikilemi üzerinden salladığı darbe sopasına uygun zemin hazırlamasıdır.

Sivil faşist MHP çetesi ise bu saldırılarla bir yandan devletin provakasyonunu

Faşistlerin ipleri sermayenin elinde!

Son dönemde öğrenci gençliğe dönük sivil faşist saldırılar giderek artmaktadır. Neredeyse her gün yeni bir faşist provokasyon yaşanmaktadır. Devrimci ve sol görüşlü öğrencilere satır, demir sopa ve buna benzer silahlarla azgınca saldıran faşistler açıktan idare ve polis tarafından desteklenmektedir. Silahlarını rahatlıkla okullara sokabilen sivil faşistler saldırıyı gerçekleştirdikten sonra, polis ve idare koruması altında okullardan çıkarılmaktadırlar. Gözaltına alınan ise neredeyse hep devrimci öğrenciler olmaktadır. Bunun arkasında ise her şeyden önce bizzat devletin tutumu yatmaktadır. Sermaye devleti, öğrenci gençlik hareketini bir yandan "sağ-sol çatışması" söylemiyle toplumsal desteğinden yalıtarak, diğer yandan ise sığ bir anti-faşist mücadele çizgisine daraltmak istemektedir.

Oysa öğrenci gençlik içerisinde giderek daha geniş bir kesim faşist saldırılara karşı tepkilerini aktif bir tarzda ortaya koymaktadır. Özellikle son dönemde yaşanan saldırılar kitlesel eylemlerle protesto edilmiştir. Tümöyle haklı talep ve öfkelerle sokağa taşan kitleler ise bu kez vahşi bir devlet terörüyle karşılaşmıştır. İstanbul Üniversitesinde polis rastgele devrimci öğrenciler üzerine ateş açarken, ertesi günlerde gelişen protesto gösterilerinde öğrenciler kan-revan içinde kalana dek coplanmış, tekmelenmiştir.

Yalnızca bu olaylar bile faşistlerin iplerinin sermaye devletin elinde olduğunu göstermektedir. Öyleyse mücadelenin okları da esas olarak devlete yöneltilmelidir. Faşizme karşı omuzomuzla mücadele eden öğrenci gençlik devlete karşı da saflarını sıklaştırmalıdır!

Mücadele okulunda GİNTEM işçileri...

Sınıf hareketi, Marksist teoriyi döne döne doğruluyor. Bu, hem Marksizmin bilimsel değerini, hem de sınıf ilişkilerinde kökten bir değişiklik yaşanmadığını gösteriyor. Grev ve direnişlerin, sınıfın en yetkin okulu olduğunun bir kanıtını da, GİNTEM direnişi veriyor.

Mücadele okulunda öğrenilenler, ayrıca kanıtlanması gerekmeyen doğrular olarak, sağlamca yerleşiyor belleklere.

Anneler çoğunlukla bilir. Bebek, tüm uyarılar bir yana, ateşi ancak dokunarak tanır. Ve bu bilgiyi bir daha asla unutmaz. GİNTEM işçileri de tüm uyarılara rağmen (Susurluk, işçi-memur hareketine, Kürt ve gençlik hareketine yönelik terör vb.) devleti, ancak kendi sıcak temasıyla tanıdı. O coplar kendi kafasına da inip-kalkmaya başlayınca uyarılar anlam kazandı. Devletin niteliği konusunda en sağlam bilgileri böyle edindiler. Bundan sonra da, bu bilginin, gerek kendi yaşamlarında gerekse genel olarak, sürekli doğrulandığını görecekler. Devletin sınıf hareketine yönelik her eylemi pekiştirecek bu bilgilerini.

Mücadele okulunu önemli kılan bir başka özellik, hiç bir okulun öğretemeyeceği (öğretmek istemeyeceği) gerçekleri öğretmesidir. Bu gerçeklerin merkezinde, sınıflar olgusu ve sömürü ilişkileri bulunmaktadır. İlkokuldan üniversiteye kadar, okullar, "sınıfsız, zümresiz, kaynaşmış bir Türk milleti" masalını okuyup dursunlar. Bir işçi çocuğu, ilk, orta, bilemedin meslek lisesi sonunda hayata atıldığında, bu yalanlarla doldurulmuş durumdadır. Bu aşamadan itibaren, devletin diğer kurumları girer devreye. Okullarda empoze edilen bu yalanları kullanmaya başlar. Bir parlamentosu, askeri, polisi, mahkemesiyle yüklenirler sınıfın bilincine. Sömürü ilişkilerine her karşı çıkış, terörizm ve bölücülük olarak damgalanır. "Türk'ün, devleti ve milletiyle bölünmez bütünlüğü"ne karşı hareketler olarak gösterilmeye çalışılır. Böylece, ezilen, ezilenin karşısına dikilmek istenir. GİNTEM işçisinin çoğunluğu da, direniş öncesi bu durumdadır. Kürt ulusunun sömürgeci zulme baş kaldırmasını, devrimci hareketi, işçi-memur- gençlik hareketini "terörist-bölücü" eylemler olarak karşıdan izlemektedir. Hatta Kürt ve gençlik hareketine karşı tepki bile duymaktadır.

Elbette her işçi gibi, o da, sömürüldüğünün farkındadır. Fakat bunun, GİNTEM patronu ile kendisi arasında bir ilişki, bir sorun olduğunu sanmakta, bulunduğu yerden bu kadarını görebilmektedir. Penceresini biraz daha genişletmesini sağlayan, ona toplumsal sınıfları gösteren bu direniş olmuştur. Direniş perdesi açılıp, oyun başladığında, sahnede iki

gücün başbaşa kaldığı açıkça görüldü. Sermaye sınıfını temsilen devlet ve işçi sınıfını temsilen 150 GİNTEM işçisi.

Direnin mucizesinden değil, öğreticiliğinden söz ediyoruz. GİNTEM işçisinin gözündeki perde, direniş boyunca, milim milim açıldı. Ve onlar bugün, geriye dönüp baktıklarında, ilk günlerdeki cahilliklerini acı bir gülümsemeyle anıyorlar. "Hatırlıyor musunuz?" diyor birisi. Uzak bir geçmişi anar

gibi. "Çevik kuvvet ilk geldiğinde alkışlamıştık. Bizi korumaya geldiler diye..."

Evet... GİNTEM işçileri bu direniş okulunda, başka hiç bir okulda öğrenemeyecekleri yaşam derslerini en kalıcı, en sağlam biçimde öğrendi-öğreniyor. Bu özellikler, mücadele okulunun önemini yeterince göstermektedir. Fakat bu okulun temel bir özelliği var ki, ustaların asıl öne çıkardığı yan da budur. Kitleler, durgun dönemin uzun yılları boyunca öğrenemediklerini, mücadele ateşinin üç-beş gününde öğreniyorlar. GİNTEM işçisi, bu gerçeğin en canlı kanıtı olarak ilerliyor. 20-30-40 yaşındaki bu işçiler, bütün ömürlerinde öğrenemedikleri bilgileri, direnişin 40 gününde öğrendiler. Bu bilgiler içinde belki en önemli olanı da, düşünmeyi öğrenmiş olmaktır. Hızla edindikleri bilgiler, onları düşünmeye, tartışmaya sevk ediyor. Daha fazla öğrenme isteğini kamçılıyor. Direnişçiler, ellerine gazete-kitap alıyorlar. Yetinmiyorlar artık. Sınıf mücadelesinin birikmiş bilgilerine ulaşmaya çalışıyorlar.

Yani, mücadele okulu öğretmeye devam ediyor.

Fakat; "...işçi sınıfının yalnız kendi gücüyle ancak sendika bilincine, yani sendika olarak birleşmek, patronlara karşı mücadeleye girmek, işçilere gereken şu ya da bu yasayı hükümetten istemek vb. gerektiği inancına erişebildiklerini bütün ülkelerin tarihi doğrular."

(Lenin. Ne Yapmalı. s.32) Bu nedenle GİNTEM işçileri, kendi öz deneyimlerinden öğrendikleriyle yetinmeden, işçi sınıfının devrimci düşüncesini öğrenmeye yönelik çabalarını artırmalıdır. Gözlerindeki asıl perdenin, sosyalist sınıf bilincine ulaştıkça açıldığını böylece göreceklerdir.

Bugüne dek öğrendiklerini, toplumdaki temel sınıf ve sömürü ilişkileri açığa çıkardı. Bundan sonra, bu sömürü düzeninin bir kader olmadığını, değiştirilebileceğini ve değiştirmenin işçi sınıfının tarihi rolü ve görevi olduğunu öğrenecekler. Toplumun geleceğine dair söz hakkı, onun bugününü yaratanlarındır. Sadece kendisinin değil, tüm toplumun kurtuluşu işçi sınıfının elindedir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://raney.org>
Kızıl Bayrak / BURSA

Küçük Çekmece Belediyesi'nde taşeronlaştırmaya hayır eylemi...

30 Mayıs Cuma günü Küçük Çekmece Belediye işçileri bir eylem gerçekleştirdi. Yaklaşık 500 kişinin katıldığı eylemin amacı belediyenin temizlik bölümünün taşeronlaştırılmasının protestosuuydu. Eyleme ayrıca Fatih ve Bahçelievler belediyesinden işçiler destek amacıyla katıldılar. Fatih ve Bahçelievler'den gelen işçiler bizimle sohbetlerinde, Küçük Çekmece Belediye işçilerinin karşı karşıya kaldığı taşeronlaştırma saldırısının yarın kendilerine de yoneltileceğini bildikleri için bu eyleme katıldıklarını söylüyorlardı.

Saat 11.30'da Temizlik İşleri Müdürlüğünün içinde toplanan işçiler, buradan Küçük Çekmece Belediye başkanlığına doğru yürüyüşe geçtiler. Çevik kuvvet polisleri hemen olay yerine yetiştirildi. Eylem süresince kitleyi iki koldan ablukaya alan polisler, zaman zaman işçilere sataşarak provokasyon ortamı yaratmaya çalıştılar.

İşçiler Tepeüstü'nden Sefaköy'e kadar olan uzun bir yolu anacaddelerden geçerek slogan ve alkışlar eşliğinde yürüdüler. Eylem tamamen sendikanın denetiminde ve inisiyatifinde gerçekleşti. Atırılan sloganın cansız bir şekilde işçiler tarafından tekrarlanıyordu. Sloganlar içerisinde "Yaşasın işçilerin birliği!" sloganı gür bir şekilde atılan tek slogandı. Ayrıca başkanlık binasına yaklaşıldığında atırılan "Nurettin duy sesimizi, bu gelen işçinin ayak sesidir!" sloganı da canlı bir karşılık buldu.

Diğer belediyelere göre kıyasladığımızda Çekmece işçilerinin yıllardır direnişçi, kararlı bir çizgide olduklarını biliyoruz. Sermaye için taşeronlaştırma saldırısını burada başarmak, diğer belediyelerde çalışan işçilere bir gözdağı anlamını taşımaktadır. Belediye işçileri bu önemli noktayı iyi sergileyerek sınıf dayanışmasını

göstermelidir. Böyle olmadığı sürece saldırılar sadece taşeronlaştırmayla kalmaz, maaşların, mesailerin, ikramiyelerin ödenmemesi, toplu tensikatlar vb. şeklinde sürecektir.

Nitekim şu anda sürüyor da. Mesela şu anda Çekmece işçilerinin taşeronlaştırmanın dışında, 1994 yılından kalan Mebrusat yardımı (3.700.000), 1996 Ekim ayına ait ilave Tediye (20.000.000), 1997 Mayıs ayına ait TİS ikramiyesi (45.000.000), 1997 15 Şubat, 15 Mart, 15 Nisan, 15 Mayıs vergi iadeleri ödenmiyor. Tüm bu işçi alacakları ödenmezken, 29 Mayıs'ta geceyarısında, güvenlik güçlerinin eşliğinde 29 adet kamyon taşeron firmaya teslim ediyor. İşçiler sabah işe geldiklerinde kamyonları görmeyince şaşırıyorlar. Sorduklarında ise artık taşeron firmanın bu işleri yapacağı yanıtını alıyorlar. Bu olay işçilerin bir an önce mücadeleyi yükseltmeleri gerektiğini ortaya koymaktadır. Bir an önce harekete geçilmezse, işçiler bir sabah işe gelindiğinde ansızın işlerine son verildiğini de duyabileceklerdir.

Belediye Başkanı Nurettin Şen'in belediyeye kendi yandaşlarını aldığını, sosyal demokratlık adı altında birçok yolsuzluk ve rüşvet işlerine karıştığını biliniyor. İşçiler, Nurettin Şen'in bütün düzen kurumlarıyla, örgütlü bir şekilde hareket ettiğini bilerek mücadeleyi yükseltmelidirler. Açık ki, işçiler ancak örgütlü ve birlik oldukları sürece bir güç oluşturabilecek, saldırıları boşa çıkaracaklardır. Yeni güç örgütlülüktedir.

Geleceğin, devrimin ve sosyalizmin güvencesi olan işçi sınıfı, komünistlerin öncülüğünde bu perspektifle hareket edip sınıf mücadelesini yükseltecektir.

**İşçilerin Birliği,
Sermayeyi Yenecek!**

**Kahrolsun
Ücretlik Kölelik Düzeni!**

Enerji Sektöründe Özelleştirme

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın 16 Kasım '96 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan ihale ilanında 12 termik ve doğalgaz santralinin (kömür sahalarıyla birlikte) işletme hakkının 20 yıllığına devri sözkonusudur.

12 santralin işletme haklarının devrini öngören yaklaşım, mevcut iktidarın kaynak yaratma politikasının bir sonucudur. Ancak tek amaç kaynak yaratmak değildir. Sözkonusu santrallerle ilgili rakamlara ve açılan ihaleye giren firmalara göz atılırsa işin gerçek boyutu ortaya çıkar.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, 20 yıllık işletme hakkının devri için toplam olarak 1.660.000.000 \$ değer biçmektedir. Oysa devri düşünülen termik santrallerin yalnızca 1996 kârı 758.451.500 \$'dır. Aynı santrallara TEAŞ'ın yaptığı yatırımlar ile planlanan yatırımların toplamı ise 2.000.000.000 \$'dır. Hiç bir risk almaksızın 20 yılda bu santrallerin işletilmesinden elde edilecek kar ise 15.169.030.000 \$'dır.

Refahiyol hükümetinin RP kanadı, bilindiği gibi, muhalefettyken bütün politik söylemini Batı karşıtlığı üzerine kurmuştu. Özelleştirme girişimlerini ise yağma olarak nitelendirmekteydi. Ancak iktidar ortaklığına yükselmesiyle birlikte, RP uluslararası sermayenin küresel politikalarına büyük bir uyum yeteneği geliştirdi. Bir yanda Batı karşıtlığını islam aleminin liderliği pozlarıyla sürdüren RP, öte yanda da bağlı olduğu uluslararası sermayenin reçetelerini adeta askeri disiplin içinde uygulamaya koyuldu. RP, özelleştirmenin bir yağma olduğunu, bu kervana ne denli çabuk katılırsa destekçisi "islami" sermayeyi o denli palazlandırabileceğini çabuk kavramıştır.

Mevcut iktidarın benimsediği doğrultu içinde, Türkiye'nin enerji sektörünün yıkıma uğratılması, enerjinin krize sürüklenmesi hiç önemli değildir. Önemli olan devletin herhangi bir engelle karşılaşmadan santral ve şebekeleri hizmetinde olduğu sermaye kesimlerine peşkeş çekmesidir.

Açılan ihaleye katılan firmalara göz atarsak, sermayenin işbirlikçi niteliğini daha iyi görürüz. Ulusal sermaye tek başına altından kalkamayacağı ihalelere uluslararası sermayeden ortaklar bularak girmektedir. İslamcı "yeşil" sermaye de bu gruba dahildir. Bu bağlamda sermayenin rengi o kadar da önemli değildir. Çünkü o, geleneksel refleksi ile hareket etmektedir. Bu refleksi ise "daha çok kâr"ı.

Özelleştirmenin ideolojik boyutu

Özelleştirme politikalarının hızlı savunucusu yeni liberal çevrelerin topluma gıydrımeye çalıştıkları küresel deli gömleğinin ileri tutar bir yanı yoktur. Özelleştirme uygulamalarının ideolojik arka planında, özellikle 1980'den sonra gelişen neo-liberal politikalar ve yeni dünya düzeni vardır. Sermayeye göre verimliliğin artması ve mülkiyetin tabana yayılmasının tek çaresi özelleştirme değildir. Devlet tekel oluşturduğu bütün üretim ve hizmet sektörlerinden çekilmelidir.

Özelleştirmenin asıl nedeni kamu ke-

siminin tıkanması değildir. Yeni ve karlı yatırım alanları kamu kesiminin yönetimi altındadır. Az gelişmiş ülkelerde sermaye kendine yeni alanlar açma çabasındadır. Kısacası özelleştirme, küreselleşme sürecinin bir aracı olarak ortaya çıkmıştır.

Devletin tekelindeki sektörler şimdiye kadar yüksek bürokrasi ve siyasilerin sömürü ve talan alanlarıydı. Her türden kadrolaşma ve istismar yaşanmasına rağmen bu sektörlerdeki KİT'ler -tekel oldukları için kendi yatırımlarına pay ayırabiliyorlar, dolayısıyla zarar etmiyorlardı. Şimdiki söylemle "devletin sırtındaki kambur" değillerdi. Ancak '80'li yıllarda başlayan ve KİT'lerin zarar etmesine neden olan politikalar şimdiki özelleştirme çabalarına zemin hazırlamak içindir.

Dünya bankasının özelleştirmede rolü

Yapısal uyum politikalarının uygulama sürecini üstlenen Dünya Bankası özellikle altyapı alanında (iletişim, ulaşım, enerji vb.) yönetimin iyileştirilmesi (!) ve özelleştirmenin hızlandırılması doğrultusunda kredilendirme yoluna gitmektedir. Örneğin enerji sektörüne yönelik krediler yoluyla sektör tümüyle ticarileştirilmiştir. 1992 yılında açılan, 1995'te tamamlanan Dünya Bankası kredisiyle ticarileşen sektörün kurumsal düzenlemesi gerçekleştirilmiştir. Bu kredi ile fiyat reformu ve TEK'in yeniden yapılandırılması birlikte yürütülmüştür. TEK'in yeniden yapılanma kredisi ile kurum doğrudan doğruya Dünya Bankası'na bağlanmış gibidir.

Özelleştirme doğrultusunda atılan ilk adım (iletişim ve enerji sektöründü olduğu gibi), ilgili kuruluşların parçalanması yoluna gidilmesidir. PTT, Posta İşletmesi ve Türk Telekom AŞ olarak ikiye bölünmüştür. TEK, üretim (TEAŞ) ve dağıtım (TEDAŞ) boyutları birbirinden ayırarak ikiye bölünmüştür. Geldiğimiz noktada ise santrallerin işletme hakları ile dağıtım şebekelerinin bölgesel parçaları satışa çıkarılmaktadır. Karlı olan parçalar satışa çıkarılırken, ekonomik, toplumsal ve hukuksal boyutlarıyla içiçe geçmiş skandallara zemin hazırlanmaktadır. Burda temel öncelik hizmeti vermek değil, ticari işletme kararlılığıdır. Çünkü özelleştirme, ancak tarifeler gerçek maliyeti karşılığı ve tatmin edici bir kar oranı sağladığı zaman mümkün olabilmektedir. Operasyonun bu aşamasında Dünya Bankası kredilerinin büyük bir rolü vardır.

Onbeş yıllık deneyim göstermektedir ki, özelleştirme ile yatırımlar artmamış, beklenenin aksine azalmıştır. Özelleştirme sadece kamusal nitelikteki kaynaklar yeni ya-

tımlara değil, transfer harcamalarına dönüşmekte dir.

Özelleştirme politikalarıyla işsizlik artmakta, işten çıkarmalar teşvik edilmektedir. Onbeş yıllık deneyim

gösternmiştir ki, özelleştirme sadece işsizlik getirmektedir. Sendikal haklar yerine örgütsüzlük özendirilmektedir. Kısacası sermaye için "dikensiz gül bahçesi" hazırlanmak istenmektedir.

Bu küresel senaryonun vizyona girdiği bütün ülkeler ciddi bir ekonomik ve sosyal çöküntünün içine çekilmektedir. Krizin faturası her zaman olduğu gibi emekçi sınıflara çıkarılmaktadır.

Esnek çalışma, post-fordist üretim saldırıları ile sermaye kar oranlarını yükseltirken, kayıt dışı sektörün etkinliği arttırılmakta, sosyal ve ekonomik denetimden kurtarılmış; sendikası, sigortası, vergisi işletmecilik kültürü körüklenmektedir.

Özelleştirme ile mülkiyetin tabana yayılacağı savı kısa sürede geri tepmiştir. Tam tersine tekelleşmeye büyük bir ivme kazandırılmıştır. Yeni oluşan tekeller de fiyatları serbestçe belirlemeye başlamışlardır.

Özelleştirme ile "optimal devlet" argümanı yeni liberallerin merkezi bir kavramı olarak karşımıza çıkmaktadır. Devlet harcamalarının kısılmasına dayanak oluşturan temel düşünce, devletin sosyal dayanaklarından yalıtılması, kamusal hizmet üretimini özel kesimin kar eksensli insafına terketmesi demektir. Nitekim dünya ve Türkiye deneyimi göstermektedir ki, "sosyal devlet" kavramından kaçış, piyasa fetişizmi ile elele yürütülmektedir.

Özelleştirme politikaları ile kamu harcamaları (özellikle eğitim, sağlık, sosyal güvenlik alanlarında) kısıtlanırken, diğer taraftan askeri harcamalar arttırılarak devlet adeta militer bir güvenlik aygıtına dönüşürmektedir. Eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik hizmetleri tamamıyla ticarileştirilmektedir.

Elektrik enerjisinin özgül boyutları

Elektrik enerjisinin doğası gereği merkezi planlama zorunludur.

Elektrik enerjisi temel bir maldır. Üretildiği anda tüketilmek zorundadır. Bu yüzden üretim, iletim ve dağıtım süreçleri etkin bir merkezi planlamayı zorunlu kılmaktadır. Merkezi planlama ile yeni üretim merkezlerine yönelik yatırımları planlamak, yeni iletim hatları kurulmasını öngörmek, maliyetlerin düşürülmesi için gerekli teknolojik yeniliklerin yapılmasını hedeflemek gerekir.

Büyümenin getirdiği ek yatırımların yanı sıra yenilemeye karşı yenileme ve yeni teknolojilerin uygun alt yapılarının

geliştirilmesi ancak merkezi planlama ile olanaklıdır.

Elektrik enerjisi kaynaklarının kısıtlı ve yeni seçeneklerin henüz büyük ölçekte uygulama şansının olmadığı dünyamızda (nükleer enerjinin insan ve çevre sağlığı açısından taşıdığı risklerden dolayı bir seçenek sunamayacağı açıktır) tüm ülkeler enerjilerini son derece verimli kullanmak zorundadırlar.

Enerji üretim, iletim ve dağıtım teknolojisinin dünyada ulaşılmış olduğu boyut henüz aynı bölge içerisinde birden fazla iletim ve dağıtım şebekesi kurulmasına olanak vermemektedir. Birden fazla iletim ve dağıtım hattı tesisinin maliyeti, getirisi yanında çok daha fazladır.

Dolayısıyla elektrik enerjisi üretim, iletim ve dağıtımının yapısı gereği doğal bir tekel niteliğindedir. Bugün bu tekel sermayenin elinde olduğu ölçüde hizmet üretmekten ziyade bir rant alanına dönüşmüştür. Oysa enerji, tıpkı eğitim ve sağlık gibi tüm insanlığın eşit ve parasız yararlanması gerektiği bir üretimdir. Özelleştirme ile enerji sektörü yalnızca hizmet alanından çekilmemektedir, ayrıca bu alanda ve tüm kitlerde çalışan işçilere topyekün bir saldırıya dönüşmektedir.

Sonuç

Ülkemiz elektrik enerjisinin 1/3'ünü üreten 12 santral, işletmeciyeye hiç bir risk yüklemeyen ve maliyetlerinin ancak % 18'i gibi bir bedelle devredilmektedir. Bu da mevcut iktidarın kaynak yaratma politikasını kaynak aktarma biçiminde uygulayacağını göstermektedir.

Özellikle enter konnekte sistemine bağlı olmayan Yatağan, Yeniköy ve Kemerköy gibi santrallarda oluşacak ve yüksek bir maliyet getirecek arızalarda işletmeyi üstlenen şirket, bu onarımı yerine getirmek için hiçbir yaptırımla karşılaşmayacaktır. Bu ise sözkonusu bölgelerin karanlıkta kalması riskini taşımaktadır.

Elektrik enerjisini üreten, ileten ve dağıtımını yapan TEK, daha sonra ikiye ayrılarak iki kurum halinde ticarileştirilmiş, böylece de elektrik fiyatları arttırılmıştır. Şimdi santral ve dağıtım şirketlerinde de iki ayrı kuruluş devreye gireceğinden elektrik enerjisi satış fiyatı bu günkü bedelin çok üzerinde olacaktır.

Mevcut iktidar kamu mallarını bedellerinin çok altında devrederek büyük bir sorumsuzlukla satmaya kalkışmaktadır. Binlerce işçinin işsiz kalmasına, örgütsüzleştirilmesine ve sefilleştirilmesine yol açacak olan ve hiçbir akıl ve ahlaka sığdırılamayacak bu tutumun önüne geçilmelidir. Özelleştirme adı altında, IMF ve Dünya Bankası'nın dayatması çerçevesinde sürdürülen bu yağma sürecine dur denilmelidir. Özelleştirmenin yıkıcı sonuçları ve ağır faturası ile karşı karşıya olan işçi sınıfı tek vücut olarak bu saldırı karşısında birleşmelidir.

Özelleştirme değil,

toplumsallaştırma!

Ağır Sanayi Çalışanı Bir İşi

Petkim işçisiyle söyleşi

"Bize bedeller ödenerek miras bırakılan hakları geleceğe taşımalıyız!"

Kızıl Bayrak: TİS sürecini anlatabilir misiniz?

İşçi: TİS sürecinin son günlerinde işçilerde harekete geçmeye hazır muazzam bir potansiyel vardı. Öyle ki devlet PETKİM'e grev yasağı koymuştu. Yaptığımız eylemler genelde işi yavaşlatma ve satışı durdurma biçimindeydi. Grev yasak olmasına rağmen işçilerde yoğun bir mücadele eğilimi vardı.

Kızıl Bayrak: TİS süreci nasıl sonuçlandı? İşçilerin tepkisi ne oldu?

İşçi: TİS'lerin genelinde olduğu gibi Petrol-İş sözleşmesi de ihanetle sonuçlandı. Devlet bilinçli bir tarzda maaş-sosyal haklar ikilemini masaya bir teklif olarak koydu. Maaşta istediğimiz zama karşılık olarak ihbar önerisini yeni uygulamaya sundu. İhbar önerisi için yürürlükte varolan süre 19 haftaydı. Bu işçilerde bir bölünmeye yolaçtı. İşçilerin bir bölümü maaşta istedikleri zammı "ihbar önerisi bizden sonraki işçileri ilgilendiriyor" diyerek kabul edilmesini önerdiler. Biz ise, "Bu hakkımız bedeller ödenerek bizden önceki abilerimiz tarafından miras bırakıldı. Biz de gelecek işçilere bu mirası devretmeliyiz" diyerek reddettik. İhbar önerisinde bir değişiklik yapılarak maaş ödemesi 8 haftaya indirildi. İşçilerde hem ücretteki artışa hem de sosyal haklardaki gaspa karşı bir hoşnutsuzluk var.

Kızıl Bayrak: İşçiler ne gibi çözümler düşünüyor?

İşçi: Dinsel gericiliğin etkisindeki işçiler sendikayı Petrol-İş'ten koparıp Las-Petkim-İş'e bağlamayı düşünüyorlar. Böylesi bir durumda biz öncü işçiler, sendikanın ihanetine rağmen örgütlülüğümüzü savunmayı düşünüyoruz. Gerçi TİS'ten sonra sendikayla görüşülmüş ya da toplantı yapmış değiliz. Ama işçilerde bu ve benzeri eğilimler var.

Kızıl Bayrak: Sendika içerisinde muhalif bir örgütlenmeniz var mı?

İşçi: Evet var. Girdiğimiz sendika temsilci seçimlerini bir defa 4 ve bir defa da 6 oyla kaybettik. Eğer sendika sadece PETKİM'i kapsasaydı seçimleri rahatlıkla kazanabilirdik. Ama Rafineri ve Petrol Ofisinde var olan durum buna engel oluyor.

Kızıl Bayrak: Petrol Ofisi ve Rafinerideki mevcut durumu anlatır mısınız?

İşçi: Petrol Ofisi ve özellikle de Rafineri'deki işçiler PETKİM'e göre yaşlı işçilerden oluşuyor. Bu işçileri bir dönemin en önemli eylemlerine, direnişlerine imzasını atmış kişiler. Ne var ki elde ettikleri hakların yarattığı rahatlık ve yaşlarının ilerlemiş olması onların mücadele dinamizmini köreltmış. Öncü işçilerde ise bir tıkanma var. Gösterdikleri iradi çabalardan bağımsız olarak mevcut durum onların işlerini daha da güçlendiriyor.

Kızıl Bayrak / İZMİR

BİR SOYGUN ÇARKI: AMELEBİRLİĞİ!

Bugünlerde Zonguldak'ta, gerek işçilerin gerekse sendika bürokratları ve bazı çıkar çevrelerinin gündemini Amelebirliği Sandık Şube Yönetim Kurulları'na işçi temsilcilerinin seçimi işgal etmektedir.

Adaylar ortaya çıkmakta, her aday seçilebilmek için vaatlerde bulunmakta ve propagandasını yapmaktadır. Yapılan seçim, sandık şube yönetim kurullarında yer alacak üçer işçi temsilcisi kontenjanı içindir. Sandık şube yönetim kurullarında üçer de işveren temsilcisi yer almaktadır. Toplam sekiz olan sandık şube yönetim kurullarında, sekizi işçi temsilcisi, sekizi işveren temsilcisi ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca atanan başkanla birlikte toplam 17 kişilik sandık yönetim kurulu oluşturulmaktadır. Demek oluyor ki, yönetim kurulu işveren lehine bir fazladır.

Amelebirliği Biriktirme ve Yardımlaşma Sandığı 10 Eylül 1921 tarihinde; yeni kurulan ve savaş içerisinde olan TBMM hükümetinin "Ereğli havzası fahmiyyesindeki maden ocaklarında çalışan ameleler için 151 sayılı havza-ı fahmiye amele kanunu" ile kurulmuştur. İçeride feodal iktidarla, dışarıda ise emperyalist devletler ile savaşan genç burjuvazi bununla; havzadaki Osmanlı inisiyatifini kırmayı amaçlamıştır. Böylece hem savaşın yükü, üretilen kömürden alınan ton başına 3 lira vergi ile azaltılacak, hem de 1908'den beri havzada yoğun olarak yaşanan işçi direnişlerinin yarattığı direniş ruhu ve örgütlenme bilinci içinde bulunan savaş koşullarında yedeklemiş olacaktı.

Bu amaçla kurulan Amelebirliği

günümüze kadar hep devletin çıkarlarına uygun bir şekilde kullanılmıştır. Yönetmenliğinde amacı "...üyelerine ve aile bireylerine sosyal ve ekonomik yardım yapmak" olarak tanımlanan Amelebirliği bugün üyelerine faizle borç veren

bir "banka" gibi çalışmaktadır.

Havzada çalışan maden ve enerji işçilerinin üye olmak zorunda olduğu kuruma aktarılmak üzere, aylık ücretlerinden %1.5 oranında bir kesinti yapılmaktadır. Aynı orandaki işveren payı ise işveren tarafından yatırılmamaktadır. Devlet bankalarına aktarılan fon '97 Nisan rakamlarına göre 1.5 trilyon civarındadır. Üyelerine ödünç para olarak verilen kısım ise bu paranın ancak faizi kadardır. Bu fonun kullanımı tamamen sermaye devletin inisiyatifinde ve çıkarlarına tabiidir. Bu açıdan Amelebirliği bir soygun çarkı durumundadır.

Sandık şube yönetim kurulları için işçi temsilcilerinin seçiminde sendika bürokrasisi, geçmişte olduğu gibi, kendi çeperinden olan kişileri seçtirme çabası içerisindeydi. Çünkü Amelebirliği onlar için de yağlı bir kemik durumundadır. Aynı zamanda fonu, zaman zaman işçilere küçük yardımlar vererek kendi koltuklarını tutmanın bir aracı olarak görmektedirler.

Zonguldak işçisi Amelebirliği Yardım Sandığı adı altındaki bu sömürü çarkına dur demeli, zorunlu kesintileri kabul etmemelidir! Fonun tümüyle işçilerin denetimine ve yönetimine verilmesi talep edilmeli, bu sağlanamıyorsa feshedilmesi istenmelidir!

Kızıl Bayrak / ZONGULDAK

30.04.1997 İtibariyle Sandığın Mali Durumu

Banka Mevcudu:	1.439.335.447.000. TL
Gayrimenkuller:	600.000.000.000. TL
Kurumlardan Alacaklar:	263.560.820.000. TL
Üyelerden Alacaklar:	163.000.000.000. TL
Toplam:	2.465.896.267.000. TL

30.04.1997 İtibariyle Ekonomik ve Sosyal Yardımlar.

İşgöremezlik Yardımı:	182.731.625. TL
Sağlık Yardımı:	163.560.000. TL
Son Yardım(*):	161.737.089.200. TL
Öğrenim Yardımı:	13.462.900.000. TL
Cenaze Yardımı:	3.176.000.000. TL
Gayrimenkul İkras Yardımı:	1.670.000.000. TL
Ödünç Para Yardımı:	141.630.000.000. TL
İşkazası Yardımı:	542.524.000. TL
Toplam:	322.564.804.825. TL

(*)Kurumlarında çalışmaya başladıkları günden ilişkilerinin kesildiği güne kadar aralıklı da olsa en az 1000 gün aidat ödeyen üyelerden sandık üyeliği her ne sebeple olursa olsun sona erenler veya ölenlerin hak sahiplerine sağlanan yardım.

MUTLU AKÜ'DE "GREV" VAR!

Bursa'da, TİS uyuşmazlığı nedeniyle greve başlayan ikinci işletme Mutlu Akü oldu. Petrol-İş'e bağlı Kav Kibrit'te 28 Nisan'da başlatılan grevin ardından, 3 Haziran'da da Mutlu Akü greve çıktı.

Mutlu Akü Bursa fabrikasında 50 civarında işçi çalışıyor. İstanbul'daki iki fabrikasıyla birlikte 800 civarında bir işçiyi sömüren Mutlu Akü kapitalistinin, grevden pek rahatsız olmayacağını düşünüyor işçiler. Stokları yerindeymiş. Ve bu aralar yetiştirmesi gereken bir siparişi de yokmuş.

Buna rağmen Mutlu Akü patronunun da ötesinde tüm bir sermaye düzeni grev ve direnişlerden rahatsız oluyorsa, bunun nedeni mücadele ruhunun sınıf içerisinde yayılmasından duydukları korkudur. Sermaye diktatörlüğü bunu engellemek için gereken tüm yasal önlemler 12 Eylül darbesiyle alınmış bulunuyor. Grevcilerin fabrika önünde beklemesi yasak. Çadır kurması yasak. Davul çalmaları, halay çekmesi yasak. Kısaca işçi için her şey yasak. Kapitaliste ise alabildiğince serbestlik tanınmıştır. Eğer üretime ihtiyacı varsa kaçak işçi çalıştırabilir. Bu konuda bir yasal boşluk varsa onu da devlet güvenlik güçleri kapatacağıdır. İşçi grev yapabilir. Fakat üretimi durduramaz. Kaçak işçi çalıştırmayı engelleyemez. Engellemeye kalkarsa, Polisan grevinde olduğu gibi, karşısında jandarma dipçisi, polis copunu bulur.

İki nöbetçi ile sürdürülen bugünkü grevlerin tek sorunu bu da değil kuşkusuz. Çadırlar, pankartlar, davul-zurna eşliğinde çekilen halaylarla sürdürülen eski grevlerin eğiticiliği de yok edildi bu yolla. Çalışmaktan birbirinin yüzünü görmeyen işçiler, grevlerde tanışıp-kaynaşırdı. Sınıf mücadelesinin dersleri, yeni nesillere grev çadırlarında aktarıldı. İstanbul'un dört bir yanındaki işçiler, GAMAK grevini ve Şerif Aygün'ün vuruluşunu böyle öğrenir. "Şerif'e ağıt", grev gecelerinde ezberlenirdi. Hem grevciler ve hem de çevre fabrikaların işçileri için okul işlevi gören grevleri tarihe gömmek istiyorlar. Ama tarihin mezarlığında kendi yerleri çoktan hazırlanmış bulunuyor.

Sermayenin saldırıları, bugün için hedefine ulaşmış görünmekle birlikte, bu geçici aldatıcı bir görüntü. Çünkü yoğunlaşan sömürü ve zulüm, işçi sınıfındaki isyan ruhunu hergün biraz daha körüklemektedir. Bir belediye işçisinin ifadesiyle, toplu bir kalkışma ve demir bir yumruk olmadan bu sömürüyü ortadan kaldırmak mümkün değildir. O kalkışma bir ihtilal, yumruk da işçi sınıfı diktatörlüğüdür. Çünkü kapitalist sömürü düzeni, kendi mezar kazıcısını, işçi sınıfını da kendisiyle birlikte tarih sahnesine çıkarmıştır. Akıbetinden kurtulma şansı yoktur. Geçmişin tüm sömürü düzenleri gibi, kölecilik ve toprak beyliği gibi, kapitalizm de tarihin mezarlığında yok olmaya mahkumdur.

Kızıl Bayrak / BURSA

Adana Eğitim-Sen'de Olağanüstü Kongre Hazırlıkları

EMEP reformizminin ayak oyunları

Eğitim-Sen Adana şubesinde geçen yıl yapılan kongreyle, ÖDP ağırlıklı yönetim düşürülmüştü. EMEP'li reformistlerin dörde üçle ağırlıkta oldukları yeni bir sendika yönetimi ortaya çıkmıştı. Bu bileşenin üçlü kanadını ise devrimci eğitim emekçileri oluşturmuştu. Kongre sürecinde ÖDP'li yönetime karşı, EMEP'li reformistlerle ortak bir liste çıkaran devrimci memurlar, sonrasında reformizmle olan ortaklığa pratikte son vermişlerdi.

Reformist cephe, koltuk hesapları gereği, başlangıçta devrimci ilkelerle hareket ediyor gibi görünerek sendika yönetimine yerleşmeyi amaçlıyordu. Onların derdi, yönetimin icazetçi politikaları ya da teslimiyetçi çizgisi değil, yalnızca sendika yönetiminde yer kapabilmektir. Bunu yaptıktan sonra, gerçek yüzleriyle sahnede yerlerini alacaklardı. Yani ÖDP'nin kulvarında; düzenin icazet batağında.

Bu gerçeğin ortaya çıkması fazla uzun sürmedi. EMEP'li yönetim adayı reformist kimliğini sergilemede bir hayli hızlı davrandı. Reformizm işe kamu emekçilerinin grevli-toplusözleşmeli sendikal hak mücadelesini geriye çekip boğmakla başladı. Mücadelenin yükseltilmesi için kollarını dahi kısırdırmadıkları gibi, onlara rağmen yaşanan gelişmelere karşı da barikat oluşturdular. Her eylemsellikte düzenle icazet pazarlığı onların değişmez prensibi oldu. Zaman zaman gerçekleşen meşru eylemler olduysa da, bunun tek nedeni devrimci memurların basıncı ve dayatıcı tutumları oldu. Reformistlerin en iyi yaptığı şey, polisle yüzyüze pazarlık yapmak, ya da devrimci memurların onurunu taşıdıkları eylemler üzerinden parsayı toplamaktır.

Bu dörtlünün icraatları bununla da kalmadı. Tabandan gizli alınan kararlar, üçlü yönetime karşı çevirdikleri dolaplar ve daha bir çok çirkin olayın altına imzalarını attılar. Sendikalarda toplantı yapmak isteyen öğrencileri kovacak kadar ileri gittiler. En son icraatları ise bardağı taşıran son damla oldu. Sendika çalışanı, dürüst bir insan sırf EMEP'li olmadığı için işten atıldı. Bu olay üzerine devrimci memurlar sessiz bekleyişlerine son verip, sürece müdahale etmeye başladılar. Olağanüstü kongre hazırlıkları başlatıp dörtlü yönetimi düşürmenin koşullarını yaratmak için harekete geçtiler.

Yaklaşık birbuçuk aydır süregelen hazırlık çalışmalarının bugün hemen hemen sonuna gelmiş bulunuyor. Devrimci memurlar kongre için gerekli delege sayısının imzasını almış durumda. Ancak burjuva ayak oyunlarında uzmanlaşmış EMEP'li yönetim, süreci olağan bir kongreye çevirmek için hileye başvurdu. Osmaniye'nin il oluşu bahane edilerek, delege seçimlerinin yeniden yapılmasını talep etti merkezden. Merkez bürokratlar bu isteği geri çevirmeyip kabul ettiler. Zira orta yerde tam bir danışıklı dövüş var. Merkezdeki bürokratlar yeni bir delege seçimiyle kasalarına akacak parayı, reformist yerel yönetim ise koltuğunu düşünüyor. Bu da gösteriyor ki reformizmin hesapları için yapmayacağı iş, çığnemeyeceği kanun yoktur. Çok değer verdikleri bürokratik esaslara göre hazırlanmış tüzükler de buna dahildir.

***

Bugün reformist liberaller Osmaniye'yi devre dışı bırakarak önemli bir avantaj yakalamış durumda. Zira Osmaniye'li delegeler reformist politikalara mesafeli yaklaşan eğitim emekçilerinden oluşuyor. Büyük bir çoğunlukla olası bir seçimde devrimci memurları destekleyecekleri açık. Bu yüzden safdışı bırakılmaları, EMEP'li yönetimi seçimlerde bir hayli rahatlatacaktır.

Devrimci memurlar ise henüz anlamlı bir çalışma temposu ortaya koyabilmiş değil. Dahası seçimlerdeki dezavantajlar belli bir moralsizliğe de yolaçmış bulunuyor. Soruna, sendika yönetimine yerleşmekle sınırlı dar ve ufuksuz bakıştan yaklaşıyor. Böyle olunca da sürekli bir devrimci müdahale, sistemli bir politik çalışma pratiği ortaya konamıyor. Kongreden kongreye aktivite sergilemek gibi dar bir pratik çalışma eksenini, temel bir zaaf olarak yaşamaya devam ediyor.

Devrimci memurların önünde, bir devrimci politik müdahale hattını örme görevi duruyor. Ancak bu, kongre araları kesintiye uğrayan bir müdahale değil, sistemlilik kazanan bir pratik davranış olmalıdır. Bunu yaparsak, geleceği kazanmak bizim için kaçınılmaz olacaktır.

Zonguldak Eğitim-Sen Şube Başkanı İle Röportaj

“Tabanın söz ve karar hakkı ilkesini hayata geçirmeliyiz”

Kızıl Bayrak: 90'lı yıllarda doğan ve '94'lerde doruğuna ulaşan sendikal hak mücadelenizde bir gerileme görülüyor. Hareketteki bu düşmeyi nasıl değerlendiriyorsunuz. Birlik ve mücadelenizi yeniden örgütlemenizin sizce yolu nedir?

Nuri Genç:

Kamu emekçilerinin 1990'lı yıllarda başlattığı sendikal hak ve özgürlükler mücadelesi bugün bir duraksama içinde olduğu doğrudur. '90'lı yıllardaki mücadelemiz, sendika hakkımızı kamuoyunda meşruluk kazandırmak, sendikalarımızın kuruluşunu tamamlamak eksenindeydi. O nedenle hareketimiz fiili, meşru ve demokratik bir çizgide yığınsallaşarak geliyordu. Gönüllü olarak biraraya gelen kamu çalışanları mücadele perspektifini ortaklaştırarak KÇSP'yi ve KÇSKK'yı, daha sonradan da KESK'i oluşturarak üst örgütlenmeyi gerçekleştirdiler. Uzun mücadelelerden sonra artık sendikalaşmaya kavuşmuştuk. Bu yetmiyordu. Sendikanın yaşama müdahale edebilmesi için toplu sözleşme masasına oturmak gerekiyordu. 1990'lardan sonra mücadelelerimiz, toplu sözleşme masasına oturmak ve bu amacı gerçekleştirmek için değişik politikalar üretmek zorunluluğuyla karşı karşıyaydık. İşte tam bu noktada, toplumsal muhalefetin güçsüzlüğü ve siyasal iktidarların verdiği sözleri tutmadaki tutarsızlığı kamu çalışanların mücadelelerinde de etki gösterdi. Diğer yandan eylemler sonucu alınan değişik cezalar, sürgünler, kovuşturma, soruşturma ve adli, idari yargılamalar psikolojik güvensizlik ortamını besleyerek mücadelede bir duraksama yarattı. Bulduğumuz duraksamadan kurtulmanın yöntemi işyerlerimizde yüzümüzü dönmekten geçiyor. Sorunları, kitleyi çözümlere ortaklaştırarak aşmak zorluğuyla karşı karşıyayız. Çok doğru ve kararlı politikalar üretilse bile, hedef kitleyle sorunu ortaklaştıramazsanız çözümsüzlük yaşarsınız. Eylem ve etkinliklere kitleyi kattığımız oranda, “tabandan tavana” ilkesini, daha doğrusu “tabanın söz ve karar sahibi olma” ilkesini hayata geçirmedeki başarımız oranında birlik ve mücadelemiz yeniden güçlenecektir.

Kızıl Bayrak / ZONGULDAK

dayanışmanın yaratılmasıyla sorunların aşılabileceğini unutmamalıyız. Mücadele ivmesindeki düşüşte 1970'li yıllarda başlayan monotalist uygulamaların ve '80'li yıllarda kapitalizmin dünya ölçeğinde globalleşme söylevleriyle dikensiz gül bahçesi yaratmaya çalışmasının ve dünya emekçilerinin bu söylevlerin etkisinde kalmasının da etkisi olduğu kanaatindeyim. Artık '90'lı yılların yarısından sonra dünya emekçilerinin bu kötüye gidişin farkına daha da yoksullaşarak vardılar. O nedenle Türkiye kamu emekçilerinin, dünya emek mücadelesinin dibe vurduğu '89 ve '90'lı yıllardaki mücadelesi saygıyla karşılandı. Ona çok değer biçildi.

Kızıl Bayrak: Hareketin yükseldiği yıllarda “ücretli kölelik düzenine hayır”, “işçi memur elele genel greve” sloganları önplandaydı. Bugün artık eskisi kadar yaygın atılmıyor. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Nuri Genç:

Mücadelemizin elbette “ücretli kölelik düzenine hayır” ile başlaması doğru bir çıkıştı. Yine kamu emekçileri aynı yıllarda “işçi memur elele genel greve” söylemini dillendirmeye başladılar. Genel grev, küçük esnafından ücretli tarım işçisine, küçük ve orta boy işletmelerdeki işçilerden ağır sanayideki işçiye, kamu çalışanından sendikasız ve çoğunlukla sigortasız çalışan çırak ve ustalara dek tüm çalışan sınıfların ortaklaşacağı bir eylemdir. İşçi sınıfının belirleyici olduğu bu mücadele yönteminin başarılmasının o kadar kolay olmayacağı bilinmelidir. İşçi sınıfının tüm emekçilerle oluşturacağı ve vurucu bir hedef belirleyeceği “genel grev” uzun süre söylemde kalırsa erozyona uğrar. İçi boşalır ve yalama olur. Kişisel olarak düşüncem, işçi sınıfının böylesine güçlü bir silahını zamansız ortaya atmanın, onu kullanmayı gerektiği zaman mermisini tüketmiş olma riskini taşımasıdır. Genel grev işçi sınıfının ve tüm emekçilerin en keskin ve vurucu silahıdır. O silahı tam isabetli kullanmak zorunda olduğumuzun bilincinde olmalıyız. Önümüzdeki dönemde, genel grevi de hayata geçirmenin koşulları hazırlanacağı inancıyla, bana bu fırsatı tanıdığınız için teşekkür ediyorum.

Kızıl Bayrak / ZONGULDAK

Program sorunları üzerine konferanslar:

Konu üzerine t

Gerçek devrim, proletaryanın burjuvazi ile hesaplaşmasıdır. Bunda bir tartışma yoktur, olamaz. Ama sözkonusu ülke ister çok gelişmiş, isterse nispeten gelişmiş bir kapitalist ülke olsun, devrim bu ülkelerde temelde proletaryanın burjuvaziyle tarihsel hesaplaşması olarak yaşansa bile, süreç yine de saf bir proleter devrim anlamına gelmeyecektir. Sözkonusu olacak olan, çeşitli türden ve çeşitli düzeylerde demokratik siyasal sorunlar ve süreçlerle içiçe geçmiş bir proleter devrim süreci olacaktır. Nispeten geri bir düzeyde bulunan ve burjuva demokratik devrimin çözmesi gereken bir dizi sorunu devralmış olan bir kapitalist ülke için bu zaten yeterince açık bir olgudur. Fakat önemli olan, vurgulanan olgunun aynı zamanda en gelişmiş kapitalist ülkeler için de kendine özgü sınırlar içinde geçerli olduğudur.

Konu üzerinde epeyce tartışıldı. Bir çok noktanın belli bir açıklık kazandığını sanıyorum. Yine de bazı noktaların daha iyi anlaşılabilmesi için, dönüp bu konudaki temel metinlerimizi yeniden incelemek gerekir. Yanısıra, Lenin'in sözünü ettiğim temel eserlerini mutlaka incelemek gerekir.

Konu belli bir açıklık kazanmakla birlikte üç mesele üzerine bir şeyler daha eklemek istiyorum. Aslında önceki bölümlerde zaman zaman değinildi de bunlara. Bunlardan ilki "saf devrim" sorunudur, bu konuda bir şeyler daha eklemek istiyorum. İkincisi, demokrasi mücadelesi ile proletaryanın yedekleri sorunudur, ki bu devrim strajisinin de temel bir sorunudur. Üçüncü sorun ise, bu ikinci meselenin de bir uzantısı olarak küçük-burjuvazi sorunudur. Bu üç konu üzerine tamamlayıcı bazı şeyler söylemek istiyorum.

"Saf devrim" ve proletarya devrimi

Daha önce de ifade ettim; tarihte saf devrim olmadı, gelecekte de saf devrim olmayacaktır. Hemen tüm devrimlerde burjuva devriminin sorunları ile proleter devriminin sorunları bir biçimde içiçe geçmektedir. Geçmiş klasik burjuva devrimlerine baktığımız zaman bile bunun ilk belirtilerini görebiliyoruz. Bu burjuva devrimleri kapitalizmin yükseliş çağının ürünleri oldukları ve bu çerçevede çok açık burjuva hedeflere yöneldikleri halde, bunlar içerisinde emekçi sınıfların sosyal eşitlik özelemlerinin ifadesi akımların yeşerebildiklerini görmekteyiz. Bundan ikiyüz-üçyüz yıl önceki hareketlere bakıyoruz, örneğin üçyüz-üçyüzelli yıl önceki İngiliz Devrimine

bakıyoruz, bu devrim içinde bile "Düzleyiciler" gibi "Kazıcılar" gibi eşitlikçi akımlar çıkabiliyor. Sosyal eşitlik talebi ileri süren, siyasal eşitliğin ötesinde sosyal eşitlik isteyen, yani sadece feodal ayrıcalıkların ortadan kalkmasını değil, yanısıra sınıfsal eşitsizliklerin ortadan kalkmasını, bu noktada sınıfların ortadan kaldırılmasını talep eden akımların ortaya çıktığını görüyoruz. Bunlar alt sınıfların kendiliğinden hareketleridir. Bunlar, sosyal eşitlik idealini temsil eden devrimci aydın unsurların dile getirdiği düşünceler ya da bunların taşıyıcısı düşünsel akımlar değil, basbayağı sosyal hareketlerdir. 1640 İngiliz Devrimi içinde ortaya çıkan bu akımlar "Kazıcılar", "Düzleyiciler" vb. olarak biliniyor, böyle çok değişik akımlar var.

Fransız Devriminde de benzer bir durum görüyoruz. Fransız Devriminde zaten bir dönem, Jakobenlerin egemen olduğu dönemde, devrimin halkçı karakteri belirgin bir biçimde önplana çıkıyor. Devrimin bu halkçı-devrimci döneminde bile, bakıyoruz devrimin bir sol kanadı var. Komünizmin ilk temsilcisi sayılan Babeuf hareketi, ki bir eşitlikçiler hareketidir, böyle bir dönemde ortaya çıkabiliyor. Düşünün ki bu henüz sanayi proletaryasının olmadığı bir dönemdir. Sanayi devrimi İngiltere gibi ülkelerde kendini henüz yeni yeni göstermiş. Böyle bir dönemde bakıyoruz, burjuva devrimi kendi içerisinde bir takım proleter devrim öğeleri taşıyabiliyor.

Avrupa'da 1848 devrimlerinde ise bu özellik artık çok daha belirgindir. Özellikle Fransa'da görüyoruz bunu. 1848 Şubat Devrimi'nde savaştan işçilerdi. Kızıl bayrak altında birleşmişlerdi ve açıkça "toplumsal cumhuriyet" talep ediyorlardı. Ama devrim o günün nesnel koşullarında burjuva devrimi karakteri taşıyordu ve burjuva karakterde bir "demokratik cumhuriyet"ın ilanına yol açtı. Ama bakıyoruz aynı sürecin içinde işçiler "üç renkli" "demokratik cumhuriyet" bayrağına karşı "toplumsal cumhuriyet"ın kızıl bayrağını yükseltiyorlar ve Haziran'da bizzat demokratik cumhuriyete karşı ayaklanıyorlar. Tüm bunlar, daha klasik burjuva devrimleri döneminde bile burjuva devrim süreçleri içinde proleter devrimin dinamiklerinin kendisini gösterdiğinin bir göstergesidir. Bu olgular, klasik burjuva devrimlerinin bile "saf" devrimler olmadığını gösterir.

20. yüzyıl da ise durum zaten tümüyle farklıdır. 20. yüzyıl bir proleter devrimler çağıdır. Ve böyle bir çağda, en geri ülkeler bile proleter devrime yönelmek potansiyeli taşımaktadırlar. Birer burjuva demokratik devrim karakteri taşıyan ulusal kurtuluş mücadelelerinin ya da esas gövdesini köylülüğün oluşturduğu demokratik halk hareketlerinin bünyelerinde sosyal kurtuluşa yönelme doğrultusunda güçlü eğilimler, bunun taşıyıcısı dinamikler barındırdığını görüyoruz. En geri ülkelerde gündeme gelen halk hareketleri ve devrimci hareketler bile proleter devrime yönelmek doğrultusunda güçlü bir dinamizm taşıyabilmektedirler. Tarih bunu bize geri ülke devrimleri şahsında somut olarak da gösterdi. Tarihsel dönem, emperyalizm ve proleter devrimler çağının genel koşulları buna uygun. Öte yandan, başlangıçta II. Enternasyonal, ardından III. Enternasyonal içinde örgütlenmiş güçlü bir uluslararası devrimci işçi hareketinin varlığı, Ekim Devrimi'nin genel sarsıcı etkisi ve Sovyetler Birliği'nin varlığı, bütün bunlar zemini üzerinde, dolayısıyla sınıfsal güç ilişkilerinin ulusal devrimler için uygun olduğu olan, proleter devrime ve sosyalizme yönelme eğilimini

güçlendiren bir nesnel tarihsel ortam sözkonusudur. En geri ülkelerde bile burjuva demokratik devrimin proleter devrime yönelme eğilimini, salt cılız da olsa bir işçi sınıfının artık ortaya çıkınışı olması ve devrimde öncü rol oynamasıyla değil, yanısıra bu uluslararası tarihsel durumla birlikte kavramak gerekir. Eğer Sovyet Birliği gibi bir ülke olmasaydı, Avrupa çapında güçlü bir komünist hareket olmasaydı, örneğin Arnavutluk gibi geri bir ülkede, komünistlerin ulusal kurtuluş ve halk devrimi mücadelesinin önderliğini ele geçirmek iradesini ortaya koymaları o kadar kolay olmazdı.

Şimdi geliyoruz temel sınıf ilişkilerinin egemen olduğu bir kapitalist ülkeye. Bu çok gelişmiş bir ülke de olabilir. Türkiye gibi nispeten geri, orta gelişmişlikte bağımlı kapitalist bir ülke de olabilir. Bu ülkelerde devrim, temelde proletaryanın burjuvazi ile hesaplaşmasıdır. Gerçek devrim, proletaryanın burjuvazi ile hesaplaşmasıdır. Bunda bir tartışma yoktur, olamaz. Ama sözkonusu ülke ister çok gelişmiş, isterse nispeten gelişmiş bir kapitalist ülke olsun, devrim bu ülkelerde temelde proletaryanın burjuvaziyle tarihsel hesaplaşması olarak yaşansa bile, süreç yine de saf bir proleter devrim anlamına gelmeyecektir. Sözkonusu olacak olan, çeşitli türden ve çeşitli düzeylerde demokratik siyasal sorunlar ve süreçlerle içiçe geçmiş bir proleter devrim süreci olacaktır. Nispeten geri bir düzeyde bulunan ve burjuva demokratik devrimin çözmesi gereken bir dizi sorunu devralmış olan bir kapitalist ülke için bu zaten yeterince açık bir olgudur. Fakat önemli olan, vurgulanan olgunun aynı zamanda en gelişmiş kapitalist ülkeler için de kendine özgü sınırlar içinde geçerli olduğudur. Bu ülkelerde de devrim saf bir proleter devrim olarak yaşanmayacaktır. Demokrasi mücadelesinin neden en gelişmiş kapitalist ülkelerde bile önem taşıdığını ortaya koyarken söyledığımız herşey, gerçekte şimdi altını çizdiğimiz olgunun bir gerekçesidir.

Bu meseleler dün yeterince tartışıldı. Ama ben burada kritik bir noktaya işaret etmek istiyorum. Bu zaten demokrasi mücadelesinin genel devrim süreci içerisindeki anlamına bağlanıyor. Şimdi eğer gerçekten çözümlenmemiş demokratik sorunlar varsa, burjuva devriminin geride bıraktığı çözümlenmemiş demokratik görevler varsa, ve proleter devrim bunları çözen bir süreç olarak ilerlemek zorundaysa, bu, proleter devrimin bu anlamda saf olmadığını, bir burjuva demokratik yön taşıdığını zaten bütün açıklığı ile gösterir. Burada burjuva devrim bir biçimde proleter devrimi ile içiçe geçmiştir. Ama onun bir ön aşaması olarak değil. Toplamından bakıldığında, teorik bir bakışla, tarihsel ölçülerle bakıldığında, sözkonusu olan, genelde bir toplumsal devrim sürecidir. Burjuva demokratik devrimi burada bunun bir alt ögesi, bir iç ögesidir. Ve bu anlamda, proleter devrimi saf bir devrim değildir.

Önemle yineliyorum; salt Türkiye gibi orta gelişmişlikteki bir ülkede de değil, Almanya'da da bu devrim saf bir proleter devrim olarak gerçekleşmeyecektir. Bunu daha önceki konuşmalarımda da açıkladım ve gerekçelendirdim. Gelişmiş bir kapitalist ülkede bile devrim çok değişik demokratik sorunlar üzerinden hız alacak, toplumdaki genel devrimci dinamizmi açığa çıkaracaktır. Devrim, devrimci durum, çok büyük bir ihtimalle, öncelikle bu demokratik siyasal sorunlar üzerinden başgösterecektir. Ama bunun kendisi kaynağındaki çelişkiyi

Demokrasi sorunu-6

amamlayıcı tartışmalar

belirginleştirdiği ölçüde, ki bu burjuvazinin sınıf egemenliğidir, buradan hız alan, buradan ivme kazanan devrim, gerçek kapsamını ve derinliğini bir proleter devrim süreci halini alarak kazanacaktır. Ama bu, genel bir burjuva devriminin proleter devrime dönüşmesi anlamına gelmeyecektir. Yani bir burjuva demokratik aşmanın önden gerçekleşmesi ardından proleter devrim, hani o aşamalı ve kesintisiz devrim olarak geri ülkeler için formüle edilen modeldeki türden bir dönüşüm olmayacaktır bu. Çünkü tüm içiçe geçmiş öğelerine rağmen, orada iki devrim aşaması gerek tarihsel olarak gerekse de teorik olarak birbirinden-ayrılabilir. Mesela Rusya'da biz bu süreci görüyoruz. Teorik açıdan da, tarihsel açıdan da ayırım bellidir. Nedir tarihsel ayırım? Şubat Devrimi'nin kendisidir. Bu, feodal soyluluğunun devrilmesidir, burjuvazinin doğrudan iktidar dümenine geçmesidir. Burada bir sınıfsal iktidar değişimi var. İktidarın bir sınıfsal el değişimi var. Bu anlamda devrim, iktidarın sınıfsal el değiştirmesi anlamında devrim, bir proleter devrim süreci olarak yaşanacaktır. Ama bu devrim kendi içinde öncelikle demokratik sorunlar üzerinden alevlenen bir devrimci siyasal hareket olarak gelişecektir. Bu anlamda saf olmayacaktır ve bu anlamda bizim proleter devrimimiz, aslında demokratik siyasal sorunlar üzerinden ivmelenen bir proleter devrimi olacaktır.

Ama bizim devrimimiz bu anlamda bir burjuva aşama yaşamayacaktır. Yani sermayenin sınıf egemenliğini devirmeye geçmeden önce bizim devirebileceğimiz bir başka sınıf ya da siyasal sınıf iktidarı yok. Bu anlamda devrim, iktidarın sınıfsal el değiştirmesi anlamında devrim, bir proleter devrim süreci olarak yaşanacaktır. Ama bu devrim kendi içinde öncelikle demokratik sorunlar üzerinden alevlenen bir devrimci siyasal hareket olarak gelişecektir. Bu anlamda saf olmayacaktır ve bu anlamda bizim proleter devrimimiz, aslında demokratik siyasal sorunlar üzerinden ivmelenen bir proleter devrimi olacaktır. Bu anlamda, ama yalnızca bu anlamda, bu sınırlar içinde, bu çok sınırlı ve özel anlamda, bizim devrimimiz, burjuva demokratik devriminin proleter devrime bir diyalektik dönüşümü olacaktır. Burada gerçek proleter devrim, burjuva demokratik devrimin proleter devrime (demokratik siyasal sorunlar üzerinden gerçekleşen genel devrimci kalkışma anlamında tabi) bir dönüşüm olacaktır.

Lenin'in Radek'i yanıtlarkenki sözlerini hatırlayalım: Bu temel istemlerin bir kısmı devrimden önce, bir kısmı devrim esnasında, bir kısmı da devrimden sonra gerçekleşecektir diyor Lenin. İşte devrim esnasında demokratik siyasal istemlerin devrimci bir çerçevede gündeme gelmesi ve bunun burjuvazinin sınıf iktidarının devrilmesi ile birleştirilmesi, burjuva devriminin proleter devrime diyalektik dönüşümü durumunu anlatır. Ama bu, proleter devrimin saf bir proleter devrim olmaması anlamında anlaşılmalıdır. Tekrar ediyorum, yoksa bir burjuva demokratik devrim aşamasının gerçekleşmesi, ortaya nesnel sınıf ilişkilerinde yeni bir durumun çıkması ve dolayısıyla sınıfsal iktidarın yeni bir el değiştirmesi anlamında değil.

Bir kez daha Alman tarihine bakalım. Almanya birinci emperyalist savaşa girdiğinde gelişmiş kapitalist bir ülkeydi ve gündemde olan sosyalist devrimdi. Ama bakıyoruz, 1918 Kasım Devrimi monarşiye ve savaşa karşı patlak veriyor. Devrimin başında işçi sınıfı var, devrime proleter araç ve yöntemler egemen, ama devrim bu sınırlar içinde hala bir burjuva demokratik devrimi. Eğer devrim, tüm kapsamına ulaşarak derinleşebilseydi ve burjuvazinin sınıf iktidarının devrilmesiyle sonuçlansaydı, bu, burjuva demokratik nitelikte sorunlarla alevlenmiş fakat gerçek kapsamını proleter devrimle bulmuş bir devrime iyi, bir klasik

Ama bizim devrimimiz bu anlamda bir burjuva aşama yaşamayacaktır. Yani sermayenin sınıf egemenliğini devirmeye geçmeden önce bizim devirebileceğimiz bir başka sınıf ya da siyasal sınıf iktidarı yok. Bu anlamda devrim, iktidarın sınıfsal el değiştirmesi anlamında devrim, bir proleter devrim süreci olarak yaşanacaktır. Ama bu devrim kendi içinde öncelikle demokratik sorunlar üzerinden alevlenen bir devrimci siyasal hareket olarak gelişecektir. Bu anlamda saf olmayacaktır ve bu anlamda bizim proleter devrimimiz, aslında demokratik siyasal sorunlar üzerinden ivmelenen bir proleter devrimi olacaktır.

örnek olurdu. Ve bu durumda devrim, saf bir proleter devrim değil, fakat burjuva demokratik sürecin proleter devrime diyalektik dönüşümü anlamına gelirdi. Kaldı ki, savaşın yığınların yaşamında yarattığı yıkımın mayaladığı sosyal dinamikler ile dar anlamda savaşa ve militarizme karşı demokratik dinamikler aynı sürecin, aynı sosyal hareketliliğin diyalektik olarak içiçe geçmiş iki yönüdür zaten. Yani demokratik dinamikler ile sosyalist dinamikler burada içiçedir ve bu olgu bir kez daha en gelişmiş kapitalist ülkelerde bile saf bir proleter devrimin olmadığına, olamayacağına bir kanıt oluşturur. Bu aynı duruma, başarısız tarihsel örnekler olarak, ikinci dünya savaşı dönemindeki mücadeleleri, Fransa ve İtalya'daki anti-faşist halk hareketlerini örnek verebiliriz. Bu mücadeleler iktidar perspektifi içinde yürütülebilseydi ve muzaffer devrimler olarak taçlansaydı, demokratik siyasal sorunlar üzerinden oluşan bir devrim sürecinin proleter devrimde gerçek kapsamını ve sonuçlarını bulmasının son derece açıklayıcı bir tarihsel örneği olurlardı. Ama elbette 20. yüzyılın tarihinde bunun klasik değerinde bir tarihsel örneği de var: Bizzat Ekim Devrimi'nin kendisi. Rusya'da Ekim Devrimi proletaryanın burjuvaziyi devirerek iktidarı ele geçirmesi anlamında sosyalist bir devrimdi; ama aldığı ilk siyasal ve toplumsal tedbirler burjuva demokratik nitelikteydi. Devrim doğal olarak saf değildi; iki devrim süreci, proleter devrimin genel ve belirleyici çerçevesi içinde, içiçe geçmiştir.

Eğer bu anlaşılıyorsa, bu durumda, Lenin'in Ekim Devrimi'nin dördüncü yıldönümünde yaptığı konuşmadaki temel düşüncelere yeni bir gözle bakabiliriz. Bu vurguların, sadece burjuva demokratik devrimin zorunlu bir ön aşama olduğu ülkeler için değil, tarihsel olarak artık sosyalist devrim temel adımı ile yüzyüze bulunan ülkeler için de geçerli olduğunu kavramakta güçlük çekmeyiz. Bir dizi temel demokratik sorunu sayan ve en gelişmiş kapitalist ülkelerde bile bu sorunların hala da bir çözüme bağlanmadığını söyleyen Lenin, Sosyalist Ekim Devrimi'nin bunları bir kaç haftada çözüme

bağladığını söyleyerek, şöyle devam ediyordu:

"Bütün bunlar burjuva-demokratik devrimin içeriğine girer. Bundan yüzelli, ikiyüzelli yıl önce, bu devrimin (eğer bir genel devrim tipinin kendine özgü ulusal şekli söz edilecekse) ilerici önderleri halklara insanlığı ortaçağın ayrıcalıklarından, kadın-erkek eşitsizliğinden, şu ya da bu dine devletin tanıdığı imtiyazlardan (ya da tamamen 'din fikri'nden, 'dindarlıktan'), ulusal eşitsizliklerden kurtaracakları sözünü verdiler. Ama onlar sadece söz verdiler, sözlerinde durmadılar. Sözlerinde duramazlardı, çünkü 'kutsal özel mülkiyet' için duydukları 'saygı' buna engel oluyordu. Bizim proleter devrimimizde kahrolası ortaçağa ve 'kutsal özel mülkiyet'e karşı duyulan bir 'saygı' söz konusu değildir.

"Fakat burjuva-demokratik devrimin kazanımlarını Rusya halklarına geri dönülemez bir tarzda mal etmek için daha da ileriye gitmeliydik ve gittik de. Bu yolda ilerlerken burjuva-demokratik devrimin sorunlarını kendi temel ve gerçek proleter-devrimci sorunlarımızın, sosyalist eylemlerimizin bir 'yan ürünü' olarak çözdük. Her zaman söylediğimiz ve eylemlerimizle kanıtladığımız gibi, burjuva-demokratik reformlar, devrimci sınıf mücadelesinin yani sosyalist devrimin yan ürünüdür. Bu arada, Kautsky, Hilferding, Martov, Çernov, Hillquit, Longuet, Mac Donald, Turati ve 'ikibuçukuncu' Marksizmin diğer kahramanlarının burjuva-demokratik devrim ile proleter-sosyalist devrim arasında böyle bir karşılıklı ilişki olduğunu bir türlü anlamak istemediklerini de belirtelim. Birincisi ikincisinin içine girer. İkincisi geçerken birincisinin sorunlarını da çözer. İkincisi birincisinin eserini kökleştirir. Mücadele ve sadece mücadele ikincinin birinciyi ne derece aşıp aşmayacağını belirler.

"İşte Sovyet düzeni böyle bir devrimin bir diğerinin içinde yeşerisinin en açık kanıtlarından, görüntülerinden biridir. Sovyet düzeni işçi ve köylüler için demokratizmin en üst ölçeğidir ve aynı zamanda da burjuva demokratizminden bir kopuş, dünya tarihinde yeni bir tip demokrasinin, yani proleter demokratizmin diğer bir deyimle proletarya diktatörlüğünün de doğuşudur."

Bu temel vurguları, proleter devrimin saf olamayacağını, onun kendi bünyesinde burjuva demokratik sorunların çözümünü, bunun ifadesi süreçleri taşıdığının bir ifadesi saymalıyız. Ve elbette ki bu durumu, burjuva demokratik devrimin zorunlu bir tarihsel aşama olduğu kendine özgü durumla karıştırmamalıyız. Şubat öncesi Rusya'nın durumu buydu ve Lenin, aynı konuşmasında, Rusya'nın bu kendine özgü durumu hakkında şunları söylemektedir:

"Devrimimizin burjuva-demokratik içeriği hakkındaki düşüncelerimizi sonuna kadar götürelim. Marksistler için bunun ne anlama geldiği net olmalıdır. Açıklamak için örnekler verelim. Devrimin burjuva-demokratik içeriği, ülkenin toplumsal ilişkilerini (yapısını, kurumlarını) ortaçağ'dan, serflikten, feodalizmden temizlemek demektir.

"1917'de Rusya'da serflikin başlıca belirtileri, kalıntıları, yaşayan unsurları nelerdi? Monarşi, ortaçağ kalıntıları, büyük toprak sahipliği ve toprağın tasarruf hakkı, kadının durumu, din ve ulusların ezilmesi..."

Özetle bu meseleyi, teorik ve tarihsel olarak kavramak büyük bir önem taşımaktadır. Sadece küçük-burjuva demokratik akımlara karşı etkili ve sonuç alıcı bir ideolojik mücadele yürütmek

ihtiyacımdan da gelmiyor bu önem. Bunu kavramanın asıl önemi, bizim kendi devrimimizin doğasını ve diyalektiğini doğru kavramamız gereğinden gelmektedir. Devrimimizi doğru ve başarılı bir çizgide ilerletebilmemiz için bu meseleyi bu karmaşıklığı içinde doğru bir biçimde kavramamız zorunludur. Bu bize hem demokratik siyasal sorunların büyük önemini gözetmek, onları en iyi bir biçimde değerlendirmek imkanı verecektir. Hem devrimimizin tüm dinamiklerini gerektiği gibi değerlendirmek anlamına gelecektir. Ve hem de, bu dinamiklerin temsilcisi durumundaki ya da bu sorunlarla bağlantılı bulunan toplumsal sınıf ve katmanları işçi sınıfının iktidar mücadelesinin yedeğine almak için bilinçli bir çaba içinde olmamız böylece olanaklı olabilecektir. *(Burada tartışılan sorunun anlaşılmasını kolaylaştıracak bir metni, G. Lukacs'ın Lenin'in ölümünün hemen ardından (Şubat 1924) kaleme aldığı Lenin'in Düşüncesi başlıklı kitabının bir bölümünü ekte okurlarımıza sunuyoruz. -Red)*

Demokrasi mücadelesi ve proleter devrimin toplumsal yedekleri

Dünden beri bu demokratik siyasal sorunları çok iyi değerlendirmek lazım; proletarya bunlar uğruna mücadele vermedikçe iktidarı alamaz; bunlar içinde eğitilmedikçe aldığı iktidarı elde tutamaz; yeni bir toplumu kuramaz deyip duruyoruz. Bu çerçevede sorunun bir yanını önplana çıkarmış olduk. Oysa sorunun başka bir temel önemde yanı var. Bütün bu demokratik sorunlarda ifadesini bulan potansiyeli proletarya değerlendirmek yoluna gidemediği sürece, bütün bu sorunlarla bağlantılı toplumsal sınıf ve katmanların devrimci enerjisini de arkasına alamaz. Bunu arkasına alamadığı sürece de burjuvaziye devirecek gücü ortaya koyamaz. Kürt sorunu çerçevesindeki devrimci görevlerimizi en tam biçimde üstlenmek, bize geniş Kürt halk yığınların desteğini sağlayacaktır. Ezilen bir mezhebin ezilmişliğine karşı bir mücadele, daha genel planda laiklik mücadelesi, bu noktada din ve inançlar arasında ayırım yaratma politikasına karşı verilecek mücadele, bize ezilen mezheplerin ya da inançların demokratik desteğini sağlayacaktır. Olduğu kadarıyla feodal kalıntıların tasfiyesini yönelmiş bir mücadele bize toprak isteyen yarı-serf köylülüğün desteğini kazandıracaktır. Kadın sorununda göstereceğimiz hassasiyet bize belli kadın katmanlarının, sınıfsal olarak bu düzenden memnun olsa bile, belli kadın katmanlarının demokratik desteğini sağlayacaktır. Siyasal özgürlük gibi temel bir sorunun tüm bu kesim ve katmanların desteğini elde etmedeki öneminden ise söz etmiyorum bile.

Ve devrim, bütün bu sorunları, bütün bu çelişkileri, bunların beslediği memnuniyetsizlikleri ve şekillendirdiği muhalefeti başarıyla değerlendirebilme sorunudur bir yerde. Bunlar çözülmüş sorunlardır. Bütün bu sorunlar toplumda çok çeşitli muhalefet odakları yaratmaktadır. Bütün sorun, bu kendi içindeki dar ya da sınırlı sorunları, memnuniyetsizlik alanlarını değerlendirebilmek, bunların beslediği demokratik hareketlerin ve akımların desteğini alabilmek, bunu proletaryanın devrimci iktidar mücadelesinin hizmetine koşabilmektir. Proletarya öncü devrimci bir sınıf olarsa eğer bunu başarabilmelidir.

Buradan önem taşıyan bir başka noktaya geliyorum. Küçük-burjuvazinin ideolojik temsilciliğine soyunanlar kalkıp bize diyorlar ki; siz tamam küçük-burjuvazinin şu taleplerini savunuyorsunuz ama, bir de yanısıra burjuvaziye mülkten arındırmayı hedeflediğiniz için küçük-burjuvazi size destek vermeyecektir. Oysa gerçek yaşam ve mücadelede ara sınıflar hiç de böyle düşünmez ve davranmazlar. Onlar kendi istemlerine, kendi hassasiyet alanlarına bakarlar. Bu istemlerin ve hassasiyetlerin savunulup savunulmadığına, bunlar uğruna mücadele edilip edilmediğine bakarlar.

Şu veya bu ara sınıfın, onun şu veya bu tabakasının sorunlarını ve istemlerini kendi içinde

Burjuva toplumunun sert sınıf savaşımı ortamında küçük-burjuvazi için bağımsız bir sınıf tavrı düşlemek saçmadır. Kapitalist bir toplumda, modern ilişkilerin egemen olduğu bir toplumda, küçük-burjuvazi için bağımsız bir sınıf tavrı ve programı düşlemek, küçük-burjuva ideologunun kendi gerici ütopyasıdır. Gerçek yaşamda böyle bağımsız tutum yoktur. O hayali bağımsızlığı küçük-burjuva ideologu kendi kimliğinde dile getiriyor. Küçük-burjuva katmanların kendilerine özgü istemlerini ve özlemlerini alıp genel bir program haline getiren küçük-burjuvazinin politik temsilcileridir, yoksa küçük-burjuva yığınların kendisi değil. Bu yığınların ezilmişlikten ve sürekli bir yıkımdan kaynaklanan sorunlarına en iyi yanıt verebilecek olan işçi sınıfı, onun devrimci öncüsüdür, o küçük-burjuva akımlar değil.

değerlendirdiğiniz ölçüde, böylece siz onu genel devrim mücadelesinin bir yedeği haline getirmeyi de başarabilirsiniz. Alevi kitlesinin önemli bir kısmı kendi ezilmişliğiyle ilgilidir. Ya da Kürt ulusal katmanlarının belli kesimleri sadece ulusal ezilmişlik sorunuyla bağlantılı bir demokratik tepki vermektedir. Ya da köylülüğün istemleri ve mücadelesi yalnızca toprak sorunuyla sınırlıdır. Bütün sorun sizin bu kesimlerin ya da katmanların ilgi ve hassasiyetlerine genel mücadeleniz içinde karşılık verip vermediğinizdir. Bunu yaptığınız sürece onların desteğini alabilir, onların sermaye düzenine karşı tepkilerini adım adım örgütleyebilir, ve sermaye sınıfıyla daha genel bir hesaplaşmanın manivelalarına dönüştürebilirsiniz.

Ekim Devrimi öncesinde ve sonrasında Bolşevikler ne yapıyorlar? İktidarı önceleyen süreçte küçük-burjuva katmanları ve köylülüğü yakından ilgilendiren barış, toprak, ulusal özgürlük vb. demokratik sorunları nasıl büyük bir hassasiyet ve ısrarla değerlendirdiklerini, küçük-burjuva akımların bu yığınlar üzerindeki etkisini böylece kırabildiklerini biliyoruz. Peki devrimin hemen ardından ne yaptılar? Proletarya büyük kentlerde iktidarı alıyor. Ardından toprak kararnamesi çıkarıyor; bu, tüm bir köylülüğün desteğini yedeklemek demektir. Barış kararnamesini çıkarıyor; bu, asker yığınlarının, yani asker elbisesi giyinmiş köylü yığınlarının buradaki hassasiyetini ve desteğini kazanabilmek demektir. Ezilen ulusların hakları bildirgesini çıkarıyor; bu, ezilen ulusların sempatisini ve desteğini kazanmak demektir.

Küçük-burjuva ideologunun düşünüş tarzı ile küçük-burjuva tabakalarının davranış tarzını birbirine karıştırmamak gerekir. Unutmayın, Ekim Devrimi, Menşeviklerin ve Sosyalist-Devrimcilerin tecrit edilmesi, ama küçük-burjuvazi ile köylü yığınlarının desteğinin alınması sayesinde başarılı. Halbuki biri diğerinin politik temsilcisidir. Ama fark şuradadır: Küçük-burjuva tabakaların politik temsilcileri, küçük-burjuvazinin o dar dünyasını alıp bir teori ve program haline getirirler, kendi darlığı içinde genelleştirirler. Onun bir istemini alırlar, o isteme bakış açısından hareketle bütün bir öteki sorunların çerçevesine ulaşırlar. Yani darlığı yaratan küçük-burjuva ideologudur. Küçük-burjuva siyasal akımın kendisidir. Yığınların kendisi kendi en duyarlı istemleriyle bağlantılıdır. Köylü toprağıyla ilgilidir; Bolşeviklerin toprak konusundaki tavrı nedir, köylüyü bu ilgilendirmektedir. Savaşın durdurulması konusundaki tavrı nedir? Yine köylüyü bu ilgilendirmektedir. Yani küçük-burjuvazinin kendisi ile politik temsilcilerini bu açıdan ayırmak lazım.

Biz yığınların istemlerini karşıladığımız noktada onların desteğini kazanırız. Ama yığınların o istemlerle sınırlı darlığını alıp teori düzeyine, program düzeyine çıkaran akımların bu yığınlar üzerindeki etkisini de bu sayede kırarız. Neden? Çünkü tutarlı bir demokrasi mücadelesi ancak proletaryanın burjuvaziye o genel hesaplaşması perspektifi içerisinde saklıdır. Çünkü proletarya burjuvaziye ezmeden köylü de toprağı kavuşamayacaktır. Köylüye toprağı Rusya'da Sosyalist Devrimci Öncü Etkinlikleri Kitabı'nda <https://karey.org> en iyi o program haline getirmiş. Ama toprağı veremiyor.

Neden? Çünkü toprağı vermenin önündeki sınıfsal engeli ezmek gücü ve iradesinden yoksun. O gücü ve iradeyi yine proletarya ortaya koyabiliyor. Yani Rus burjuvazisini ancak Rus proletaryası ezebiliyor. Ve dolayısıyla köylüye toprak vermenin imkanını da o yaratabiliyor. Köylü yığınları hep Sosyalist Devrimcileri destekliyordu önden. Neden? Çünkü gerçekten Sosyalist Devrimcilerin toprak programı köylülüğün o küçük-burjuva özlemlerinin iyi bir teorik ifadesi idi. Lenin, onların tarım programını biz uyguladık, onlar o programı uygulayamazlardı, bu gücü göstermezlerdi, nitekim gösteremediler de diyor. Çünkü onlar burjuvaziye hesaplaşmak perspektifinden ve yeteneğinden yoksundular. Tersine, Geçici Hükümet aracılığı ile, burjuvazinin yedeği haline geldiler.

Biz madem bu işi küçük-burjuvaziye yapacaktık, o halde onun razı

olabileceği sınırlar içinde bir devrim ile yetinmeliyiz! Burjuva demokratik devrimi zorunlu bir ilk aşama olarak koyanlar sorunu böyle gerekçelendiriyorlar. Siz küçük-burjuvazinin bakışını alın, ondan genel bir devrim stratejisi çıkarın, sonra kendi darlığınızı doğru devrim stratejisinin karşısına koyun, sonra da tutup buna proleter sınıf etiketi asın! Bizim böylelerine yanıtımız şudur. Siz böyle bir devrim stratejisiyle yalnızca burjuvazinin yedeğine gidersiniz. Oysa küçük-burjuva toplumsal katmanların desteğini, onun özlemlerinin gerçekleşmesi zeminini yaratabilecek sınıf kazanacaktır. Çünkü burjuvaziye hesaplaşma perspektifine yalnızca bu sınıf, işçi sınıfı sahiptir. İşçi sınıfının konumundan, onun bakışından koymak lazım stratejiyi ve çözümü.

Bütün mesele şudur: Bu ara tabakalar kimin çözümüne yanaşacaktır? Lenin'in Menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin etkisini kırmak için döne döne söylediği şey şudur: Bunlar bir türlü anlamıyorlar ki, bu küçük-burjuvazi bir ara katmandır, onun bu iki temel sınıftan bağımsız bir sınıf tavrı yoktur. Son tahlilde ya proletaryanın yedeği haline gelecektir, ya da burjuvazinin. Bütün mesele burjuva iktidarının aleti ve yedeği olmaya devam mı edecektir, yoksa proletarya onu burjuvaziye kendi iktidar hesaplaşmasının bir yedeği haline mi getirecektir? Bütün sorun budur, buradadır.

Burjuva toplumunun sert sınıf savaşımı ortamında küçük-burjuvazi için bağımsız bir sınıf tavrı düşlemek saçmadır. Kapitalist bir toplumda, modern ilişkilerin egemen olduğu bir toplumda, küçük-burjuvazi için bağımsız bir sınıf tavrı ve programı düşlemek, küçük-burjuva ideologunun kendi gerici ütopyasıdır. Gerçek yaşamda böyle bağımsız tutum yoktur. O hayali bağımsızlığı küçük-burjuva ideologu kendi kimliğinde dile getiriyor. Küçük-burjuva katmanların kendilerine özgü istemlerini ve özlemlerini alıp genel bir program haline getiren küçük-burjuvazinin politik temsilcileridir, yoksa küçük-burjuva yığınların kendisi değil. Bu yığınların ezilmişlikten ve sürekli bir yıkımdan kaynaklanan sorunlarına en iyi yanıt verebilecek olan işçi sınıfı, onun devrimci öncüsüdür, o küçük-burjuva akımlar değil. Çünkü bu katmanların kapitalist baskı ve sömürüye karşı haklı istemlerini ancak proletarya gerçekleştirebilir. Onları bugünkü toplumda burjuvazi ezmektedir, kapitalizm ezmektedir. Onların özlemlerine, onların duyarlılıklarına ve onların acılarına da en iyi biçimde burjuvaziye hesaplaşma yeteneği olan sınıf karşılık verebilecektir.

Dolayısıyla, başarılı bir demokrasi mücadelesi, ya da demokratik siyasal istemlere gereğince sahip çıkmak, onlar uğruna mücadeleyle gerekli önemi vermek, aynı zamanda, bu sorunlarla bağlantılı sınıf ve tabakaların desteklerini kazanabilmek, onları proletaryanın iktidar mücadelesinin yedekleri haline getirebilmek bakımından da çok büyük bir önem taşıyor.

Şimdi tam bu noktada demin konuşan yoldaşın söylediği meseleye değinmek istiyorum. Eğer bu toplumun egemeni burjuvazi ise, eğer bu toplumda genel planda kapitalist üretim ilişkilerinin egemenliği varsa, bankaların, tekellerin egemenliği varsa,

“Saf devrim” yanılığı ve proleter devrimin sorunları

Güncel tarihsel gerçekliğin soyut ve doğru olarak değerlendirilmesinden ve tüm emperyalist çağın genel devrimci karakterinin ispatlanmasından somuta geçiş, bu devrimin özgül karakterinin ne olduğu sorusuyla doruğa erişir. Marks'ın en büyük teorik başarılarından biri de, burjuva ve proleter devrimi birbirinden açık olarak ayırmasıdır. Bu ayırım bir yandan, çağdaşlarının ham hayalcılığı karşısında son derece büyük bir pratik-taktik önem taşıırken, öte yandan da, o günün devrimci hareketleri içinde yatan gerçekten yeni, gerçekten proleter devrimci unsurlara açıkça gösterecek tek yönetsel aracı sunmaktaydı. **Bununla birlikte kaba (vulger) Marksizmde, bu ayırım mekanik bir bölünme içinde dondurulmaktaydı.** Oportünistler için bu ayırımın pratik sonucu, çağımızda aşağı yukarı her devrimin bir burjuva devrimi olarak başladığı yolundaki, ampirik açıdan doğru olan gözlemin (bu devrim içinde ne kadar çok proleter eylemleri, talepleri yükselse de) şematik biçimde genelleştirmesidir. Oportünistlerin bundan çıkardığı sonuç, bu devrimin yalnızca bir burjuva devrimi olduğudur. Proletaryanın görevi ise, **bu devrimi desteklemektir.** Burjuva ve proleter devrimin bu ayırımından çıkan sonuç, proletaryanın kendi özel devrimci sınıf hedeflerinden vazgeçmesidir.

Ancak, bu teorinin mekanik yanlış akıl yürütüşünü gören ve çağımızın proleter devrimci karakterinin bilincinde olan radikal sol anlayış da, başka açıdan aynı ölçüde mekanik bir yorumun esiri olmaktadır. Burjuvazinin evrensel (welthistorisch) devrimci rolünün emperyalizm çağında sona erdiği yargısından bu sol yorumun çıkardığı sonuç, -yine burjuva ve proleter devrimin mekanik ayırımına dayanarak- artık, **saf proleter devrimler çağına girdiğimizdir.** Bu tavrın tehlikeli pratik sonucu ise, emperyalizm çağında zorunlu olarak ortaya çıkan, **ve proleter devrimle olan bağlantısı içinde nesnel olarak devrimci nitelik taşıyan bütün** çözülme ve mayalanma hareketlerinin (tarımsal sorun, sömürge sorunu, ulusal sorun) es geçilmesi, hatta küçümsenmesi, inkar edilmesidir; saf proleter devrimi savunan bu teorisyenler, proletaryanın en gerçek ve en önemli müttefiklerinden kendi arzularıyla vazgeçmekte; proleter devrimi somut olarak çok şanslı kılan devrimci çevreye önem vermemekte ve bu devrime hazırlandıklarını sanmaktadırlar. “Saf bir sosyal devrim bekleyen biri”, diyor Lenin, “onu asla yaşayamaz. Ve böyle biri, gerçek devrimi anlamayan, yalnızca lafta devrimci olan bir kişidir.”

Çünkü gerçek devrim burjuva devrimin proleter devrime diyalektik dönüşümüdür. Geçmişteki büyük

burjuva devrimlerinin önderi ya da yararlanı olan sınıfın artık nesnel açıdan karşı-devrimci olduğu gibi tartışılmaz tarihsel bir olgu, asla, bu devrimlerin çevresinde dolandığı nesnel sorunların artık toplumsal açıdan sona erdiği, bu sorunların devrimci çözümünüyle hayati ilgileri bulunan toplumsal tabakaların tatmin olduğu anlamına gelmez. Tam tersi. Burjuvazideki karşı-devrimci dönüşün anlamı, sadece, proletarya karşısında düşmanca bir tavır alması değil, aynı zamanda burjuvazinin kendi devrimci geleneklerinden de vazgeçmesidir. **Burjuvazi kendi devrimci geçmişinin mirasını proletaryaya devreder.** Bundan böyle, burjuva devrimini mantıksal sonucuna götürececek konumda olan tek sınıf, proletaryadır. Yani bir yandan burjuva devrimin güncelliğini hala koruyan talepleri ancak bir proleter devrimin çerçevesi içinde gerçekleşebilecektir, öte yandan bu taleplerin tutarlı bir biçimde gerçekleştirilmesi bizi zorunlu olarak bir proleter devrime götürecektir. Hasılı bugün proleter devrim, aynı anda burjuva devrimin hem gerçekleşmesi, hem de aşılması demektir.

Bu durumun doğru olarak değerlendirilmesi, proleter devrimin fırsat ve olanakları için çok geniş bir perspektif açar. Ama aynı zamanda, devrimci proletarya ve onun öncü partisinden çok büyük taleplerde bulunur. Çünkü bu diyalektik geçişi sağlamak için, proletarya, yalnızca doğru bir bağlamın doğru kavranışına sahip olmakla kalmamalı, bu ilişkileri kavramasını engelleyen kendi küçük burjuva eğilimlerini ve düşünce alışkanlıklarını da pratikte yenmelidir. (Örneğin ulusal önyargıları.) Böylece, **kendi kendini aşarak, tüm ezilenlerin önderliğine yükselmenin,** proletarya için bir zorunluluk olduğu ortaya çıkmaktadır. Ezilen halkların ulusal bağımsızlık mücadelesi, gerek ezen halkın proletaryası, gerek ezilen halkın proletaryası için, olağanüstü bir devrimci öz eğitim çalışmasıdır; çünkü ezen halkın proletaryası diğer halkın tam bağımsızlığı için mücadele ederek kendi milliyetçiliğini aşarken, ezilen halkın proletaryası da buna federalizm sloganıyla karşılık vererek, uluslararası proletarya dayanışmasıyla kendi milliyetçiliğini aşar. Çünkü Lenin'in de belirttiği gibi, “proletarya sosyalizm için ve kendi zaafılarına karşı mücadele eder”. Devrim kavgası, dünya durumunun nesnel fırsatlarından yararlanma ve kendi devrimci sınıf bilincinin olgunlaşması için verilen iç mücadele, bir ve aynı diyalektik sürecin birbirinden ayrılmaz unsurlarıdır.

György Lukacs,

Lenin'in Düşüncesi/Devrimin Güncelliği
Belge Yayınları, 1. baskı, s.51-53

ulaşımda, üretimde, hayat pahalılığında dolaysız olarak bu egemenliğin sonuçları halk yığınlarının tüm katmanları üzerinde yansıyor demektir. Dolayısıyla köylülüğün ve küçük-burjuva katmanların tepki ve hoşnutsuzluğunun hedefi de bu çerçeve içinde belirir. En basit gündelik yaşam sorunlarından alalım. Sağlık sorunundan ulaşım sorununa, ulaşım sorunundan eğitim sorununa, eğitim sorunundan genel yoksullaşma sorununa, ondan konut, pahalılık vb. sorunlara kadar her türlü gündelik yaşam sorununu alalım. Bu sorunların kaynağı, çıplak gözle görülebilir açıklıkla orta yerde durmaktadır. Bunu emekçiler kendi gündelik yaşam deneyimlerinden bile biliyorlar. Emekçiler “parababaları”ndan,” sermayedarlar”dan, “Koçlardan ve Sabancılar”dan, onların egemenliğinden, onların hizmetindeki iktidarlardan çektiklerini az çok biliyorlar. Bilmedikleri bunun bir kader olmadığı gerçeğidir, bilmedikleri bu duruma bir son vermenin yolu, imkanları ve araçlarıdır. Bugün “Emek iktidara, sermaye mezara!” geri ve sıradan kitle eylemlerinin bile popüler bir şiarı olabilmektedir. Bu sezgisel bilinç bile verili nesnel temel sınıf ilişkileri gerçeğiyle bağlantılıdır.

Küçük-burjuvazi de dahil çalışan bütün toplumsal sınıf ve katmanlar üzerinde kapitalist sınıfın egemenliği vardır. Onların acılarının, yoksulluklarının ya da yoksullaşmalarının, bir yıkım süreci içerisinde bulunmalarının nedeni kapitalizmin, yani burjuvazinin, tekellerin, bankaların egemenliğidir. Dolayısıyla bu noktada onların tepki ve hoşnutsuzluklarının sermayenin toplumsal-siyasal egemenliğine yönelen nesnel bir temeli ve mantığı vardır. Şimdi küçük köylülüğü, küçük üretici köylülüğü, iflasa iten, bunların yaşam koşullarını sürekli ağırlaştıran, acılarını çoğaltan nedir? Kapitalist tekellerin sömürsüdür. Hem küçük üreticinin ürününe ucuza el koymaktadır, hem de küçük üreticinin tüketmek zorunda kaldığı herşeyi pahalıya satmaktadır. Bu noktada tekellere karşı, kapitalist devlete karşı bir tepkisi vardır. Yani mesele salt burjuva demokratik içereklili siyasal sorunlardaki hassasiyetten ibaret de değil. Bu tabakaların sosyal eşitsizliğe karşı, kapitalist sömürüye karşı bir tepkisi vardır. Bu tepki geriye dönük özlemleri de uyandırır. Ama genel olarak baskıya ve sömürüye karşıtlık olarak kendini gösterir. Biz geriye dönük özlemleri elbetteki destekleyemeyiz. Nedir geriye dönük özlem? Küçük mülk sahibi, küçük üretici, küçük çiftliğini, küçük mülkünü korumak isteyecektir. Bizim görevimiz onun o küçük mülkünü korumasına yardımcı olmak değildir. Küçük mülkiyetin yıkımı kapitalizmde kaçınılmazdır ve bu tarihsel olarak ileriye doğru bir gelişmedir. Biz deriz ki, kapitalizm egemen olduğu sürece, senin o küçük tekneni, mülkünü ya da toprağını kaybetmen kaçınılmazdır. Yaşadığın bütün sefaletin, acıların, sömürünün kaynağı, işte burjuvazinin bu sınıf egemenliğidir, tekellerin sınıf egemenliğidir. Buna karşı mücadele et. Bu sınıf devrilmedikçe, buna karşı işçi sınıfı ile birleşmedikçe, sen kendi acılarına da, sorunlarına da, yoksulluğuna da bir çözüm bulamazsın, vb. Böylece küçük-burjuva yığınların kapitalizme karşı tepkisini proletaryanın iktidar mücadelesinin bir parçası haline getirmeye çalışırız.

Özetle, küçük-burjuva yığınlar, kapitalist sömürünün ve onun hizmetindeki siyasal baskının bunalmışlığından dolayı bu toplumda bir muhalefet gücü olarak ortaya çıkıyorlar. Sorunun bir yanı bu.

Küçük-burjuvazi üzerine Kautsky'den miras ilke gevezelikleri

Sorunun bir başka yanı daha var. Biz çok erken bir tarihte basınıımızda Stalin'den “*Ekim Devrimi ve Orta Katmanlar*” başlıklı makaleyi yayınladık. Stalin, 1923'te ve Ekim Devrimi'nin yıldönümü vesilesiyle *Pravda*'da yayınlanan bu makalesinde (*sözkonusu makaleyi ekte yeniden yayınlıyoruz* -Red), temel önemde bir gerçeğe işaret ediyor. Bu küçük-burjuvazi sosyalizme yaşamaz masalı, Kautsky'nin uluslararası sosyal-demokrasiye getirip malettiği bir uydurmadır, diyor. Bunun gerisinde, proletarya toplumun çoğunluğu haline gelmedikçe, ara katmanlar, somutta küçük-burjuvazi azınlığa düşmedikçe, proletaryanın iktidarı alamayacağı ve sosyalizme geçemeyeceği, proleter devrimi yapamayacağı biçimindeki II.

Enternasyonal dogması vardır. Dolayısı ile de proleter devrimi imkansızlaştırmak, onu bilinmeyen bir geleceğe ertelemek, sonuçta onu bir ütopyaya dönüştürmek gibi gerici tutum vardır. Küçük-burjuva katmanlar sosyalizme yaşamazlar, kapitalizme karşı mücadele etmezler demek, aslında proletaryayı burjuva-demokratik devrimin o dar sınırlarına ilelebet mahkum etmekten başka bir şey değildir. Bu iddianın teorisyen Kautsky'dir. Ve zaten Ekim Devrimi'nin ardından, gerçekleşenin bir burjuva devrimi olduğu, nitekim devrimin sonuçta köylülüğe yaradığı üzerine doktriner ukalalıklar yapıp duran da bu aynı Kautsky'dir. Kautsky, Ekim Devrimi'nin gerçekleştirdiği program nedir ki diye soruyor; köylülüğe toprak veriyor, ezilen uluslara özgürlük veriyor, demek ki bu bir burjuva devrimdir, diye yanıtıyor. Lenin “Dönek Kautsky” kitabında Kautsky ile bu meseleyi tartışıyor. Ukala doktriner Kautsky devrimimizin bir burjuva devrimi olduğunu söyleyerek onu küçümsüyor, diyor. Neymiş, Rusya'nın büyük bir bölümü küçük-burjuva köylü yığınlarından oluşuyormuş, bizim yaptığımız iş köylüye toprak vermekten ibaretmiş, bundan kalkarak devrimimizin proleter devrimi değil, burjuva devrimi olduğunu iddia ediyor Kautsky diyor Lenin ve onu gereğince

yanıtıyor. Dikkat edin, doktrinerliğin arkasına sığınarak, Kautsky aslında burjuva demokratik devrimi mutlaklaştırmayı savunuyor. Menşevizm'in mantığı da budur. “*Demokratizmin Savunma Sınırları*” kitabında saf proleter devrim mantığına dayalı bu argümanları tartışmak imkanı bulduk.

Bu saf devrim masalı kautkist-menşevik bir masaldır. Gerisinde proletaryayı burjuvaziyle hesaplaşmaktan geri tutmak vardır. Demokratik sorunlar olduğu sürece, küçük-burjuva yığınların toplumda belli bir ağırlığı olduğu sürece, proletaryanın proleter devrimi gündeme getiremeyeceği düşüncesi vardır. Bu düşünce doktriner gibi görünüyor, gerçekte ise proleter devrim düşüncesine, proletaryanın burjuvaziyle hesaplaşma sorununa yönelmiş bir gericiliktir bu. Proletaryanın burjuvaziyle hesaplaşma ufkunu karartmak çabasıdır bu.

Stalin Marks'ta gerçekte böyle bir şey yoktur derken elbette tümüyle haklıdır. Biz de bu konuda, *Fransa'da Sınıf Mücadeleleri*'nden, *18. Brumair*'den bazı parçaları döne döne aktardık. Marks'ın burjuva toplumunun köylü katmanlarına ilişkin değerlendirmelerini döne döne hatırlattık. Marks diyor ki, köylülüğü artık sermaye ezmektedir ve onu ancak işçi sınıfı, onun sosyalist iktidarı kurtarabilir. Fransız

Lenin diyor ki, aslolan burjuvazi ile iktidar hesaplaşmasında başarılı olmaktır. Aslolan iktidarı elde tutmayı başarabilmektir. Eğer bu bir takım yerlerde kapitalist çiftliklerin bile küçük toprak parçaları halinde köylülüğe dağıtılmasını gerektiriyorsa, köylülük bunu talep ediyorsa, biz gerektiğinde bunu da yaparız. Lenin meseleye siyasal açıdan bakıyor, devrimci açıdan bakıyor, devrimci sınıf hesaplaşması açısından bakıyor.

Köylülük sorununa ara değinmeler

Bir yoldaşın bir sorusu var. Biz Kürdistan'daki toprak reformu hakkında ne düşünüyoruz diye soruyor yoldaş. Bu sorunun asıl yanını, asıl kapsamını gelecek konferansta ele alacağız. Kürt ulusal hareketine ilişkin konferansta, Kürt hareketinin bugünkü tıkanmasını, açmazlarını ve kendine nereden bir devrimci çıkış yolu bulabileceği sorununu tartışırken, örneğin bu sorunu, Kürdistan'daki toprak sorununu, toprak devrimi sorununu da ele alacağız. Bu nedenle ben burada bu konunun ayrıntılarına girmeyeceğim.

Toprak sorununa ilişkin olarak burada şimdilik şu söylenebilir. Yarı-feodal ilişki ve kalıntıların var olduğu bütün alanlarda köylülüğün toprak özlemine ve istemine yanıt vermek gerektiği zaten yeterince açıktır. Fakat duruma göre bunun da ötesine geçilebilir. Yerine göre kapitalist çiftliklere ait toprakların dağıtımı bile gündeme gelebilir. Bizim için aslolan burjuvazi ile başarılı bir hesaplaşmadır. Bu zamanında Komintern'de, Lenin'in başkanlığındaki komisyonlarda, tartışılmış ve tez haline getirilmiştir. Lenin diyor ki, aslolan burjuvazi ile iktidar hesaplaşmasında başarılı olmaktır. Aslolan iktidarı elde tutmayı başarabilmektir. Eğer bu bir takım yerlerde kapitalist çiftliklerin bile küçük toprak parçaları halinde köylülüğe dağıtılmasını gerektiriyorsa, köylülük bunu talep ediyorsa, biz gerektiğinde bunu da yaparız. Lenin meseleye siyasal açıdan bakıyor, devrimci açıdan bakıyor, devrimci sınıf hesaplaşması açısından bakıyor.

Kapitalist ilişkilerin egemen olduğu çiftliklerde toprakları parçalayıp köylüye dağıtmak teorik açıdan geriye doğru bir adımdır. Ama burada doktriner olmamak gerekiyor. Bizim genel planda bu kapitalist çiftliklere ilişkin programatik tutumuz bellidir. Biz onları kırsal kesimdeki sosyalist mülkiyetin dayanakları olarak değerlendirmek isteyeceğiz. Biz köylülük içerisinde geriye dönük özelemler uyanmadıkça, o özelemleri kendi öznel çabamızla kıskırtmayacağız. Tam tersine, köylülüğü ileri çözümlere çekmeye çalışacağız. Ama öyle durumlar olur ki gerçekten, köylülük böyle özelemlerle ortaya çıkabilir ve bu özelemlere yanıt verip vermemek, köylülüğün desteğini koruyup koruyamamak meselesine dönüşebilir. İşte biz tam bu noktada aslolanı, yani iktidarı korumak sorununu ön plana koyacağız. Köylülüğün o geriye dönük özelemlerine gerektiğinde tavizler de vereceğiz.

Tabi bu özel bir durum. Yoldaşın sorusu bu değil. Yoldaşın sorusu gerçekten toprak sorununun var olduğu yerlere ilişkin. Yani feodal kalıntıların, ilişkilerin var olduğu ve dolayısıyla toprağı dağıtmanın, yani feodal ya da yarı-feodal toprak mülkiyetini tasfiye ederek köylülüğe toprak vermenin ilercisi bir önlem olarak gündeme gelebileceği durumları yoldaş örnek veriyor. Böyle bir durumda biz zaten köylülüğün toprak özlemini ve taleplerini dolaylı ve tereddütsüz olarak savunuruz. Buna ilişkin tartışma *Demokratizmi Savunmanın Sınırları* içinde de var.

Yaşam o meseleyi zaten bizim karşımıza kendi gerçekliği içerisinde çıkaracaktır. Büyük kentlerde sınıf mücadelesi keskinleştiği ölçüde, bu kırsal kesimlerde de dalga dalga etkisini gösterecektir. Ve bu etki köylülüğün hangi özelemlerle ortaya çıktığına, özellikle toprak sorununa nasıl bir tavır aldığına da açıklık getirecektir. Biz onun muhtemel eğilimlerini kucaklayabilecek bir bakış açısına şimdiden sahibiz.

Kürdistan'la ilgili bu sorunun yanıtı son derece basittir. Kürdistan'da toprak sorunu, yani köylülük mülkiyeti, aşiretçilik bir an önce tasfiye edilmelidir.

Kürt ulusal hareketi böyle bir tasfiye hareketiyle, bir toprak devrim hareketiyle birleşebilmelidir. Yazık ki Kürt hareketinin bugün böyle bir ufku ve bu doğrultuda bir çabası yoktur. Bu nedenledir ki, bir türlü bir toplumsal derinleşme yaşayamıyor. Kürt köylülüğü böyle bir hesaplaşmaya girse, bu konuda ihtiyaç duyduğu desteği ancak Türkiye işçi sınıfından alabilecektir. Türkiye işçi sınıfının böyle bir yönelime destek vermesi bir hayli kolay olacaktır. Türkiye işçi sınıfının köylülüğün toprak talebinin karşısına çıkması için hiçbir mantıksal neden yoktur. Bunu işçi yığınlarına anlatmak bizim için kolay olacaktır.

Tabi Türkiye'nin batısında sorun daha farklıdır. Biz bu konudaki kesin sözümüzü tarım sorunları üzerine programatik incelemelerimizi ortaya koyarken (ki bu programı ortaya koymak bu dönemin en önemli sorunlarından biridir) söylemek isteriz. Ama soruna genel yaklaşımlarsa sözkonusu olan, biz bu çerçevede Mehmet Yılmaz'le polemik içerisinde söylenmesi gerekeni fazlasıyla söylemiş bulunuyoruz. Türkiye'nin batısında yaygın kapitalist çiftlikler vardır, burada sorun daha farklıdır zaten, tarım proletaryası sorunu olarak bizim karşımıza çıkmaktadır. Tarım proletaryasının sorunu toprak sorunu değildir. Tarım proletaryasının sorunu tarımdaki kapitalist artı-değer sömürüsüdür. Bu kırsal katman proletaryanın bir parçasıdır, onun kırdaki uzantısıdır ve Türkiye'de bir-birbuçuk milyonluk bir çalışan nüfus oluşturmaktadır.

Artı Türkiye'nin batısında yaygın küçük-üreticilik vardır. Küçük-üreticinin genellikle kendi toprağı var. Bunun ötesinde bir toprak talebini destekleyemeyiz, zira bu onun zengin köylülüğe dönüşme özleminin bir ifadesi olabilir ancak. Onun küçük-üretici olarak kendi o küçük toprağındaki üretimini, orada yarattığı değerleri, bugün kapitalist tekeller sömürmektedir. Ama ucuz fiyat vererek, ama kendi malını pahalıya satarak, ama bir takım başka yollarla küçük-köylülüğün emeğini sömürmektedir, yağmalamaktadır, onun hayat koşullarını gitgide ağırlaştırmaktadır kapitalist tekeller ve onların kapitalist devleti. Bundan kaynaklanan sorunlara ve muhalefete nasıl sahip çıkmamız gerektiğini de konuşmamın daha önceki bölümlerinde zaten ifade ettim. Bu nihayet kapitalist sömürünün bir biçimidir. Yani Marks'ın daha önce aktardığım sözlerine geliyoruz. Burada sermayenin köylü üzerindeki sömürüsü, sermayenin sanayi proletaryası üzerindeki sömürüsünden biçim olarak ayrılıyor. Öz olarak köylülüğün yarattığı artı-ürüne bir biçimde el koyuyor. Ama vergi yoluyla el koyuyor, ama fiyat makası yoluyla el koyuyor, ama bir takım başka yollarla el konuluyor. Köylünün girdisi vardır, girdiyi pahalıya satıyor. Köylünün çıktısı, kendi ürünü vardır, bunu ucuza kapatıyor. Bankalar yoluyla kredi veriyor, faizle bunun bir kısmına el koyuyor. Tefeci-tüccar ara katmanları destekliyor, onları kendi aracısı olarak kullanıyor, o yolla sömürüyor, vb., vb...

Küçük üretici köylülük bütün kapitalist sömürü biçimleriyle yüzyüze kalıyor. Köylülüğün buradaki tepkisini nasıl değerlendirmemiz gerektiği üzerine de söylenmesi gerekenleri söyledim. Türkiye geleneksel sol hareketinin sorunun bu yanından haberi bile yok. Sorunun bu yanını böyle ortaya koymuyor bile. Marks bunu ta 1851-1852'de ortaya koymuş, 1990'lar Türkiye'sinde insanlar daha bu sorunun farkında bile değiller. Sorunun bu yanının, kapitalist tekellerin, kapitalist sermayenin küçük-üretici köylülük üzerindeki bu sömürüsünü ve küçük-üretici köylülüğün bu sömürüye karşı tepkisini nasıl değerlendirmemiz gerektiğinden haberleri bile yok. '80 öncesinde toprak devrimi sloganıdır gidiyorlardı, şimdi bu da bırakıldı. Köylülükle ilgili gerçekte artık kimsenin herhangi bir söz ettiği yok. Kimsenin köylülüğü tartıştığı yok. Çünkü ne diyeceklerini bilemiyorlar, nasıl diyeceklerini bilemiyorlar. Toprak devriminde iş kolaydı; Çin Devrimi'nin bir takım kalıpları vardı, onları tekrarladın mı, oluyordu köylü sorununun toprak devrimi çözümü. Şimdi o şablon gözden düştü. Yerine yeni bir şey koyamıyorlar. Ne diyeceklerini bilmiyorlar.

devrimi köylüye toprak verdi, köylü küçük mülk sahibi oldu. Ne var ki dün feodal sınıfların ya da sistemin sürdürdüğü sömürüyü bugün onun yerine geçmiş sermaye sürdürmektedir. Bunlar Marks'ın temel eserlerindeki vurgulardır ve biz bu temel düşüncelere daha ilk çıkışımızda, daha *Platform Taslağı*'mızda yeterli açıklıkta dikkat çekmiştik. *Platform Taslağı*'nın 70. sayfasından okuyorum: "*Kapitalizm koşullarında köylülerin sömürülmesi, sanayi proletaryasının sömürülmesinden ancak biçim yönünden ayrılır. Sömüren ikisinde de aynıdır: Sermaye.*" Sermaye, proleterleri artı-değer ile sömürür, köylüyü ürettiklerine ucuza elkoyarak, kendi ürettiklerini ona pahalıya satarak, artı vergiydi vb. başka bir takım yollarla onu haraca bağlayarak sömürür. Kapitalist devlet onu vergi yoluyla soyar, bankalar onu faiz yoluyla soyar, kapitalist tüccar daha değişik yollarla soyar... Dikkat edin, "kapitalizm koşullarında köylülerin sömürülmesi sanayi proletaryasının sömürülmesinden ancak biçim yönünden ayrılır. Sömüren ikisinde de aynıdır: Sermaye." deniliyor. Ve bu sözlerin devamında Marks, köylülüğü bu acılardan ancak proletarya kurtaracaktır, bir proleter hükümet kurtaracaktır diyor.

Marks'ın bu düşüncelerini niye hatırlattım? Stalin'in; bu küçük-burjuvazinin ve köylülüğün sosyalizme yanaşamayacağı iddiası Kautsky'nin bu dogması, bir uydurmadır, bu Marksizm'in tahrif edilmesidir, derken ne kadar haklı olduğunu göstermek için. Kaldı ki Stalin, Ekim Devrimi deneyimini de buna tarihsel kanıt olarak gösteriyor. Bizzat Ekim Devrimi'nin tarihsel deneyimi göstermiştir ki, bu katmanlar proletaryanın iktidar mücadelesine kazanılabiliyorlar.

Saf devrim sorunu çerçevesinde, "*Demokratizmi Savunmanın Sınırları*" kitabının arka kapağına konulmuş parçayı da burada okumak istiyorum: "*Demokratizm ufkunda boğulmuş bu insanların aynı zamanda birer proleter devrim hayranları olduğunu söylemek okuru bir an için şaşırtacaktır. Fakat dediğimiz doğrudur; bunlar proleter devrime öylesine hayrandırlar ki, onu öyle abartır ve idealize ederler ki, tam da bu yolla onu bir saçmalığa, ulaşılmaz ve erişilmez bir ütopyaya çevirirler. Onlara göre bir proleter devrim, 'ilk elden', yalnızca büyük kapitalist mülkiyeti değil fakat tüm kapitalist mülkiyeti, yalnızca büyük sermayeyi değil fakat tüm sermayeyi silip süpüren bir devrimdir. Ve eğer böyle değilse, bu devrim 'ilk elden' yalnızca 'büyük'lerle işe başlıyorsa, demek ki o, olsa olsa bir demokratik devrim olabilir ancak. Aynı şekilde, onlara göre, bir proleter devrim yalnızca sermayeyi silip süpürmekle, yani yalnızca sosyalist nitelikteki görevlerle yüzyüzedir; eğer bir devrim, 'geçerken' de olsa bir dizi demokratik sorunu da hallediyorsa, bu durumda yine o, olsa olsa bir burjuva demokratik devrim olabilir ancak.*"

Tam da Kautsky'nin, tam da Menşeviklerin Ekim Devrimi'nin ardından söyledikleri bunlar. Onlar böyle iddia ediyorlardı. Okuduğum paragrafın devamı ise şöyledir: "*Bu insanlar bilmelidirler ki, burada doktrinerlik, dar kafalık, bir şeyi aşırı idealize ederek saçmalığa vurdumak, vb., vb., vardır ama, proleter devrim üzerine, teorinin ortaya koydukları ve tarihsel deneyimin gösterdikleri ışığında bu kavrayışın zerresi yoktur. Proleter devrimin bu tür bir aşırı abartısı ve idealizasyonu, gerçekte, onu olanaksız kılmaya varır ve tersinden olarak, burjuva demokratik devrime mutlaklaştırılmış bir tarihsel temel yaratmaya hizmet edebilir ancak. Zira bu bakış açısıyla ve 'ilk elden' sorunun bu ele alınışıyla, yalnızca Türkiye'de değil, neredeyse tüm kapitalist ülkelerde, demokratik devrim programına bir tarihsel temel var demektir. Modern revizyonizmin 'anti-tekel demokratik devrim' temel tezinin anlamı ve işlevi de zaten budur.*"

Bu düşünüş tarzının bizdeki çağdaş teorisyeni 1970'lerin TKP'si idi. Anti-tekel demokratik devrim stratejisi izliyordu. Bu strateji dünya çapında bütün revizyonist programların ortak modeli idi. TKP de bu programı savunuyordu. '70'li yıllarda TİP de benzer bir programı benimsedi. *Demokratizmi Savunmanın Sınırları*'nda bu mesele bir çok yönüyle tartışılmış olduğu için burada yinelemelere girmek gereksizdir.

Ekim devrimi ve orta katmanlar sorunu

J. V. Stalin

Orta katmanlar sorununun işçi devriminin temel sorunlarından biri olduğu açıktır. Orta katmanlar, köylülükle kent emekçilerinin meydana getirdiği küçük halktır. Buna, ondadokuzunu orta katmanların oluşturduğu ezilen ulusları da eklemek gerekir. Gördüğünüz gibi bunlar, iktisadi durumlarından dolayı, proletarya ve kapitalistler sınıfı arasında bulunan katmanlardır. İki durum, bu katmanların önemini belirler: bunlar, önce varolan devletlerin nüfusunun çoğunluğunu, ya da herhalde hatırı sayılır bir azınlığı temsil ederler; sonra, kapitalistler sınıfının proletaryaya karşı kurduğu ordu için asker sağladığı önemli yedekler meydana getirirler. Proletarya, özellikle bizim Cumhuriyetler Birliğimiz gibi bir ülkede, orta katmanların, ve en başta köylülüğün sempatisi, desteği olmadan iktidarı elinde tutamaz. Bu katmanlar en azından yansızlaştırılmamış ve bunların kapiatlistler sınıfından kopacak vakitleri olmamışsa, yığın olarak, hala sermayenin ordusu halindeyseler, proletarya, iktidarı eline geçirmeyi bile ciddi olarak düşünemez. Dolayısıyla, orta katmanlar için savaşımın, köylülük için savaşımın, kızıl bir çizgi gibi 1905'ten 1917'ye kadar bütün devrimimizi kateden savaşımın bitmesinin uzak olduğu ve gelecekte de devam edeceği söylenebilir.

Eğer Fransa'daki 1848 Devrimi başarısızlığa uğramışsa, bu, başka nedenlerin yanı sıra, devrimin Fransız köylülüğünde sempati belirtileri uyandırmamış olmasındandır. Paris Komünü düşmüşse, bu, başka nedenlerin yanında, orta katmanların, ve en başta köylülüğün bütününün direncine çarpmış olmasındandır. 1905 Rus Devrimi için de aynı şeyleri söylemek gerekir. Avrupa devrimleri deneyiminden hareketle, başta Kautsky olmak üzere, bazı vülger marksistler, orta katmanların, ve hepsinden önce köylülüğün, işçi devriminin nerdeyse doğuştan düşmanları olduğu sonucuna vardılar; bundan dolayı da, sonunda, proletaryanın ulusların çoğunluğunu oluşturacakları bir gelişme döneminin, daha uzun bir gelişme döneminin öngörülmesi gerektiğine karar verdiler; onlara göre işçi devriminin zaferinin gerçek koşulları böylece doğmuş olacaktır. Bu sonuçtan güç alarak, bu vülger marksistler, proletaryayı, "zamanından önce" bir devrime karşı uyarıyorlardı. Bu sonuçtan güç alarak, "ilke sorunları" yüzünden, orta katmanları tamamiyle sermayenin eline bırakıyorlardı. Bu sonuçtan güç alarak, Rusya'da, proletaryanın azınlığı meydana getirdiğini, Rusya'nın bir

köylü ülkesi olduğunu, ve bu yüzden Rusya'da başarılı bir işçi devriminin olanaksız olduğunu anımsatıp Rusya'daki Ekim Devriminin başarısızlığını haber veriyorlardı.

İlginç olan şey, Marx'ın orta katmanları ve hepsinden önce köylülüğü bambaşka bir biçimde ele almasıdır. Vülger marksistler köylülükle ilgilenmeyip, ondan siyasal bakımdan yararlanma yetkisini tamamiyle burjuvaziye bırakıp, ilkelerinin kesinliğini böbürlenerek bağırırken, Marx, ilkeler konusunda bütün marksistler arasında en titiz olan bu marksist, sürekli olarak komünist partisine köylülüğü gözden kaybetmemeyi, onu proletaryanın davasına kazanmayı ve gelecekteki proleter devrimde onun desteğini sağlamayı öğütüyordu. 1850-1860 yıllarında, Fransa'da ve Almanya'da, Şubat Devriminin yenilgisinden sonra, Marx'ın Engels'e ve onun aracılığıyla Alman Komünist Partisine şöyle yazdığı biliniyor:

"Almanya'da her şey, proleter devrimin Köylü Savaşının bir ikinci baskısıyla desteklenmesi olanağına bağlı olacaktır." *

Bunlar 1850-1860 yıllarının Almanya'sı için; proletaryanın küçücük bir azınlık meydana getirdiği ve 1917 Rusyasındakinden daha az örgütlü olduğu; köylülüğün, durumundan dolayı proleter devrimi destekleme konusunda, Rusya köylülüğünün 1917'de hazır olduğundan da az hazır olduğu köylü ülkesi için yazılmıştır.

Tüm "ilke" gevezelerine karşın, Ekim Devriminin, Marx'ın sözünü ettiği "köylü savaşı" ile "proleter devrim" arasındaki birleşme olduğu kuşkusuzdur. Ekim Devrimi, bu birleşmenin mümkün ve gerçekleştirilebilir olduğunu gösterdi. Ekim Devrimi, proletaryanın, orta katmanları ve, her şeyden önce, köylülüğü, kapitalistler sınıfından koparmayı, bu katmanları sermayenin yedeğinden proletaryanın yedeği haline getirmeyi başarırca iktidarı alabileceğini ve elinde tutabileceğini göstermiştir.

Kısaca, bütün dünya devrimlerinin ilki olan Ekim Devrimi, orta katmanlar ve, her şeyden önce, köylülük sorunu ön plana çıkardı ve, II.Enternasyonalin kahramanlarının bütün "teorileri"ne ve bütün yakınmalarına karşın bu sorunu başarılı bir biçimde çözdü.

Eğer burada değerdense, bu, Ekim Devriminin söz edilebilirse, bu, Ekim Devriminin ilk değeridir.

Ama işler burada kalmadı. Ekim Devrimi, ezilen ulusları proletaryanın çevresine toplamaya çalışarak daha ileriye gitti. Daha önce

gibi, bu ulusların onda-dokuzu, köylülerin ve kent emekçilerinin oluşturduğu küçük halktan oluşuyor. Ama "ezilen ulus" kavramı bununla sınırlanmıyor. Ezilen uluslar yalnızca köylülük ve kent emekçilerinin küçük halkı olarak ezilmiyorlar, ama ulus olarak da, yani belli bir devlet formasyonu, bir dili, bir kültürü, yaşam koşulları, töreleri, alışkıları olan emekçiler olarak da eziliyorlar. Boyunduruğun bu çifte baskısı, ezilen ulusların emekçi yığınlarını devrimcileştirmeden edemez; onları baskının temel gücüne karşı savaşıma, sermayeye karşı savaşıma itmeden edemez. İşte proletarya, "proleter devrimi", yalnız "köylü savaşıyla" değil, aynı zamanda, "ulusal savaş"la da birleştirmeyi bu temel üzerinde başarmıştır. Bütün bunlar, proleter devrimin eylem alanını Rusya sınırlarının çok ötesine yaymadan ve sermayenin en derin yedeklerini sarsıntıya uğratmadan kalamazdı. Egemen ulusun orta katmanları için savaşım, sermayenin ilk yedekleri için savaşım, ezilen sınıfların kurtulması için savaşım da, zorunlu olarak, bazı yedekleri, sermayenin en derin yedeklerini elde etme savaşımına, sömürge halklarını ya da haklarına tam sahip olmayan halkları sermayenin boyunduruğundan kurtarma savaşımına dönüşecektir. Bu sonuncu savaşım bitmiş olmaktan uzaktır; hatta, henüz ilk kesin başarılarını bile elde edecek zamanı olmadı. Ama derin yedeklerin ele geçirilmesi için olan bu savaşım Ekim Devrimi sayesinde başladı ve, emperyalizm geliştikçe, Cumhuriyetler Birliğimizin gücü arttıkça, Batıda proleter devrim geliştikçe, kuşkusuz bu savaşım da, adım adım gelişecektir.

Kısaca: Ekim Devrimi, aslında ezilen ya da haklarına tam sahip olmayan ülkelerin halk yığınlarından oluşan sermayenin derin yedekleri için, proletaryanın savaşımının başlangıcını belirledi; ilk olarak o, bu yedeklerin ele geçirilmesi için savaşım bayrağını yükseltti; bu, onun ikinci değeridir.

Bizde köylülüğün kazanılması, sosyalizmin bayrağı altında devam etti. Toprağa proletaryanın eliyle kavuşmuş olan, büyük toprak sahiplerini proletaryanın yardımıyla yenmiş olan, ve onun yönetiminde iktidara yükselmiş olan köylülük, kendi kurtuluş sürecinin, proletaryanın bayrağı altında devam ettiğini ve daha devam edeceğini zorunlu olarak duymak, zorunlu olarak anlamak durumundaydı. Bu durum, önceleri köylülüğün korkuluğu olan sosyalizm bayrağını, onun dikkatini çeken ve yıkımdan, yoksulluktan, baskıdan kurtulmasına yardım eden bir

Ezilen uluslar için de, ama daha üst bir derecede, aynı şeyleri söylemek gerekir. Finlandiya'nın kurtuluşu, İran ve Çin'den askerlerin geri çekilişi, Cumhuriyetler Birliğinin kuruluşu, Türkiye, Çin, Hindistan, Mısır halklarına manevi yardımın açıklanması gibi olaylarla desteklenen ulusların kurtuluşu için savaşıma çağrı, ilk kez, Ekim Devriminde galip gelmiş insanların ağızlarından duyuldu. Daha önce ezilen ulusların gözlerinde baskının simgesi olan Rusya'nın, sosyalist olduktan sonra, bugün, kurtuluş simgesi olması olayını rastlantıya bağlayamayız. Lenin yoldaşın adının, bugün sömürge ve haklarına tam sahip olmayan ülkelerin çökmüş ve ezilmiş köylülerinin ve devrimci aydınlarının ağızındaki en değerli ad olması da bir rastlantı değildir. Nasıl ki, eskiden hristiyanlık, koca Roma İmparatorluğu'nun baskı altındaki ve ezilmiş köleleri tarafından son çare olarak görülmüşse, bugün de sosyalizm, emperyalizmin geniş sömürge devletlerinin sayısız yığınları için kurtuluş bayrağı olarak kullanılabilir (ve şimdiden kullanılmaya başlanmıştır!). Bu durumun, sosyalizme düşman önyargılara karşı savaşımı büyük ölçüde kolaylaştırdığından ve sosyalizm düşüncelerine ezilen ülkelerin en geri kalmış köşelerine kadar yol açtığından kuşku duyulamaz. Eğer bir sosyalist için, eskiden, ezilen ya da ezen ülkelerin proleter olmayan orta katmanlar önüne açıkça çıkmak zor idiyse, bugün, o, bu katmanlar arasında sözlerini dinletmek ve hatta izlenmek umuduyla açıkça militanlık yapabilir ve sosyalizm düşüncelerini yayabilir; çünkü onun Ekim Devrimi diye güçlü bir kanıtı vardır. Bu da Ekim Devriminin bir başka sonucudur.

Kısaca, Ekim Devrimi, tüm ulusların ve aşiretlerin orta katmanlarına, proleter olmayan katmanlarına, köylü katmanlarına doğru, sosyalizm fikirleri yolunu açtı; onlar arasında sosyalizm bayrağını sevilir hale getirdi -bu da Ekim Devriminin üçüncü değeridir.

7 Kasım 1923

Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu,

Sol Yayınları, 3. baskı, s.228-233

* K.Marx'tan F.Engels'e 16 Nisan 1856 günlü mektuptan. (Bkz. Marx-Engels, *Seçme Yapıtlar* 1, Sol Yayınları, Ankara 1976, s.638. -Ed)

Kulübelere barış, saraylara savaş!

Varoşlar: Karmaşık çelişkiler alanı

Kapitalizmde bütünleşme ve parçalanma eğilimleri

1989 sonrası dünya modern kapitalist barbarlığa kalmış gibi görünüyordu. Sosyalizmin ve sınıf mücadelesinin ölümü, bu sayede "tarihin sonu" ilan edildi. Ulus-devletlerde temel varoluş biçimini bulan dünya kapitalizminin, "karşılıklı bağımlılık" ara basamağından geçerek, daha ileri ve bütünleşmiş varoluş biçimleri üreteceği iddia edildi. Uluslararası entegrasyon ve globalizm/küreselleşmeye dayalı bir yalan bombardımanı ile emperyalizm gerçeği gizlenmeye çalışıldı.

Ne var ki, son 7 yıl içinde, bu yalanları tuzla-buz eden sayısız olay yaşandı. "Avrupa tek devleti"ne giden yolda olduklarını iddia eden kapitalist-emperyalist ülkeler, son 50 yılın en parçalayıcı siyasi süreçlerini yaşadılar. "Avrupa Birliği", sadece kendi iç çelişkileri ile değil, Avrupa işçi sınıfının büyüyen eylemliliğiyle de baltalandı. NAFTA gibi bir uluslararası Kuzey Amerika entegrasyon projesi, Chiapas'tan beri yayılan bir şekilde sıcak sınıf savaşını hatırlattı Meksika'ya. Emperyalist-kapitalizmin bu "yeni" ve beklenmedik parçalanma süreç ve eğilimlerine, eski ve yaygın bölünme/savaş gerçeği eşlik etti. Yeni Dünya Düzeni denilen şeyin bir Pax Americana bile olamadığı anlaşıldı.

Türkiye kapitalizmi 1989'la şiddetlenen bu yalan bombardımanına tutundu. Böylece ülkedeki sınıf mücadelesini dizginleyebilmeyi umdu. Bir yandan Avrupa Birliği, öte yandan Türkiye Cumhuriyetler demagojisi ile "emperyalist Türkiye" imajı çizildi ve böylece kitlelerde refah-huzur içinde bir ülke için büyük olanaklar doğduğu izlenimi yaratılmaya çalışıldı. Bu ideolojik bombardımana ayakları ülke gerçeğine basmayan ve devrimci bir konumlanıştan uzak sol aydın çevreler de katıldı. "Emperyalist Türkiye", "ulus-devletin aşılma olduğu bir emperyalist dünya sistemi" gibi Kautsky'nin "ultra-emperyalizm" teorilerinden miras fikirler yayılmaya çalışıldı. Devrimci demokrasinin teorisizliğine sağlıklı bir aydın tepkisi olan bu teorisizm eğilimi sonuçta fazla karşılık bulmadı. Zira burjuvazinin hayallerini ve yönelimlerini onun iç zayıflıklarından ve şartlarından koparan bu bakış, hayatın gerçekliğinde sınıandı. Orta Asya hayallerinden yüzgeri eden burjuvazi tarihinin en parçalayıcı süreci içine girdi ve bugün hala bunu yaşıyor. Temel varoluş biçimi olan üniter ulus-devlet, Kürt ulusal kurtuluş

mücadelesi karşısında hemen tüm kurum ve uygulamalarıyla şimdiden iflas etti. Bu iflas ulusal özgürlük mücadelesinin zaferi veya yenilgisine bağlı değildir. Ulusal hareket yenilse bile artık TC eski varoluş biçimini koruyamayacaktır.

Burjuvazi, hayatın gerçekliğinde oldukça zayıflamış olsa da, bugün yalan bombardımanını aynı argümanlarla sürdürmeye çalışmaktadır. Bu ideolojik kampanyanın önemsiz bazı sol çevreler dışında esas etkisi kitlelerin geri kesimleri üzerinde kendini göstermektedir ve Gümrük Birliği Antlaşması çerçevesinde dozu yeniden artırılmaktadır. Komünist hareket bu gerici yalan kampanyasını karşılamalıdır.

Ayrıca sorun sanıldığı gibi basit anlamıyla bir globalizm ve ulus-devletler sorunu da değildir. Bütünleşme-parçalanma ikilisi, emperyalist-kapitalist dünya sisteminin yapısal bir sorunudur ve ulus-devlet temel biçimi altında da aynen işlemektedir. Kentlerle kırlar arası çelişki ve bu çelişkinin kapitalizm altında yaşanan biçimi, bu bütünleşme-parçalanma, sürecinin bir diğer boyutudur. Kentleşme kapitalist gelişmeye koşut olarak doğal bir tarzda artmakta, bu ise çelişkinin kapitalizm altında çözülebilir olduğu iddia ve yalanını boşa çıkarmaktadır. Kuşkusuz kapitalizm durağan bir sistem değildir. Buna karşın, kapitalist sistemin doğal evrimiyle ortaya çıkan olgular, her seferinde yine kapitalist sistem tarafından bozulmakta ve gerçekte toplumsal bir devrim ihtiyacı doğurmaktadır. Bütünsel bir çelişkiler yumağı olarak kapitalizmin kentleşmesi yeni Gazi'lerin altyapısı olmakta, globalleşmesi ise yeni Chiapas'lar yaratmaktadır. Çünkü kapitalizm, tarihsel gelişim evresinin ortaya koyduğu çelişkileri

çözümleyebilmekten, doğası gereği, yapısal olarak uzaktır.

Komünist hareket, herşeyden önce, kapitalizmin, onun gelişiminin ve temel toplumsal-siyasal sonuçlarının bilimsel çözümlemesi demektir. Bu bütünleşme-parçalanma ilişkisini bile yerli yerine oturtamayanların düzene karşı konumlanışları ise, istikrarsız ve geçicidir. Kır yoksullarının 1960'larla artan mülksüzleşmesi ve kente göçü ile küçük-burjuvazinin çözülüşü üzerine şekillenen devrimci demokrat akımlar, küçük-burjuvazinin sistemle görece ve geçici bütünleşmesi üzerine tutanamamakta, tasfiye olmaktadır. Zira kendileri bir dönüştürme gücü olmadıklarından, kendilerini şekillendiren toplumsal sınıf ve katmanlarca dönüştürülmektedirler. Aynı akımlar, bu süreçte, bu sınıf ve katmanların daraldığı ve proletaryanın (kapitalizmdeki biricik devrimci sınıfın) güçlenip büyüdüğünü ya yeterince görememekte, ya da gördükleri olguyu değerlendirememektedirler. Bu akımlar, ısrarla karşı-devrimin bu ara sınıf ve katmanlarda ürettiği güçlü liberalizmi-apolitizmi ve gerici ideolojilerin yaygınlığını görmemektedirler. Bu algılayıştan karamsar bir düşünüş ve ruh hali doğması kadar normal bir şey ise olamaz. Devrimci demokrat militanın geçmişte gecekondulu yaptığı semtlerin şimdi ANAP ya da RP'nin oy kalesi haline geldiğini gördüğü noktada yaşadığı tastamam budur.

Kendi şekillendiği alanda temel varoluş koşullarını bulan halkçı-demokrat akımlar, varoşlara bakmakta, buralarda altyapı olanaklarının yokluğunu, konut ve yaşam alanlarının burjuva hukukuna uyumsuzluğunu, marjinal sektörlerde çalışanların sosyal-mesleki güvencesizliğini ve yaygın-derin sefaleti görmektedir. İşçi sınıfına baktığında ise

görece mesleki-sosyal güvenceleri ve geliri (ki proletarya hiçbir toplumda en yoksul kesim değildir) gören halkçı-demokrat akımlar, bundan hareketle, burada temelli bir devrimci potansiyel görememektedir. Halbuki işçi sınıfı görece ve kısmi kazanımlarını eylemliliğine borçludur ve bu kendisinin eylemli bir eğitimini tanımlar. Ya da, bir dizi temel ya da lüks (ev ya da TV) ihtiyacını elde eden işçi sınıfı, aslında perhizci ve kaderci apolitizmini etkisinden de kurtulacaktır. Kadercilik, dini-gerici ideolojinin temel dayanağı olarak, halkçı-demokrat akımlarla aynı temel alanı seçmiştir; varoşlar.

Burada bir dizi çelişik eğilim ve gelişmeyle ifade edilen kısa bir sonuç çıkaralım. Kapitalizmin bütünleşme eğilimi de parçalanma eğilimi de yapısaldır. Biri diğerine karşı kesin bir üstünlük kurabilme şartlarından bugün de yarın da yoksundur. Her iki eğilimin de, devrimci politik özne tarafından değerlendirilebilecek potansiyel devrimci dinamikler ürettiği açıktır. Sorun, bu potansiyelin komünist-ihtilalci bir sınıf partisi önderliğinde, sermayeye karşı proleter bir devrime yöneltilebilmesidir.

Türkiye: Varoşlara yığılmanın sosyal-siyasal sonuçları

1950'lerde kırdaki makinalaşmanın artması ve feodal ilişkilerin evrimci bir tarzda çözülmesi temelinde hızlı bir kentleşme yaşanmaya başlandı. 1960'larla birlikte, kitlesel emekçi yoğunlaşmaları oluşturan ve kültürel-sosyolojik dokusuyla hala önemli ölçüde kıyı yansıtan varoşlar oluştu.

Kapitalist kentleşmenin esası, onu oluşturan ana bölünme olan emek-sermaye, proletarya-burjuvazi ikiliği üzerine kurulur. Burjuvazi için planlı, yaşanabilir, sağlıklı ve estetik bir konut olanağı demek olan kapitalizm, proleter kitleler için plansız, süreklilikten uzak, sağlıksız, yasadışı ve insani öğelerin hepsinden -tabi ki estetikten de- uzak bir konutsuzlaştırma demektir.

Bu noktada, kapitalizm için çözümsüz bir parçalanmışlık olgusu daha tanımlanabilir. Yapısal özellikleriyle kapitalizm için çözümsüz olan bu çelişki, gecekondulaşma olgusuyla yumuşatılmamakta, tersine şiddetlenmektedir. Yeni ve ek bütünleşme sorunları doğurnakla kalmamakta, kapitalizmi tehdit eden dinamiklerin politik ifadelerini kolaylaştıran bir altyapıya dönüşmektedir.

1960'ların ikinci yarısında hızla artan küçük-burjuva siyasal hareketlilik, 1970'lerle birlikte kendi yaşam alanlarına, varoşlara yerleşti. Bu hareketliliğin kökeninde, hızlı biçimde çözülen geleneksel kırsal katmanların kapitalist gelişmenin kendisi tarafından düzene entegrasyonunda zorlanma ve kentlere yığılan bu kesimin üstüste binen çelişkilerin yoğunlaşmasıyla kolaylaşan politizasyon olanakları vardı. Burjuvazi-proletarya çelişkisiyle dolaylı bir ilişki içerisindeki çelişkiler üzerinden gerçekleşen bu devrimci politizasyon, esasta sivil faşist harekete karşı şekillendi. Zira sistemin bir dizi sonucuna tepki duysa da proletaryanın devrimci önderliğinden yoksun bulunan ve küçük-burjuvaziden kent yoksullarına uzanan bu heterojen sınıf ve katmanların sistemle bağları da ciddi bir önemdeydi. Bu ciddi bağa eklenmesi gereken bir öteki temel olgu ise, sivil faşist hareketin ve dinsel gericiliğin de toplumsal tabanını bu aynı varoşlarda araması ve bulmasıdır.

Zorunlu göçün yarattığı yığılma ve bazı sonuçları

1984 sonrasında ülkedeki politik gündemin ana belirleyene dönüşen, sistemin krizini ağırlaştıran ve rejimin temellerini sorgulatan Kürt özgürlük mücadelesi, giderek bir ulusal savaş düzeyine ulaştı. Savaşın dayandığı kesimler yoksul köylülükten şehrin modern sınıflarına yayıldı. Gerilla savaşı biçiminde süren ve halk desteği alan savaşa karşı sömürgeci-kapitalizm kirli bir savaşı dayattı. Kürt halkı ile gerillanın ayrılmaz hale gelmesiyle birlikte, kitlesel zorunlu göç başladı. Bu topyekün saldırının ana hedefi, gerillanın bulunduğu alanları insansızlaştırmaktı. Böylece binlerce köy yakılıp yıkılarak boşaltıldı. Türkiye nüfusa oranla konutsuzlaştırma oranında, sadece resmi bir savaşın sürdüğü Bosna'nın gerisinde kalarak, dünya ikincisi oldu. Böylece zaten ekonomik nedenlerle süren göç daha da arttı. Gerek bu olgu, gerekse ulusal mücadelenin artan sınıfsal destekleri, mücadeleyi metropollere, aslında onun varoşlarına taşıdı. Ulusal temelde de olsa sosyalizm eğilimleri taşıyan ve emekçi sınıflara dayanan PKK'nın Türkiye devrimci dinamikleriyle birleşmesine engel olmak, bunun için de bastırılmayan savaşı Kürt-Türk milliyet eksenine kaydırmak, devletin bu dönemki temel yönelimi oldu. Bu aynı zamanda iki gerçekliğin kabulünü ve devletin bunları hesaplayarak hareket ettiğini gösterir:

Devlet Kürt halkını kaybetmiştir ve savaşı milliyet eksenine çekmekte bir sakınca görmemektedir. Bu amaçla kontr-gerilla eylemlerini, katliam girişimlerini yaygın provokasyonları uygulamaya sokmuştur. Uğur Mumcu'nun öldürülmesi ile Gazi'deki kontrgerilla saldırılarının PKK'ye yüklenmeye çalışılması anlamlıdır. Bu iki başarısız girişimin tersine, devlet bir dizi adli ve sosyal olayı kullanarak, Kürtlere yönelik provokatif kitle kışkırtmasını bir çok örnekte başarmıştır. Özellikle Ege gibi bir bölgenin kasaba ve küçük kentlerinin tutucu-milliyetçi ortamında, Kürtlere maledilen bazı olaylar üzerinden, kitle eylemleri organize edildi ve bu şoven

dalgayı besledi.

Devletin provokasyon mantığı düşünülürse, bunun bizzat devlet tarafından yaygınlaştırılma ve metropol varoşlarına taşınma ihtiyacı yakıcıdır. Herşeyden öte devlet, varoşlarda konumlanmış küçük-burjuvazi, hatta yarı proleter kesimler üzerinden, orta vadede, vurucu bir karşı-devrimci güç yaratmayı hedeflemektedir. Bu sivil faşist hareketin de varlık gerekçesidir.

Sivil-faşist hareket, 1980'ler sonrasında vazgeçilmez gayrı-resmi vurucu-provokatif rolüyle, esasta Kürt özgürlük mücadelesine karşıtlık temelinde konumlanmıştır. Topluma yönelik şoven devlet kampanyasının kendisiyle bütünleşen sivil-faşizm, özellikle varoşlarda, işsiz-küçük-burjuva kesimleri temel alan bir örgütlülüğe sahiptir. Bu kapitalizme karşı tepkileri bozmak ve saptırmak temelinde de bir konumlanıştır.

Bu karşı devrimci dinamik, militan bir kitle mücadelesine dayanılarak yokedilebilir. Bu militan kitle mücadelesi ise, ancak güçlü bir anti-şovenist, anti-kapitalist ajitasyon/propaganda/örgütlenme/eylem sürecinin ürünü olabilir. Ayrıca ancak böyle bir faaliyetle Kürt emekçi kitlelerinin ortak bir kitlesel mücadeleye çekilmesi olanaklıdır. PKK metropollerde kitleleri aktifleştirmekte zorlanmaktadır. Aslında bunun kendisi, ulusal temelde yürüyen mücadelenin kendi taktik yönelim yanlışlığı ve stratejik sınırlılığından doğmaktadır. Ulusal hareketin sistemin kendisini değil de sadece belli bir coğrafyadaki özel varlığını tehdit etmesinden doğan bu gerçeklik, önderliğin metropollerdeki kitlelere lojistik destek gücü olarak bakmasında yansımaları bulmaktadır.

Devletin oyunları ve varoş hareketliliğinin sorunları

Sivil faşizm varoşlarda arazi mafyasının temelidir. Varoşlardaki yerleşim anarşik, plansız gelişime sahip kapitalizmin bir ürünü olduğundan, hemen tamamen tapusuz, yani yasadışıdır. Bu basit bir hukuk sorunu olmaktan öte, varoşların temel gerilim noktalarından da biridir. Konutların yasadışı oluşu, temel altyapı (yol, su, elektrik vb.) uygulamalarının da doğal ve hukuki bir yoksunluğunun bahanesi olarak ileri sürülebilmektedir.

Bütün bunlara eklenen bir başka olgu, 1980 sonrası üretim-yatırım alanından çekilen spekülasyon rant kazancının bir ayağının da varoşlarda oluşudur. Burjuvazi yarı legal bir devlet kurumu olarak konumlandığı sivil faşizmi besleyeceği bir yasadışı alan açmıştır. Devletin kendisini kendi koyduğu hukukun dışında varolmak zorunda bırakan bu duruma, devletin tanımayan bir kontgerilla ve mafiya aygıtı

olduğunu teşhir için kullanılmalıdır.

Doğrudan yasadışı konut ve yerleşim üzerinden kitlelerle devlet güçleri yerel planda karşı karşıya kalmaktadırlar. Buralarda hem radikal bir direniş yaşanabilmekte, hem de devrimci politizasyon kök tutabilmektedir. Yine de sorun yasadışı konut ve yerleşimden doğabilecek bir muhalefet olduğu ölçüde, sistem,

özellikle seçim dönemlerinde ruhsat, tapu dağıtarak ve altyapı hizmetlerini taşıyarak, bu çelişkiyi bir ölçüde olsun sönmüştür. 1980 öncesinde devrimci akımların etkin olduğu gecekondu semtlerinden daha sonraları ANAP gibi bir liberal-rant partisinin tutunabilmesi öğreticidir.

Sağlıklı, insani, yasal konut ve yerleşim sorunu, kapitalizmin metropollerinde de yokedilebilir olmaktan uzaktır. Herşeyden önce gecekondu terimi Amerika'dan doğmuştur ve halen ABD'de bir milyon insan evsizdir. Japon hükümeti Tokyo metrosundaki evsizler için şehir dışında bir site-hapishane hazırlamış ve zorla nakili denemiştir. Aldığı cevap ise direniş olmuştur. İrk ve mezhep ya da din temelinde yerleşimlerden oluşan gettolar, emperyalist metropollerdeki ayrımcılığın ve ırkçılığın bir yansımasıdır. Suç ve uyuturucu gibi sektörlerin yoğunlaştığı bu alanlar, kapitalizmin birkaç km. ötedeki vitrinlerinin, gökdelenlerinin üzerinde yükseldiği gerçek temellerdir. ABD'de ortalama insan ömrü 76, Harlem'de ise 49'dur ve bu, Bangladeş'in ortalama insan ömrü süresi ile aynıdır.

Türkiye'de konut problemi daha ağır bedellere de neden olabilmektedir. Örneğin fazla büyük olmayan bir sel baskını varoşlarda gerçek bir emekçi katliamına dönüşebilmektedir. Bu rutin bir hal almakta, devlet görevlileri bizzat kendi sorumlulukları olan böyle bir sonucu Allah'a havale etmektedirler. Yaygın bir sefaleti, yoğun bir terörü her gün iliklerinde yaşayan bu kesimin gençlerinin, bırakınız alış-veriş etmeyi, gezmek ve görmek için bile çalışmaktan dolayı gitmeye vakit bulamadığı büyük mağazaları tahrip etme eğilimi taşıması doğaldır ve meşrudur. Varoşlardan akan afro-Amerikan gençliğinin kendisine yapılan haksızlığa karşı şehri yaktığı ve yağmaladığı Los Angeles gerçeği de hatırlanmalıdır.

Bu, oluşumun ilk evresinde işçi sınıfının fabrikalardaki makinalara saldırdığı "makina kırıcılığı" eğilimiyle kıyaslanmamalıdır. Proletarya bir ilk çocukluk tepkisi vermiştir. Onun tarihsel rolü burjuva-kapitalist iktidarı devirmektir. Küçük-burjuvazinin verdiği sistem karşıtı dağınık ve tepkisel eylemler ise, bir çocukluk sonucu değil, tersine yapısalıdır. Bununla birlikte, proletarya, kendisi bu davranış ve yöntemleri temel araçlar olarak kullanırken, devletin meşru görür ve toplumsal anlamıyla destekler.

Devletin 1980 lerin ortalarından beri varoşlarda sağladığı hakimiyet, Gazi ile birlikte, geri döndürülemez bir biçimde kırılmıştır. Belli kesilmeler ve kırılmalar yaşasa da, yeni dönemde politik varoş hareketliliği bunun bir göstergesidir. Bir önceki dönemde liberal kültürün, köşe dönücülüğün, bireyciliğin, fırsatçılığın apolitizmin etkisine eklenen kardeşçilik, tutuculuk ve tarikatlar temelindeki düzenin varoluşu giderek zayıflamaktadır. Bu koşullarda sistem, düzen dışı politizasyon eğilimlerine karşı Türk-Kürt kutuplaşmasının yanısıra Alevi-Sünni çatışmasını koymaya çalışmıştır.

Düzen burada birden fazla hesap yapmaktadır. Birincisi; genel olarak yükselen ve yükselecek olan işçi sınıfı hareketine karşı sınıfı bölecek suni ayrımlar öne çıkartılmaktadır. Emek-sermaye temel çelişkisi bu yolla perdenlemek istenmektedir. İkincisi; kemalist bir Alevi hareketi yaratarak, böylece hem Kürdistan'da ulusal hareketi mezhepler temelinde bölmek, hem de metropollerde kaba şovenizme ilk elden uzak Alevi emekçi kitlelerini milliyetçi bir temelde yedeklemek hesabı yapılmaktadır. Üçüncüsü; kriz altında ideolojik-politik bir yıpranma ve işlevsizleşme yaşayan sosyal-demokrasiyi ve sol reformizmi yeniden bu hareketten güç alarak canlandırmak istemektedir. Dördüncüsü; bu gelişmeleri bir Alevi-Sünni çatışması çerçevesinde şekillendirmek ve Sünni emekçilere dayalı gerici akımları ayakta tutmak istemektedir.

U.Mumcu'nun öldürülmesi, Sivas katliamı ve Gazi'nin her birinde, kitle mücadelesi, düzenin bu amaçla uyguladığı kontr-gerilla saldırısı ve kışkırtmalarını devrimci bir tarzda boşa çıkardı. Yine de bu, düzenin tamamen başarısız olduğu anlamına gelmiyor. Herşeyden önce Alevi ağaları eliyle bir devlet aleviciliği yolunda belli adımlar atıldı. Tersinden de, Sünni varoş emekçileri arasında RP ve yer yer de MHP ciddi bir güç haline geldiler. Buna başka şeyler de eklenebilir. Bu gelişmelerin devlet için bir başarı olduğu açıktır.

***

Sınıf devrimcileri politik varoş hareketliliği gerçeğine rağmen siyasi süreçlerdeki kilitlenmenin sürdüğü tespitinde bulunmaktadırlar. Politik bir sınıf hareketi dışında bir süreci ileri doğru açacak herhangi bir kuvvet de bulunmamaktadır. Bu anlamda sınıf devrimcilerinin temel ilgisi, politik bir sınıf hareketliliğini yaratmak noktasında ve sınıfın ihtilalci-komünist öncü partisini inşa faaliyetine kilitlenmiştir.

Buna karşın, esasta gençlik üzerinde yükselen politik varoş hareketliliğine karşı bu temelden sapmaya yol açmayacak tarzda bir ilgi ihtiyacı doğmaktadır. Sınıf devrimcileri, varoş hareketliliğine karşı bu sorumluluklarını Ekimci Genç Komünistler üzerinden yerine getirebilirler, getirmelidirler.

EGK şimdi, eski mevzilerini hiçbir biçimde boşa çıkarmadan, parti inşa sürecine en ileri katkıyı bu alanda da örgütlemekle sorumludur ve bunun gereklerini yerine getirmek için seferber olmalıdır.

Kulübelere barış, saraylara savaş!
A. ÖZEN

Fransa'da Sağ'ın Seçim Hezimet

21 Nisan günü Jacques Chirac'ın parlamentoyu feshetme kararının açıklanmasının hemen ardından yaptığımız değerlendirmede, "Fransız burjuvazisi erken seçimlerin düzene taşıyacağı taze kanı işçi sınıfına, emekçilere yeni bir saldırı kampanyasının sıçrama tahtasına dönüştürmeyi planlamaktadır. On dört yıllık Mitterrand döneminin enkazı altından henüz çıkamayan Fransız solunun, beklenmedik sürpriz bir sonuç saklı tutulma kaydı ile, gafil avlandığı bu erken seçimlerde mevcut iktidar açısından bir tehlike oluşturmadığı açıktır" demiştik.

Aradan geçen bir kaç haftalık zaman içinde gelişmeler tamamen farklı bir yörüngeye girdi. Tüm öngörüler ve hesaplar tersyüz oldu ve sonuçta saklı tutmuş olduğumuz "sürpriz sonuç" ortaya çıktı.

Hiç de beklenmeyen ve herkesten önce yeni parlamenter çoğunluğun önderliğini şaşırtan bu sonuçları üç açıdan irdelemek ve değerlendirmek gerekir.

Birincisi, Fransız seçmenlerinin meclisin fesih kararının açıklandığı günün arifesine kadar "henüz hükümet olmaya hazır olmadıklarını" açıklayan sosyal demokratları ve müttefiklerini, deyim yerinde ise, neden zorla hükümet koltuğuna oturttuklarıdır.

İkincisi, hükümet değişikliğinin Fransa açısından anlamı, önemi ve açtığı yeni iç politik perspektiflerdir.

Üçüncüsü, belli başlı Avrupa başkentleri değerlendirildiği gibi, Avrupa bağlamında etkileridir.

Kitleler kemer sıkma politikasının hesabını sordu

Fransa'da, Mayıs 1995'te Jacques Chirac cumhurbaşkanlığına seçildi. Yeni başkanın politik hafifliğinin iyice derinleşmekte olan düzen krizine eklenmesiyle ülkenin toplumsal yaşamında hareketli bir dönemin başlayacağı ve beklenmedik gelişmelerin yaşanacağı, bir çok gözlemcinin açık ifade etmese de paylaştığı bir kanı idi. Bu kanı kısa sürede önemli ölçüde doğrulandı. Benzerine ondokuzuncu yüzyılda, Mareşal MacMahon döneminde rastlanan meclis feshi ve sonuçları bunun son örneğidir.

Aradan geçen iki yıllık süre içinde ülke kapsamlı bir sosyal çalkantıya sahne oldu. Doruğa tırmanan "sosyal eşitsizliği" dizginlemek adına halkoyunu gaspeden yeni başkan, tıpkı öncelleri gibi hızla rota değiştirdi. İktidar olur olmaz, "mevcut ulusal ve uluslararası koşullarda tek olanaklı iktisadi politikanın kemer sıkma politikası" ilan eden Chirac'a Fransız

emekçileri Aralık '95 eylemi ile cevap verdiler. Düzene ve benzer dolandırıcılıklara karşı onyıllardır birikmiş olan öfkelerini döktüler. Ardından kamyon şoförleri direnişi, sağlık personeli ve kamu kuruluşları çalışanlarının eylemleri, ırkçılığa ve yabancı düşmanlığına karşı dev kitle gösterileri vb. gelişmeler birbirini izledi. Mücadele dinamikleri toplumun belli başlı tüm emekçi sınıf ve katmanlarını kapsadı.

Eylem dalgası öndersizlikten dolayı politik ifadesini bulamadığı için dindi, geri çekildi. Fakat, bu eylem dalgasının toplumda kalıcı izler bıraktığı, düzene karşı hoşnutsuzluğu kendiliğinden de olsa bir bilince dönüştürdüğü de tartışmasızdır.

Chirac ve ekibi ise gelişmelerin dinmesiyle birlikte pasif bir bekleme konumuna çekildiler. Zira sosyal demokrasi Mitterrand'ın geride bıraktığı enkazın altından daha yeni yeni çıkmaya başlıyor, yeniden bir çekim merkezine dönüşmesi zor görünüyordu. Sosyalist Partisi ve müttefiklerinin etkin bir muhalefet yürütmeyip gelecek yıl yapılması gereken seçimler için mevzilenmeleri Chirac'a cesaret kazandırdı.

Parlamentoda ezici çoğunluğa sahip, iktidarın ve hükümetin tüm kilit mevkielelerini tutan sağın seçmenlerden yeniden imzasız bir çek koparmaya kalkması, toplumda bir nevi provokasyon etkisi yarattı. Hükümetin kemer sıkma politikasının dozunu arttırmakta zorluk çektiği bir sırada seçimlere gidilmesinin ne anlamına geldiğini kitleler çabuk farkettiler. Kitleler, iktidarın Maastricht anlaşmasının öngördüğü ultra-liberal önlemleri yürürlüğe koymak, yani özelleştirmeleri, toplu işten atmaları, arta kalan sosyal kazanımları gaspetmeyi daha da hızlandırmak için taze kan arayışında olduğunu kolay kavradı.

Buna daha iki yıl önce "sosyal eşitsizliği" dizginlemek için işbaşına getirilen ve verdiği vaatlerin tam tersini

uygulayan Chirac ve çevresinin küstah ve kaba davranışları da eklenince tepki yaygınlaştı ve tüm hesaplar altüst oldu. Ayrıca, İngiltere'de 1 Mayıs günü yapılan ve İşçi Partisi'nin zaferiyle sonuçlanan seçim sonuçlarının Fransız seçmenlerinin "yeni kemer sıkma politikasına hayır" eğilimine cesaret vermiş, ivme katmıştır.

Seçimlerin ilk turunda muhalefet beklenmedik oranda oy aldı ve böylece ikinci turda çoğunluğu kazanma şansı elde etmiş oldu. Chirac'ın buna, başbakan Juppé'yi azlederek, kaba bir potla karşılık vermesi oynanan maskaranın gerçek yüzünü orta yere serdi.

Bu arada ikinci tura ilişkin kamuoyu araştırmaları, özellikle de isabetliliği ile tanınan ve yasak olmasına rağmen internet aracılığıyla yayılan sivil polis anketleri de piyasaya sürüldü. Medya da yasağı çiğneyerek ikinci turun sonuçlarını bir kaç gün önce yayınladı. Tüm bunlar 1995'de kandırılmış olmanın hesabını sormak isteyen kitlelere cesaret veren ek faktörler oldu.

Sosyal demokrasiye kerhen destek

Bu ortam ve koşullarda yaşanan gelişmeler bize seçimleri solun kazanmadığı ama sağın kaybettiğini göstermektedir. Düzene karşı biriken derin toplumsal hoşnutsuzluk, yani Aralık '95 ruhu, Kamyon şoförleri direnişi vb. ile oluşan toplumsal atmosfer başka bir seçenek yaratamadığından ötürü sosyal demokrasinin potasına kaymıştır. Fransız seçmenler Sosyalist Parti'ye kerhen destek vermiştir.

Seçim sonuçları tali ayrıntılarından arındırıldığında, Aralık 1995 eyleminin, bugüne uzanan etkisinden başka bir şey değildir. Ciddi devrimci örgütlenmelerin bulunmadığı, anti kapitalist devrimci düşüncelerin karikatürlere konu olma dışında yaşam hakkının olmadığı tüm Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Fransız toplumunda da burjuvazi emekçi kitleleri adeta bir labirent içinde

gezdirilmektedir. Liberal sosyal demokrasi ile liberal sağ partiler arasında mekik dokutturmaktadır. Kapitalist sisteme karşı gelişen emekçi kitlelerin öfkesi bu labirentte etkisizleştirilmekte, tüketilmekte ve böylece düzenin ömrü uzatılmaktadır.

Chirac'ın harakiri operasyonu sonucu Fransa'da gerçekleşen hükümet değişikliği, sosyal demokrasinin hiç de beklemediği bir anda ateşten bir gömlek giymesine benziyor. Herşey bu ülke toplumunun ciddi gelişmelere gebe olduğunu gösteriyor. Aslında seçim sandıklarına konan oy pusulalarında aday isimleri değil, kitlelerin acil talepleri yazılıydı. Bu taleplerin başlıcaları: işsizliğe çare bulmak, gününbirlik yaygınlaşan yoksulluğun önünü kesmek ve alım gücünün düşüklüğünü gidermektir. İşçi ve emekçi kitleler bu taleplerine acil bir biçimde cevap beklemektedir, gelenekselleşmiş oyalamalara karınlarının tok olduğunu açıkça ifade etmektedirler. Seçim akşamı Sosyalist Partisi'nin karargahı önünde toplanan binlerce genç seçim zaferini kutlamak için değil, bu talepleri bir kez daha hatırlatmak için "Yabancılar yasası lağvedilsin!", "işsizlere iş!", "evsizlere ev!", "vaadlerinizi tutun!" diye haykırıyorlardı.

Yeni hükümet toplumun beklentilerine yanıt verebilecek mi?

Oysa yeni sosyal demokrat hükümetin bu toplumsal beklentiler karşısında yapacağı fazla bir şeyi yoktur. Burjuvazi olası bir sosyal patlamanın önünü almak için, en fazla çok sınırlı bazı önlemlerin alınmasına katlanabilir. Fakat, kitlelerin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal çöküntünün boyutları o kadar derindir ki, öyle sembolik jestlerle geçirilecek, halledilecek nitelikte değildir. Borsa, spekülasyon ve rantiyeciliğin başta gelen bir meziyet olduğu bir toplumda milyonlarca işsiz, yoksulun acil taleplerine cevap vermek mümkün değildir.

Adı dışında Sosyalist Parti'sinden hiç bir farkı kalmamış olan Fransız Komünist Partisi yöneticileri hükümete katılmak için can atmaktadırlar. Ancak taban basıncını da gözeterek bazı şartlar koşmaktadırlar. Bu sembolik şartlardan bir tanesi asgari ücretin iki aşamada beşer yüz frank arttırılmasıdır. Oysa bu, en köhne bir kiraathanede bir işçiye her gün bedava bir kahve içirmeye benzetilmektedir. Bu ve buna benzer sembolik jestlerle milyonlarca emekçinin beklentilerine yanıt verilemeyeceği açıktır. Fransız sosyal demokratlar bu gerçeğin bilincindedirler ve seçim sonuçlarının açıklanmasıyla

birlikte koro halinde tekrarladıkları tek söylem "ne hayal kırıklığına uğratmaya, ne hata yapmaya, ne de zaman kaybetmeye hakkımız var" şeklindedir.

Fakat geline aşamada kitleleri kapitalizmin krizine alıştırmak, boyun eğdirmek için denenmeyen reçete, uygulanmayan oyalama yöntemi kalmamıştır. Hükümet değişikliklerinin hızı bile düzenin yalama olduğunun en somut göstergesidir. Dolayısıyla, çok kısa bir süre içinde kitleler, fazla hayale kapılmaya bile zaman bulamadan, işbaşına getirdikleri yeni ekibin çaresizliğini göreceklerdir.

Tek çare ise düzenin labirentinden çıkmaktır. Fransız toplumu, ya mücadeleyi yeniden yükseltecektir, ya da meydan kısa bir süre sonra faşist güdümlü bir ultra-liberal hükümete bırakılacaktır. Yeni hükümetin çaresizliği karşısında kitle hoşnutsuzluğunun yeni bir eylem dalgasına dönüşme ihtimali ise hiç de az değildir.

Diğer yandan Fransa Komünist Partisi tabanı, yönetimin ısrarlarına rağmen, FKP'nin hükümete katılmasına karşı. Taban FKP'nin, sivri uçları törpülenmiş liberal bir politikaya suç ortağı olmasını istemiyor. Bu bakımdan yeni dönem ciddi bir iç hesaplaşmaya gitmeden sosyal-demokratlaşmış, tabanla yönetimin aynı kaygıları paylaşmadığı FKP için bir ayrışmanın zeminini hazırlayabilir. Bu ise diğer bir çok faktörün yanısıra kitle hareketinin, işçi sınıfı eylemliliğinin kendi politik ifadesini bulup yaratmasını hızlandırabilir.

Faşistler sırasını bekliyor

Eğer öyle olmazsa, % 15,09 oranında oy alarak bu seçimlerin esas galibi faşist Milli Cephenin önünde bir bulvar açılacaktır. Chirac'ın partisinin (RPR) aldığı oy %16.81 düzeyindedir. Kuşkusuz pusuda sırasını bekleyen Milli Cephe'nin şimdilik tek başına iktidar olma gücü yoktur. Ancak aldığı 4 milyona yakın oy onu, diğer sağ partileri kendisiyle ittifaka zorlayan ve merkezi bir rol oynamaya aday bir düzeye erdirmektedir. Daha şimdiden geleneksel sağın bir bölümü faşist parti ile ittifak oluşturma ortamını hazırlamaya koyulmuştur. Sağ Le Pen'le seçim ittifakına yanaşmadığı için seçimleri kaybetti. Oysa ilk turda tüm sağ partilerin toplam oy oranı %55,72 idi.

Chirac'ın Fransa'da uğradığı beklenmedik hezimet, Avrupa genelinde yaşanan toplumsal eğilimlere tekabül etmekte ve bu eğilime önemli bir güç katmaktadır. Fransız seçimlerinin sonuçları bu nedenle Avrupa düzeyinde yaşanan önemli bir gelişme olarak nitelendirilmektedir. Yukarıda Fransa şahsında sıraladığımız sorunlar, farklı ölçeklerde de olsa, tüm Avrupa ülkelerinin ortak karakteristikleri durumundadır. Burjuvazi sıkıştığında, her dönemde olduğu gibi, tarihi koltuk değneği sosyal-demokrasie sarılmaktadır. Emekçi kitlelerin kapitalist düzene olan öfkelerini kırmak için sosyal remokrasieyi pan zehiri olarak devreye sokmaktadır. Dün İngiltere, bugün Fransa, yarın ise sıra Almanya'dadır.

Avrupa'da burjuvazinin hayaletten korkar gibi korktuğu olgu, olası bir sosyal patlamanın mücadele ateşi içinde kazanacağı politik, ideolojik kimlik ve böylece doğan dinamğin radikal devrimci örgütsel bir yapıya kavuşmasıdır. Burjuvazi Avrupa'nın tüm ülkelerinde kapitalizme karşı bayrak açacak ciddi devrimci bir örgütün kavuşacağı ve kucaklayacağı potansiyelin farkındadır. Bu nedenle de beklenti içinde olan kitlelerin arayışa yönelmelerini engellemek için sosyal demokrasiye sarılmaktadır. Ancak sosyal demokrasi bu tarihsel rolünü öyle çok oynadı ki, inandırıcılığını ve gücünü önemli ölçüde kaybetti. Geline aşamada sosyal demokrasinin, diyelim Fransa'da, bir kitle hareketi ile karşı karşıya gelmesi ve emekçiler tarafından bozguna uğratılması, domino taşlarının yıkılması gibi tüm bir Avrupa'yı sarsacak bir dinamik taşımaktadır.

Cezayir'de milletvekili seçimleri ve islami terör IMF'ye hizmet ediyor!

Cezayir'de düzen, kitleler nezdinde meşruluk kazanmak amacıyla yıllardır sık sık halkoyuna başvurmakta, anayasa onaylatmakta, referandum düzenlemekte vs. Aynı mantık gereği, kanın gövdeyi götürdüğü bu ülkede 5 Haziran günü milletvekili seçimleri yapılmaktadır. Esasta, devlet başkanı general Zerval'ın kurdurttuğu 'Ulusal Demokratik

Birlik' devlet partisi ile Şeyh Mahfud Nahnah'ın önderlik ettiği ılımlı islamcı parti 'İslami Toplum Hareketi' arasında geçecek bu seçimlere çoğunluğu geçici figüranlardan oluşan 39 parti katılmaktadır. 16,8 milyon Cezayirli seçmen son bir buçuk yıl içinde üçüncü kez sandık başına götürülmektedir. Söz konusu seçimlerin düzenliliğini izlemek amacıyla Fransa dışında 33 devlet gözlemci göndermiş, yani söz konusu seçimleri ciddiye almış bulunuyorlar.

Oysa, Cezayir gerçekliği, sonucu beğenilmediği için iptal edilen ya da şaibeli seçimlere bakılarak anlaşılamaz. Bu ülke gerçeğini yansıtan iki yönü ele alalım: Birincisi, gününbirlik patlayan bombalar, akan kan, yol kenarına dizilmiş kesilmiş insan kafaları. İkincisi, IMF'nin yayınladığı raporlar. Satırda doğranmış çocuk cesetleri yığını ile IMF'nin Cezayir hakkında geçenlerde yayınladığı '96 yılı raporu bir arada, birbirleriyle olan bağlantıları içerisinde değerlendirildiğinde bu ülkenin esas gerçeği anlaşılmış olur.

İslam fundamentalizminin gerçekleştirdiği suikastlar sonucu resmi rakamlara göre 60 bin civarında Cezayirli yaşamını kaybetmiştir. Büyük kentlerin kenar mahallelerinde gününbirlik bombalar patlamakta, sinemalar ateşe verilmekte, dinamit yüklü arabalar işlek sokaklarda havaya uçurulmakta, kırsal bölgelerde köylüler gruplar halinde inanılması zor yöntemlerle katledilmekte, bedeninden ayrılmış insan kafaları sokakta elektrik direklerine asılmaktadır.

Bu vahşetin sorumlularına gelince. Batı medyası bunları ülkenin bütünlüğüne, anayasal düzene kastetmek isteyen terörist örgütler olarak geçiştirmektedir. Bu

örgütler hangileridir denilince de İslami Selamet Cephesi FIS'in açtığı yolda ortaya çıkmış olan GIA veya ona benzer hedefler gösterilmektedir.

İktidar mücadelesi veren islamcı grupların söz konusu vahşette önemli bir pay olduğu tartışmasıdır. Ancak Cezayir halkının kanını döken, bu insanlık dışı barbarlığın baş aktörlüğünü yapan Cezayir devletinin kendisi, militarist burjuvazidir. Cezayir uluslararası tekellerin zenginliklerini paylaşmadığı bir IMF laboratuvarıdır. Böyle kalması için ise barbarlığın dozu gününbirlik arttırılmaktadır. Bir kan gölüne dönüşmüş ülkede bugüne kadar burnu kanayan üst düzeyde devlet sorumlusu ya da elek üstü işveren sayısının bir elin parmak sayısını geçmemesi bir tesadüf olmadığı açıktır.

Zengin bir ülkede yoksulluğu paylaşmaya mahkum edilmiş Cezayir halkı, bir dönem, düzenin sahte alternatif olarak beslediği FIS aracılığıyla, iktidardaki askeri sivil mafya çetesinin egemenliğine muhalefetini dile getirmişti. Çete düzeninin FIS'i bahane ederek, laikliği koruma, irticaya barikat oluşturma adı altında muhalif ezilen emekçi kitlelere karşı başlattığı savaş, FIS'in devre dışı bırakılmış olmasına rağmen, olanca hızıyla sürmektedir. Kaldı ki son dönemde FIS sorumlularının yaptığı uzlaşma çağrılarına iktidar cevap verme gereğini dahi duymamaktadır.

Cezayir'de dinsel gericiğe iktidar yolunu kapatmak için değil, sermayenin egemenliğini sürdürmek, bir avuç parazit çıkarlarını korumak, kar oranlarını yükseltmek, ülkede yatırım yapan uluslararası tekellerin yatırımlarını güvenceye almak, petrolü ve doğal gazı ucuz mal etmek için devlet terörü estirilmiştir. Bunun için başta

IMF olmak üzere sermayenin belli başlı uluslararası kurumlarının tezahüratı eşliğinde Cezayir'de insan kanı akıtılmaktadır.

IMF'nin 1996 yılı raporunda Cezayir hakkında sıraladığı veriler ve rejime yağdırdığı övgüler aynı zamanda toplumun maruz bırakıldığı vahşetin esas nedenleri hakkında bir gösterge oluşturmaktadır. Cezayir'in iktisadi

performansının pozitif olduğunu vurgulayan IMF, Cezayir hükümetinin önerilen ekonomik reçeteleri eşine az rastlanır bir sadakatla uygulamaya koyduğunu ve somut sonuçlar aldığını belirtmektedir.

IMF Cezayir'de 1996 yılında gayri safi milli hasılanın % 4'lük bir ilerleme kaydettiğini, gıda maddelerine uygulanan sübvansiyonların tamamen kaldırıldığını, cari hesaplar dengesinde bir fazlalık kaydedildiğini, enflasyon oranının %22'den %15,3'e düşürüldüğünü, hükümetin maaşlara koyduğu freni gevşetmemekte kararlı olduğunu, merkez bankasının döviz rezervlerinin 1 milyar dolardan 5,7 milyar dolara sıçradığını ve böylece dış borçlarını nakit olarak ödeme olanaklarına kavuştuğunu belirtmektedir. Dünya Bankası da bir raporunda Cezayir halkının IMF reformlarını iyi kabullendiğini ifade etmektedir.

IMF'nin yücelttiği bu makroekonomik göstergelerin bedelini Cezayir halkı, resmi rakamlara göre, onbinlerce (60 bin) insanın katledilmesiyle, çoğunluğunu doktordan mühendise, profesörden ileri kadrolara kadar değişen 400 bini aşkın insanın yurt dışına kaçması ve dolayısıyla, sağlık ve eğitim sektörünün bir savaş alanına dönüşmesi ile ödemektedir. IMF'nin verdiği rakamlara göre çalışabilir durumda olan nüfusun % 28'inin işsiz olduğu Cezayir'de 1993 yılı maaş baremi % 100'lük baz sayılırsa bu günkü düzey % 65 civarında seyretmektedir, yani % 35 oranında bir düşüş yaşanmıştır.

IMF'nin yayınlamış olduğu bu rapor Cezayir'de sürdürülen terörün neye ve kime hizmet ettiğini göstermektedir.

*Şahın tahtına onlar son verdiler,
Molla rejimini de onlar devirecekler*

İran işçi sınıfı mücadelede kararlı

Bu yılın ilk aylarında İran'da geniş çaplı işçi eylemleri yaşandı. 1996 sonunda başlayarak büyüyen ve 1997'nin ilk aylarında doruk noktasına ulaşan petrol sanayii işçilerinin grev ve eylemleri aralıksız sürmektedir. İhracat gelirinin %80'ini Petrolde kazanan İran'ın molla rejimi, her türlü yönetime başvurarak işçilerin büyüyen mücadelesini boğmak istiyor. Birçok petrol rafinerisi "İslamın bekçileri" olarak adlandırılan devlet güçleri tarafından sürekli bir denetime tabi tutulmuştur. Bu saldırı çerçevesinde Şubat ayı başında yüzlerce işçi mollaların zindanlarına dolduruldu. Tutuklanan işçilerden şimdiye kadar altısı işkence sonucu yaşamını yitirdi.

Kitlesel işçi gösterileri daha önce, Ocak ayı başında, Tebriz, İsfahan, Şiraz ve başkent Tahran'da yaşanmıştı. Sonraki gösteriler ise özellikle '96'da yoğunlaşan grevlerin birikimi üzerinde yükselmekte, bu birikimi yansıtmaktadır. İşçiler, işkollarını kapsayan tek ücret uygulaması, kira yardımı ve hastalık sigortası taleplerini sürekli yükseltmektedirler. İşten atılan arkadaşlarının işlerine geri alınmasında ısrar etmektedirler.

'96 yılının Ocak ayında, Çalışma Bakanlığının çıkardığı bir yasayla, ağırlıklı olarak petrol sanayiinde çalışan bir milyon Afgan kökenli işçinin çıkarılması ve yerlerine İranlıların çalıştırılması kararlaştırıldı. Bununla işçi sınıfının yarattığı politik mücadele ağlarını dağıtmak ve işçileri birbirine karşı kısırtarak aralarındaki dayanışmayı zayıflatmak amaçlanıyordu. Yanısıra çıkarılanların yerine rejim yanlıları konularak mücadeleyi içeriden paralize etmek hedefleniyordu. İşçiler bu oyuna gelmediler.

Bu süreçte bağımsız sendika istemi de açıktan belirgin bir şekilde öne çıktı.

Devrimin yozlaştırılması sürecinde, molla rejimi, tek işçi sendika federasyonunu dağıtarak, yerine her işletmeye yönelik ayrı ayrı örgütler koydu. Buna ek olarak, '80'li yılların başından itibaren fabrikalarda oluşturulan "İslami konsey"ler, diğer işçi örgütlerini denetimi altına almaya çalıştılar. Bu girişimler ilk etapta başarılı olsalar da '80'li yıllarda geri tepmeye başladı. İşçiler bu dayatmalara karşı koymaya başladılar. Bu yıllarda, "bağımsız sendika" talebiyle gösteri

yapan işçilere ordu güçleri vahşice saldırdılar, katliamlar gerçekleştirdiler. Birçok sendikacı, işçi önderi "kayboldu" ya da işkencede katledildi. Bir çoğu zindanlara dolduruldu. Rejim zora başvurarak göreceli de olsa sendikalar üzerinde denetim kurmayı başardı.

Bu denetimin uzun süremeyeceği ise işçilerin farklı boyutlarda gösterdiği tepkilerden anlaşılıyordu. Bağımsız sendika örgütlerinin oluşumunun ilk adımı, petrol işçilerinin Şubat ayı başında seçtikleri delegelerin, bir ulusal örgüt yaratma amacıyla 78 Şubat'ta Tahran'da yaptıkları toplantıyla atıldı. Molla rejimi toplantıya tahammül edemiyerek, delegeleri tutukladı. Bunun üzerine 16 Şubat'ta, ikibinin üzerinde petrol işçisi, Tahran'da bakanlık önünde gösteri yaptı. Bu gösterinin rejimin resmi "yüksek iş kurulu" toplantısıyla çakışması, eylemin politik anlamını daha da netleştiriyordu.

Molla rejimi işçilerin tepkisini dindirmek için ücretlere %35 zam yapacağını duyurdu. Fakat bu oyalama tutmadı. Ve rejim bu öneriyi ardından geri aldı. İlginç olan, rejimin bunu işçilerin eylemine boyun eğmemek gerekçesine dayandırmasıydı. Bu oyalama taktiklerinin boşa çıkması üzerine bu kez "İslamın bekçileri" harekete geçirildi. Bir çok işçi katledilirken çoğu da tutuklandı. Son saldırılarda rejim olayları geçiştirerek gizlemeye çalıştı. Fakat bunda başarılı olamadı. Zira uluslararası dayanışma ve destek büyümekte ve rejim üzerinde büyük bir baskı unsuru oluşturmaktadır. Bir çok ülkede sendikalar dayanışma çalışmalarını yoğunlaştırmış bulunmaktadır. Petrol işçileri uluslararası dayanışmaya paralel olarak tutuklu bulunan arkadaşları serbest bırakılncaya kadar ümitsiz PDF kitap Arşivi https://rantey.org/ kararlılığı içindedirler.

İran işçi sınıfıyla dayanışmaya!

İşçi sınıfının mücadelesinin başarısı aynı zamanda uluslararası sınıf dayanışmasının gücüne bağlıdır. Bugün İran işçi sınıfının acil uluslararası dayanışmaya ihtiyacı vardır. İşçiler, diğer emekçiler ve

sendikalar, İran'dan yükselen sese kulak vermelidirler.

Ne istiyor İranlı işçiler? Molla rejimi tarafından gasp edilen haklarını geri almak, bağımsız sendikalarını kurmak istiyorlar. Sağlık sorunlarının çözülmesini, toplu sözleşmelerinin yasallaştırılması, bunalıcı politik baskılara son verilmesini talep ediyorlar.

Gerici Molla rejimi bugüne kadar işçilerin her türlü talep uğruna eylemini kanla bastırdı

ve susturdu. Ve bunu yıllardır uluslararası kamuoyundan gizleyerek yapmaktadır. Emperyalist güçlerin İran'da bulunan resmi temsilcilikleri de bu gelişmeleri sürekli bir sır olarak saklamaya çalıştılar.

Özellikle '96 sonu ve '97 başlarından itibaren, başta petrol işçileri olmak üzere, işçiler bir çok kentte güçlü ve yaygın kitle gösterileri yaptılar. Grevler yoğunlaştı ve süreklilik kazanmaya başladı. Bu grevler başından itibaren gerici Molla rejimiyle bir güç gösterisine, bir hesaplaşmaya dönüştü.

Böyle olduğu için de İslami devlet, bekçileri eylemlere saldırarak, işçileri kitlesel olarak tutuklayarak, gelişen mücadeleyi bastırmayı amaçlıyor. Ama başarılı olamıyor.

Neden? Çünkü İran işçi sınıfı bölgenin en güçlü faşist diktatörlüğünü 1979'da deviren bir devrim deneyimi ve birikimine sahip. ABD emperyalizminin bütün çabasına ve desteğine rağmen, Şah diktatörlüğü gerekli akibetten kurtulamamıştı. Ne Humeyni'nin vaazları, ne de Mollaların mücahitleri! Şahın faşist diktatörlüğünü çökerten esas güç petrol sanayii işçileri olmuştur.

İşçiler bu dönemde önemli örgüt ve mücadele deneyimleri biriktirmişlerdi. İşletmelerdeki "gizli işçi konseyleri" kurulmuş,

bunlar mücadele aygıtları işlevi görmüşlerdi. Devrimin ilk yıllarında İslami Cumhuriyet rejimi işçilerin bu doğal mücadele örgütlerine saldırmayı göze alamamıştı. Zira bu örgütler toplumda genel bir meşruiyete sahipti.

Devrimin yozlaşma süreci içinde işçilerin bu örgütleri ve diğer kazanımları, yavaş yavaş etkisiz hale getirilmiş, bunda başarılı olunamadığı sürece de cepheden bir saldırıya konu edilmiştir. İran'da işçi sınıfı tarafından her yıl güçlü biçimde kutlanan 1 Mayıs yasaklanmış, İslami bayram günleri ilan edilmiştir.

Fakat işçiler hiç bir dönemde mücadele azmini yitimediler. Her fırsatta seslerini duyurmaya çalıştılar.

Bölgenin en mücadelecı işçi sınıfı ne yazık ki bugüne kadar gerekli uluslararası desteği alamadı. Zira işçilerin mücadelesi, İslami rejimin dış dünyaya karşı yarattığı sis perdesi arkasında kayboldu. Dış dünyada rejimin niteliği adeta bütün toplumsal sınıflarla özdeşleştirildi. İslami Cumhuriyette işçilerin güçlü bir mücadele sergileyebilecekleri düşünülemedi. Bu tutum İranlı emekçilere karşı bir küçümseme ve ilgisizlik biçimini aldı. Molla rejimi bu atmosferi işçilerin mücadelesini bastırmanın bir olanağı olarak kullandı.

Ne var ki işçiler zayıf uluslararası desteğe rağmen mücadelelerini adım adım yükselttiler. Son eylemler ve grevler, uzun yılların birikimi üzerinde yükselmektedir ve güçlü bir dinamığa sahiptir.

Rejim artık bu dev sınıfın sesini boğamıyor ve uluslararası destek giderek büyüyor. Bu, rejimin üzerinde önemli bir baskı unsuru oluşturmaktadır.

Ne yazık ki Türkiye'den, işçi sınıfı hareketinden gerekli destek ve duyarlılık hala gelmiyor. Oysa ki sözkonusu olan komşu bir ülkedir, bu ülkenin işçi sınıfıdır. İran işçi sınıfı, Türkiye işçi sınıfının ve devriminin en önemli bölgesel müttefiki durumundadır. Bu düşünüldüğünde İran işçi sınıfıyla dayanışmanın önemi ve anlamı apayrı boyutlar kazanmaktadır.

Yaşasın işçilerin uluslararası dayanışması!

Endonezya'da seçim komedisi

Daha önceki seçimlerde olduğu gibi bu kez de, "Bopak" (Baba) olarak anılan General Suharto, sonuçları önceden tespit edilen sözde bir seçimle 125 milyon seçmenin %73.5'inin desteğini kazandı. Suharto'nun devlet partisi GOLKAR'ın dışında seçimlere girmesine izin verilen İslami Birlik Gelişme Partisi (PPP) ve Endonezya Demokrat Partisi (PDI) geriye kalan oyları paylaştılar.

Seçim çalışmaları sürecinde çıkan çatışmalarda 270'e yakın insan yaşamını yitirdi. Suharto diktatörlüğünü başından itibaren destekleyen batı emperyalizmi seçimlerden fazla söz etmedi.

Dizginsiz bir baskı rejimi

1965'te bir darbeyle iktidara el koyan General Suharto geçtiğimiz 30 yıl içinde ülkenin en ücra köşesine dek bir denetim sistemi oluşturdu. Devletin en düşük derecedeki memuru bu iktidarın paralı asker fonksiyonunu üstlendi. Kamu alanında görevli olmak GOLKAR'a üye olmaktan geçiyordu. 1965'ten itibaren Suharto "yeni bir düzen" ilan etti. Bu yeni düzen çerçevesinde ordu ikili bir görevi üstlendi. Savunma ve sosyal-politik denetim. En küçük bir muhalefet dahi kanla bastırıldı. Emekçiler sermayenin azgın saldırısının, fütursuz sömürsünün insafına terk edildi. Yabancı sermaye için kelimenin gerçek anlamıyla dikensiz bil gül bahçesi yaratıldı. Yurtdışından getirilen ve "Berkeley mafyası" olarak anılan bir iktisatçı grubu, ekonomik kalkınma stratejisi çerçevesinde, ülkenin tüm yeraltı ve yerüstü zenginliklerini yağmaya açık hale getirdi. Yabancı sermayenin garantörlüğünü üstlenen bu grup, kısa sürede yükselen ekonomik göstergelerle başarısını ispatladı. Dizginsiz bir faşist baskı altında elde edilen bu başarıya uluslararası sermaye tarafından övgüler dizildi. BM aracılığıyla Suharto'ya ödül verildi. Endonezya örnek ülke ilan edildi.

"Ekonomik başarı"nın iflasi

Suharto'nun yoğun faşist baskı sayesinde elde ettiği ekonomik başarılar uzun süreli olamamış, ülke ekonomisi tam bir çıkmaza girmiştir. Dış borç 100 milyar dolar düzeyindedir. İhracattan elde edilen gelirin %30'u dış borç faizlerine gitmektedir. Enflasyon önemli bir sorun durumundadır.

Dünyanın en ucuz işgücüne sahip Endonezya'nın ekonomik yaşamı 200

dev tekel tarafından denetlenmektedir. Ülkenin tüm zenginliklerini yağmalayan bu tekeller her türlü vergiden muaf bırakılmışlardır. Yaratılan zenginliğin %80'ine nüfusun %20'si el koyarken, milyonlarca emekçi sefalet çukuruna itilmiştir. Tarım tekellerinin kar hırslarına hedef olan köylüler Suharto'nun askerleri tarafından zorla yerlerinden sürülmüşlerdir. 1995 yılının resmi verilerine göre, Endonezya'da 86 milyon olan çalışabilir nüfusun 80 milyonu işsizlikten edilmştir. Resmi işsizlik oranı %7.5'tir. Fakat bu faşist rejimin resmi kayıt yaptığı anda bir kişi eğer bir hafta öncesinde birbuçuk saat dahi çalışmış ise, çalışan sayılmaktadır. Gerçek işsizlik oranı %35-40 civarındadır.

Anti-komünizm histerisi işçilerin mücadelesini engelleyemiyor

1965 darbesiyle bir milyondan fazla komünist, demokrat ve yurtsever katleden rejim, anti-komünizmi bir devlet ideolojisi haline getirdi. Her türlü muhalefet girişimi "anti-komünizm" üzerinden karşılandı.

Son yıllarda küçük üreticilerin tarım tekellerinin saldırılarına karşı gerçekleştirdikleri direnişler "komünizmin provası" olarak nitelendirildi ve zorla bastırıldı. Her türlü bağımsız örgütlenme yasaklanmış durumda. Varolan tek devlet sendikası işçilerin çıkarlarını savunmak bir yana, kapitalistlerin bir aygıtı olarak işçileri denetleme görevini görmektedir.

Son yıllarda işçiler örülen bu faşist korku duvarlarına saldırmaya başladılar. Her hafta mutlaka bir işletmede grev yaşanıyor. Sadece son dört ay içinde 70 ayrı grev gerçekleşti. Bu grevler patronların paralı askerleri ile devlet güçlerince bastırıldı. Birçok işçi katledildi, tutuklandı ya da işinden atıldı. Bir grevde vahşice katledilen işçi önderi bir kadın, Marsina, bugün işçi eylemlerinde direnişin sembolü durumundadır. Grevler daha çok yapılan ücret tespitlerine uyulmamasına tepki

olarak gelişmektedir.

İşçi sınıfının yanısıra diğer emekçi kesimlerin de faşist rejime karşı muhalefeti güçlenmektedir. '80'li yıllardan itibaren yoksul kesimler birçok yardımlaşma ve dayanışma dernekleri kurmaya başladılar. Yaygınlaşan bu sivil örgütlenmeler karşısında telaşa kapılan devlet güçleri, 1995'te bir yasa çıkararak, spor klüplerine kadar bütün kuruluşların üye listelerinin polise bildirilmesini zorunlu hale getirdi. Bu kuruluşların çalışmaları devlet tarafından sıkı bir biçimde denetleniyor.

Çıkarılan yeni yasa ile her kuruluşun tüzüğüne "Pancasila"yı (5 koşuldan oluşuyor: Allaha inanmak, hümanizm, milliyetçilik, demokrasi ve adalet) konulması zorunlu kılındı. Her türlü politik-ideolojik faaliyet yasaklandı. Bütün öğrenciler ve kamu çalışanları 120 saatlik bir kursla bu faşist ideolojiyi "öğrenmek" zorunda bırakılmaktadır. "Pancasila"ya ters her tutum vatan hainliği, "komünist manevra" olarak nitelendirilmektedir.

Parlamento: "Evet" korusu!

Parlamento'nun Endonezya'da tek bir işlevi var: "Evet" demek. Bu yüzden Endonezya halkı milletvekillerini "5-D-memurları" olarak nitelendirmektedir. Dadang, duduk, denga, diam, duit (gelmek, oturmak, dinlemek, susmak, cebine parayı koymak).

Bu koşullarda seçimler yalnızca Suharto'nun sarsılmaya başlayan saltanatına yeni bir nefes aldırma amacıyla yapılmıştır. Suharto baskı ve terörle bir aile monarşisi yaratma çabasıdır. Aile fertleri ülkenin ekonomik ve politik yaşamının kilit noktalarını denetlemektedir. Suharto bugün 6.5 milyar dolarlık şahsi servetle Bruney Sultanından sonra dünyanın en zengin ikinci kişisi durumdadır. Kızını kendisinden sonra iktidarı yönetecek "kraliçe" olarak hazırlamaktadır.

Suharto çevresinde ekonomik ve politik bir mafya kastı oluşturarak 30 yıldır toplumsal çatışmaların önünü kesmeye çalıştı. Bugün artık bu olanaklar tükenmeye başlamıştır. Burjuva egemen sınıf içinde çatışmaların belirginleşmesi bununla bağlantılıdır. Uzun yıllar dizginsiz bir faşist zorbalığı yaşayan emekçi kitleler rejime karşı büyük bir hoşnutsuzluk içindedirler. Seçim komedisi bütün diktatörleri olduğu gibi Suharto'yu da

Eksen Yayıncılık Kitapları

1. Devrimci Demokrasi ve Sosyalizm (TDKP Eleştirisi)
2. Baskı ..... 225 000 TL.
2. Modern Revizyonizmin Çöküşü SB ve D. Avrupa Üzerine (Tükendi) ..... 450 000 TL.
3. Yakın Geçmiş Genel Bir Bakış ve Platform Taslağı.. 125 000 TL.
4. Devrimci Harekette Reformist Eğilim ..... 300 000 TL.
5. Teori ve Program Sorunları ..... 400 000 TL.
6. Dünyada Yeni Düzen ve Ortadoğu (Tük.) .. 150 000 TL.
7. Siyasal Gelişmeler ve İşçi Hareketi..... 350 000 TL.
8. Bir Gün Bile Yaşamak, (Tük.) (Roman: O. İyiler)..... 950 000 TL.
9. EKİM 1. Genel Konferansı, Değerlendirme ve Kararlar..... 430 000 TL.
10. ekimler-1, Marksist-Leninist Teorik Siyasal Dergi (Tük.)..... 500 000 TL.
11. ekimler-2, Marksist-Leninist Teorik Siyasal Dergi .. 500 000 TL.
12. Solda Tasfiyeciliğin Yeni Dönemi (Tük.) . 250 000 TL.
13. İş Yazışmalar/İç Çatışmalar, Işık, Daha Çok Işık .... 300 000 TL.
14. EKİM Olağanüstü Konferansı (Tutanaklardan Seçmeler) Devrimci Politika ve Örgütlenme Sorunları ..... 450 000 TL.
15. Kürt Ulusal Sorunu Teorik-Programatik Perspektifler ve Siyasal Değerlendirmeler (Tük.)..... 430 000 TL.
16. Tasfiyeciliğe Karşı Konuşma ve Yazılar, Kopanlar ve Kapılanlar ..... 340 000 TL.
17. Devrimci Gençlik Hareketi Genişletilmiş 2. Bas. . 400 000 TL.
18. Gebze Direnişinin Ardından ..... 125 000 TL.
19. 20 Temmuz Dersleri. 125 000 TL.
20. Dünya'da ve Türkiye'de Özelleştirme Saldırısı ..... 125 000 TL.
21. "İş-ekmek-özgürlük" sloganı üzerine, Liberal Demokratizmin Politik Platformu Genişletilmiş 2. Bas. . 150 000 TL.
22. EKİM 3. Genel Konferansı Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler ..... 450 000 TL.
23. Küçük Burjuva Popülizmi ve Proleter Sosyalizmi (Z.Ekrem'e Cevap) ..... 340 000 TL.
24. EKİM 3. Genel Konferansı Örgütsel ve Siyasal Tartışmalar (Tutanaklar) ..... 560 000 TL.
25. Demokratizmi Savunmanın Sınırları ..... 140 000 TL.

Dünyada ve Türkiye'de Özelleştirme Saldırısı

Sınıfa karşı sınıf! Burjuva kültürüne karşı sosyalist kültür!

Bugüne kadar *Kızıl Bayrak*'a ve *Ekim Gençliği*'ne gönderilen şiirler, sanat üzerine yazılar, şiir grubu, tiyatro çalışmaları ve müzik grubu gibi girişimler, kimi karikatürcü kimi farklı yetenekteki insanların çalışmaları, özellikle gençlik içerisinde, giderek artan bir kültür-sanat potansiyeline işaret ediyor. Genellikle birbirinden bağımsız kalan, kuramsal birikime dayanmadığı görülen ve sanatsal yetkinliğe henüz erişmemiş bu çalışmaların en olumlu özelliği ise, gelişme potansiyeli taşıması ve devrimci coşkuyla dopdolu olmasıdır. Çalışmalarda dışı vuran bu coşkunun güçlü anlatım biçimlerine kavuşması ve devrimci sanat niteliğine varabilmesi için bireysel olarak sürdürülen ve yerel düzeyde kalan çalışmalar olmaktan çıkması ve politik hedeflerle bütünleşmiş kolektif bir sanat eylemine dönüşmesi gerekiyor.

İkinci nokta da şu; burjuva diktatörlüğü koşulları altında, onu yıkmak için mücadele eden devrimcilere kadar tüm toplum, burjuvazinin ideolojik bombardımanına maruz kalıyor. Devrimci güçlerin, kendi çeperleri içerisinde burjuva ideolojisinin sızmasını engellemek ve kurulacak yeni toplumsal kültürün nüvelerini oluşturmak üzere yürüttükleri kimi kültürel-sanatsal çalışmalar, ya kendi sınırlarını aşıp toplumsallaşamıyor ya da -daha da kötüsü- küçük burjuva popülisti ile beslendiği için kitlelerde yeni bir bilinç oluşturmuyor.

Öyleyse Marksizmin devrimci teorisinden ve işçi sınıfından güç alarak, yeni bir kültür oluşumu başlatmak ve bunun ürünlerini tüm topluma taşımak, proletarya diktatörlüğünü programının ana maddesi olarak tanımlayan komünistlerin işidir. Tabii ki bu, bugünden yarına halledilebilecek bir sorun değil. Böyle bir oluşumun somut bir güç haline gelmesi, uzun vadede, işçi sınıfı mücadelesinin bilimsel sosyalizmle buluşmasıyla mümkündür. Ancak sorunu böyle uzun vadeli bir zeminde tanımlamamız, bu işi geleceğe havale etmemiz anlamına gelmiyor. Bu yüzden varolan birikimden yola çıkarak, yukarıda belirttiğimiz hedefe doğru yönelecek ilk çalışmaları başlatmak gerekiyor.

Klüp, dernek ve benzeri oluşumlarda ya da bireysel planda yürütülen tüm sanatsal çalışmalar disiplinli bir şekilde bir araya getirilmeli ve bir takım ilk oluşumlarla az önce bahsettiğimiz hedefe doğru hareket edilmelidir. Şimdi bazı noktaları toparlarsak;

* Bu bir araya geliş, varolan sanatsal potansiyelin etkin bir şekilde ortaya çıkmasını ve nitel bir sıçramayı hedeflemelidir.

* Bu nitel sıçramada amaç, kültür-sanat faaliyetlerinin amatör

çerçevede de olsa düzen sanatına ve onun kadar olumsuzluklar taşıyan ve devrimci bilincin dumura uğratılmasına yol açan popülist sanat anlayışlarına karşı alternatif bir kültür odağı yaratmak olmalıdır.

* İçinde bulunduğumuz yüzyılın ilk yarısı içinde ortaya çıkmış ve daha sonra da dünya kültürüne damgasını basmış olan sosyalist sanat, devrim mücadelesinin yürütüldüğü ülkelerde düzen sanatına karşı alternatif bir sanat üretimini, siyasal mücadelenin beraberinde yürüten devrimci sanatçıları tarafından geliştirilmiştir.

* Ayrıca ülkemizde bugüne kadar yürütülmüş olan ilerici-devrimci-sosyalist sanatın tüm birikimleri göz önünde bulundurulmalıdır. Başlangıçta ancak amatör çerçevede yürütülecek olan bu etkinlikler, geçmiş birikimi devralmak ve onu sosyalist devrim ve kültür mücadelesi doğrultusunda ilerletmek sorumluluğuna sahip olmalıdır. Bu da bizim, temelde popülist hastalığı ile malul olan devrimci sanat etkinliklerini hiçe saymaksızın, ama onun tam anlamıyla diyalektik inkarına dayanarak, hareket etmemiz zorunluluğunu doğurur.

* Genç komünistler, her türlü çalışma alanında, sanatın da yol açıcı ve mücadeleyi ilerletici bir role sahip olduğunu kavrayabilecek marksist bilince sahiptirler. Ancak bu, sanat konusunda faydacılığa ve sığıla düşmemeyi gerektirdiği kadar, sanatı kendi içinde amaç haline getiren liberal-bireyci anlayışla mücadele etmeyi de gerektirir. Her iki olumsuz eğilimin üstesinden gelecek olan doğru yöntem marksist sanatçı ve düşünürlerin teorik mirasında ve devrimci-sosyalist sanatçıların yapıtlarına içselleştirdikleri pratik-estetik tutumdur saklıdır. Bize düşen, bu iki yönlü tarihsel birikimi (örneğin, Plehanov, Lukacs, Brecht, Piscator, Meyerhold, Gorki, Şolohov, Thomson, Caudwell, Aragon, Mayakovski, Nazım ve daha nice devrimci sanatçı ve kuramcının yapıtları) yeterince değerlendirebilmektir.

Bu dev mirası gerektiği gibi değerlendirebilmek ise, yaşamla bağ içerisinde, sanatta emekten yana bir

tavırla yürütülecek, sabırlı, ıddialı ve kalıpların, geleneklerin sınırlarını zorlayan bir yaklaşım ve yoğun bir çalışmayla mümkündür.

Somut duruma dönersek, bugün devrimci sanat birkaç anlam taşıyor:

Kültür merkezleri, müzik grupları, tiyatrolar vs. pek çoğu, devrimci örgütlerin, sanatı devrimcileştirmek, halka yaymak ve alternatif bir kültür üretmek iddialarıyla kuruluyor. Halbuki sonuca baktığımızda yıllardır faaliyetlerini yürüten bu oluşumların sözkonusu hedef doğrultusunda "bir arpa boyu yol" bile katedemedikleri ise ortada. Beyanatlarda, dergilerde dile getirilen iddialar boş birer söz kalıbına dönüşüyor. Pratikte ise şöyle bir durum var: Bu türden kültürel oluşumlar geleneksel solun, 1986-87 yılı toparlanma dönemindeki "kitleleşememe" sorununa bağlı olarak, "kolay yoldan kitleleşme" çabasının bir ürünüdür. Zaten sözkonusu döneme ve tüm gruplara bulaşan genel tasfiyeci-legalist dalganın sonucu birçok hareket, ağırlıklı olarak dergi, demokratik kitle örgütü ya da kültür merkezi gibi legal örgütlenme biçimlerine yönelmişlerdir. Üstelik kendileriyle çelişir bir biçimde bu "kitleleşme" amacına da ulaşamadıkları görülüyor. Birkaç ayrıksı örnek dışında bu kültür merkezleri, işçi ve emekçilere açılmayan ve yerel kalan oluşumlardır. Öte yandan sözkonusu ayrıksı örnekler de, arzu edilen hedeflerin yaratılması için gerekli olan marksist kavrayışa ulaşamamışlardır..

Bir takım farklı arayışlar ise sanat sorununa marksist çözümler üretmek yerine, ancak kendi kitlelerine moral takviye olabilecek bir çalışma tarzının sınırlarına hapsolmuş ve faydacı yaklaşımlara düşmüştür. Bu yaklaşımla marksist anlamıyla "devrimci sanat" yapmak mümkün değildir. Ancak bir takım devrimci içeriklerin kalıplaşmış ve açıkçası burjuva sanatından devralınmış (üstelik onun kötü bir kopyası) biçimlere dayanarak tekrar edilmesi en çok karşılaştığımız durumlardandır. Özellikle müzik grupları örneğinde gördüğümüz gibi şğı bir biçimcilğe düşen ve aşağı yukarı birbirinin tekrarı olan müzikal kalıpların, yeni bir dünyayı yaratacak

olanların kültürüyle ilgisi yoktur. Bu gibi durumların en acı sonucu da; burjuvazi tarafından söylenen "sanatla politikanın ilgisi yoktur, sanat sanat içindir" cinsinden o eski iğrenç yalanın kendine varlık zemini bulmasıdır.

Bir başka noktaya geçelim. Devrimci-sosyalist bir sanatsal etkinlik, üzerinde bulunulan topraklarda tarih boyunca halk tarafından üretilmiş olan çeşitli sanatsal yaratım biçimlerini araştırmak, işlemek ve evrensel sosyalist değerlerle sentezlemek görevini de yerine getirmelidir. Burada az önceki müzik örneğine dönersek, bu yaratım biçimlerini olduğu gibi tekrar etmek popülist bir yaklaşımdır. Örneğin halk ezgilerini, onların armonik yapılarını da hiçbir şekilde anlamadan, olduğu gibi alıp, bir-iki vurmali, ritm gitar, bas gitar ekleyince "çağdaş halk müziği" yaptığını iddia etmek bizim ortaya koyduğumuz devrimci sanat anlayışının uzağından dahi geçmiyor. Bu popülist ve biçimcilğin içsel bağlantısının kendini göstermesinden başka birşey değildir.

Bu gibi sorunlar ve az önce ortaya koyduğumuz iddialar çerçevesinden bakıldığında şu anda kitlelere devrimci bir kültür taşıyan ve burjuvazinin kültürel çöküşme-kokuşma ortamında alternatif kültür üretebilen örnekler varla yok arasındadır.

Sanat ve kültür sorunlarına bütünsel olarak marksist çözümler üretmek, devrimci-sosyalist kültürü yaygınlaştırmak, ancak ve ancak sosyalist siyasal mücadelenin toplumun bütününe yayıldığı, düzen ve devrim saflaşmasının tamamen hakim hale geldiği bir aşamada mümkündür. Ancak bunun tohumlarını ekmenin vakti gelmiştir. Bu tohumları ekebilecek olanlar, toplumdaki tüm çatışmaların temelinde sınıf savaşımının yattığını görebilenlerdir. Bu temelde, burjuvazinin yarattığı kültürel kirliliğin proletarya ve emekçi halk katmanlarını hedef alan bilinçli ve tarihsel bir saldırı olduğunu ayırt etmek ve "sınıfa karşı sınıf"; "burjuva kültürüne karşı sosyalist kültür" sloganıyla mücadele etmek ancak proleter devrimci marksist dünya görüşüyle bütünleşmiş sınıf sanatçıların işidir. Yeni sanatı, yeni anlatım yollarını ve yeni kültürü yaratacak olanlar onlardır. Bu ise parti-devrim-sosyalizm kavgasına paralel düşen bir kavgadır.

Tekrar en baştaki sorunuza dönersek, komünistler yukarıdaki perspektifi geliştirmek ve tamamlamak, buna bağlı olarak sınıf mücadelesi içerisinde devrimci kültür mücadelesini yürütmek, bugünden oluşan küçük sanatsal kıvılcımları, ilk duyguları, ilk coşkuları bir araya getirmek ve saklı duran potansiyeli açığa çıkaracak girişimleri hazırlamak göreviyle karşı karşıyadırlar.

Kürşat Başak

GİNTEM işçileri yalnız değildir!

Sermayenin azgın saldırılarına, sendika ağalarının ihanetine ve düzenin tuzaklarına rağmen birlik, dayanışma ve mücadelenin sembolü GİNTEM direnişçilerini devrimci sınıf coşumumuzla selamlıyoruz. Sermaye iktidarının işçi sınıfı ve emekçilere yönelik saldırılarının somut ifadesi olan özelleştirme, taşeronlaştırma, sendikasılaştırma ve düşük ücret politikasına karşı iki aya yakındır direniş bayrağını yükselten direnişçi GİNTEM işçilerinin onurlu kavgası bizim de kavgamızdır. Ücretli kölelik düzeninin en aşağılık koşullarını, baskı ve sömürünün en pervasızını yaşayan sizlerin birleşik mücadelesi yurtdışında da yankı yarattı. Biz sınıf bilinçli işçilerin ve komünistlerin işçi sınıfı davasına olan inancımızı perçinledi.

Türkiye işçi sınıfının, mafyalaşan ve çeteleşen sermaye düzenine karşı mücadele bayrağını yükselten, baskı ve terörle yıldırılmaya karşı militan direniş hattını ören direnişçi GİNTEM işçilerinin mücadelesini bütün inancımızla destekliyoruz. Direnişinizle sınıf dayanışmasını yurtdışında da yükseltmeyi kendimize devrimci bir görev sayıyoruz. GİNTEM’li sınıf kardeşlerimiz unutmamalılar ki dünyanın nersinde olursa olsun işçi sınıfının davası ortaktır.

Bizleri açlığa, yoksulluğa, sefalet, konutsuzluğa, işsizliğe, eğitimsizliğe, sömürüye ve baskıya mahkum eden ücretli kölelik düzeni kapitalizme karşı mücadelemizi ortak dava etrafında birleştirmek zorundayız.

Ayrı coğrafyalarda yaşıyor olabiliriz. Fakat yaşam ve çalışma koşullarımız özde aynıdır. Baskıyı, sömürüyü, dahası çağdaş köleliği birlikte yaşıyoruz. Sermayenin yani parababalarının vatani olmadığı gibi biz işçilerin de yoktur. Alman sermayesi ile Türk sermayesi içiçedir, çıkarları ortaktır. Demek ki bizim de çıkarlarımız, amaçlarımız, davamız ve kavgamız ortaktır. GİNTEM’li sınıf kardeşlerimizin haklı ve onurlu direnişlerini coşkuyla destekliyoruz. Baskıya ve sömürüye karşı öfkenizi ve sınıf kininizi paylaşıyoruz. Direnişinizin daha da uzun soluklu sürdürülmesine katkıda bulunmak için biz yurtdışında yaşayan EKİM’ci işçiler olarak bir dayanışma kampanyası başlatıyoruz.

Yaşasın GİNTEM direnişi!
Yaşasın sınıf dayanışması!
Kurtuluş yok tek başına,
ya hep beraber ya hiçbirimiz!

**Almanya’nın Ford, Opel, M.A.N.,
Mannesman, DB, Ruppel
fabrikalarında çalışan
EKİM’ci işçiler**

Kızıl Bayrak’ı daha da güçlendirmek için

18 Mayıs günü Fransa’nın Brötanya bölgesindeki Lanester kentinde, Fransız Komünist Parisi’nin düzenlenmiş olduğu festivale EKİM sempatizanları olarak katıldık ve stand açtık. Bölgemizde ilk defa böyle bir politik festivale katılmış bulunuyoruz. Bu etkinlik 1 Mayıs’ın ardından gerçekleştiği için, sergimizi 1 Mayıs afişleriyle ve 1 Mayıs bildirileriyle süsledik.

EKİM sempatizanları olarak böyle bir etkinliğe katılmamız, tabi bir takım eksiklikleri de açığa çıkardı. Bu eksiklikleri gidermek için kendimizi bölge şartlarına göre uyarlamamız gerekiyor. Bu bölgedeki demokratik kitle örgütleriyle ilişkilerimizi geliştirmemiz gerekiyor. EKİM’in düşüncelerini anlatacak en azından bir kaç Fransızca broşürün olmaması bir başka önemli eksikliktir. Kitlelerin desteğini almak için o kitlelere kendi düşüncelerimizi taşımak gerekiyor. Elbetteki bu eksikliklerimize rağmen kazanımlarımız da oldu. Bölgedeki diğer Türkiyeli ve Kürdistanlı hareketler bu festivale katılmamışlardı. Bizim katılmamız insanların ilgisini hareketimize çekti. EKİM nedir, neyin mücadelesini vermektedir, sorularına yolaçtı. Bu, siyasal ilişkiler alanında

gelecek için bir ilk adımı olmuştur. Önümüzdeki süreçlerde daha sağlıklı katılabilmek için, eksikliklerimizi tesbit edip aynı zaafıya düşmemek için çaba sarfedeceğiz.

Devrim toprağı Türkiye’de kapitalist sistem kendi saltanatını sürdürmek için son zamanlarda devrimcilere, yurtseverlere ve komünistlere karşı yoğun bir saldırı yürütmektedir. Devrimci-sosyalist basına karşı yürütülen saldırıların da dozu artmıştır.

EKİM sempatizanları olarak, kendi bölgemizde FKP’nin düzenlediği politik festivaldeki etkinliklerden elde ettiğimiz 1.300 franklık geliri *Kızıl Bayrak* çalışanlarına maddi bir destek olarak gönderiyoruz. Önümüzdeki günlerde bu tür festivalleri de değerlendirip çalışmalarımızı güçlendireceğiz. Bizler Fransa’nın Brötanya bölgesindeki EKİM taraftarları olarak, kavgamızın kızıl bayrağını, başta işçi sınıfı olmak üzere, tüm emekçilerin ellerinde yükseltmek için daha çok çaba sarfedeceğimize, komünist basına daha çok katkı yapmak için çalışacağımıza söz veriyoruz

Brötanya’dan EKİM sempatizanları

Tüm işsizlere, işçi ve emekçilere çağrımızdır: **14 Haziran’da Amsterdam’a, Euro-Mitingine!**

Haftalar öncesinden Avrupa çapında başlatılan Euro-yürüyüşü 14 Haziran ‘97 günü enternasyonal bir mitingle sonuçlandırılacak. Avrupa’nın dört bir yanından Hollanda’ya gelecek binlerce işçi, işsiz, evsiz ve kağıtsız, Avrupa sermayesinin ortak ve topyekün saldırısına karşı seslerini, taleplerini ve protestolarını birleştirecekler.

Eylem, “*İşsizliğe, yoksul sosyal alt tabakalarının ve yabancıların tecritine karşı ve herkese çalışma hakkı/güvencesi için*”, temel talepleri üzerinde yükseliyor.

Aynı gün yapılan Avrupa Birliği devlet başkanları “Maastrich II” toplantısına katılan Avrupa sermayesinin siyasi temsilcileri, protesto ve teşhir edilecek.

Eylemin örgütlenmesi için aylar öncesinden mahalli örgütlenme ve dayanışma komiteleri kuruldu. Bunlar işsizler, konutsuzlar hareketi, bazı sendikalar, işletme komiteleri, çeşitli demokratik kitle örgütleri ve sol gruplar tarafından oluşturulmaktadır.

İnisiyatifi ılımlı ve uzlaşmacı burjuva muhalefetine ve her renkten reformist akıma bırakmamak ayrı bir önem taşımaktadır. Bu nedenle tüm mücadeleciler, devrimci, sınıf bilinçli işçi ve emekçilerin bu eyleme katılması daha da yakıcı hale gelmektedir.

Avrupa işçi sınıfının ve işçi-işsiz yığınlarının uluslararası birliğinin ve dayanışmasının önemli bir adımını atmak için eyleme, Amsterdam’a! Sermayenin topyekün ortak saldırılarına karşı mücadele saflarına!

Mitinge Avrupa’nın tüm merkezlerinden otobüsler kalkacaktır. Bilgi için Berlin’deki Almanya Euro-yürüyüşleri merkez bürosu aranabilir.

Tel/Fax: (030) 464 58 43

Kurtuluş yok tek başına!
ya hep beraber, ya hiç birimiz!
Yaşasın proletarya
enternasyonalizmi!
Avrupa’dan Ekimciler

AHMED ARİF: KÜRT HALKI’NIN ÇEKTIĞİ ACILARIN YOĞURDUĞU ŞAİR

İnsan bilinci, büyük oranda toplum-sal koşullar, ekonomik-sosyal ilişkiler tarafından belirlenir. AHMED ARİF buna iyi bir örnektir.

Ahmed Arif, Türkiye Kürdistan’ının Diyarbakır’ında doğmuş ve orada sömürgeci Türk Devleti’nin Kürt halkına çektiği acıları en yoğun biçimiyle yaşamıştır. Yaşananları gerçekçi bir biçimde imgelem düzeyinde yeniden vareden Ahmed Arif, hiçbir zaman milliyetçiliğin, şovenizmin tuzağına düşmemiştir. Şiirlerinde halkların kardeşliğini işlemeyi temel almıştır. Örneğin bir şiirinde “Kız aldık kız verdik, tavuklarımız birbirine karıştı” diyerek Türk ve Kürt halklarının birbiriyle hiçbir sorununun olmadığını vurgulayarak, düzeni sorumlu tutmuştur. Ahmed Arif şiiri yıllarca ezilenlerin düzene olan öfkesini ifade etmenin araçlarından birisi olmuştur ve halen de öyledir.

Ahmed Arif’in şiirlerinde akıcı bir dil kullanması, anlaşılır ve anlatmak istediğini çarpıcı biçimde ifade eden bir imgelem düzeyi tutturması, şiirlerinin büyük bir kitle tarafından okunmasını, dolayısıyla Kürt halkının acılarını paylaşmasını sağlamıştır. “...Anam sır gibi saklar siyatığını/ Yel der baharın geçer” diyerek Kürt yoksul köylülüğünün doktorsuz ve sefalet içindeki yaşamını çok iyi anlatan Ahmed Arif, hiç bir zaman kaderci olmamıştır. Tersine o kalemini hep kavganın, mücadelenin hizmetine vermiştir. Ahmed Arif’in şiirlerinde, hepimizin kendi yaşamından bir şeyler bulman ve çok sevilmesinin sebebi yaşanan gerçekliğin, ezilenden yana bir tutumla, çok iyi aktarılmasıdır.

Özgür bir ülke ve insanca yaşanılacak bir dünya özlemiyle “Hasretinden prangalar eskiterek” Haziran’da kaybettiğimiz Ahmed Arif’i saygıyla anıyoruz.

ÇAĞRI

Susku gömütlüğüne mi dönüştü

fabrikalar?

Ağaların ihanetiyle

kösteklenirken

umutlar...

Ey! Sen

üreten işçi...

Ne zaman bileyeceksin

çağların zulmüne

öfkeni...

Ya cübbe, ya postal

diyorlar sana...

Kendi tercihini

haykır sana

Nerede birleşince

gökkubbeyi sarsan

sesin?

Meydanlar susadı

yokluğunda

Rahime HENDEN

Nazım Hikmet

Büyük bir devrimci şair
ve kavga adamı

Bir toprak yeşil
Bir bayrak kırmızı
Bir güvercin ak
Lenin'le aynı türküden
aynı ırmaktan
aynı siperden
aynı yapı yerinden
olmak...

Kızıl Bayrak

Gazete